

Reggeli Ujság

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NOVISZAD, Kralja Petra uca 30 szám
Telefonszám: 21-37, éjjel 20-58
SZUBOTICA, Kralja Petra Park 10. Tele

Noviszád, 1933. évi március hó 19

Vasárnap

11v. efolyam

Előfizetési ára 1 hónapra 28 dinár, 3 hónapra 80 dinár. — Külföldön 1 hónapra 40 dinár. — Egyes szám ára hétköznapokon 1 dinár, vasárnap 2 dinár. Megjelenik hétfő kivételével mindennap reggel

Mit hoz a tavasz Közép-Európának?

A Reggeli Ujság számára írta dr TAPAY-SZABO LASZLO egyetemi tanár

Budapest, március 18

A világ sorsa nem azon fordul meg, hogy mi lesz most Németországban, vagy mi lesz most Ausztriában? Ezen csak Németország vagy Ausztria sorsa fordul jobbra vagy rosszabbra, de nem a viláé.

Ami, aki helyesen akarja megítélni az eseményeket, nemcsak szenvedély nélkül, de érdektelenül is kell néznie azokat.

Semmi sem oly természetes a világon, mint például az, hogy Hitlert és rezsímjét szívük mélyéből gyűlölik

a kommunisták.

Minden okuk és minden joguk meg van hozzá, mert Hitler lehetlenné akarja tenni működésüket, sőt aigyanem, ki akarja irtani őket.

A szociáldemokraták

is teljesen tisztában vannak azzal, hogy az ő számukra nem nő többé fü ott, ahol Hitler le teszi a lábát. Nem lehet csodálni, ha a szociálisták az új rezsímet a legnagyobb gyűlölettel nézik.

A katolikus centrum

is nagyon jól tudja, hogy Hitler kereszténysége semmi egyéb, mint antiszemitizmus. A kereszténység tanításait és intézményeit Hitler rezsímje nem tiszteli, sőt gyakran támadja is. A püspökök ez ellen már nem egyszer tiltakoztak.

A zsidók

semmi jót nem várnak Hitleről. Ha tőle idegenkednek és mindenre hajlandók, ami az új rezsím megbuktatására alkalmas, ez az ő szempontjukból legalább is érthető.

A kapitalizmus

is furesán érzi magát, mikor az új rezsím legelső fellépése a nagy áruházak ellen irányul. „Vásároljatok a kisboltokban!”

A sajtó

Hitlerre és pártjára veszedelmes; még az is, amely teljesen behódolt neki. A német sajtó szellemi munkásainak igen nagy többsége határozottan radikális irányú. A polgári sajtó újságírói között is igen sok a kommunista és a szociáldemokrata, bár ezt bevallani nem lehet. Sok közöttük a zsidó, és ezekre nézve Hitlerért rajongani — lehetetlenség, mert ez a természet megtagadása lenne. És mivel a lapok legtöbbje a kapitalizmus eszköze, ezek csak addig nem veszedelmesek, amíg teljesen el vannak nyomva.

Nagy és széles front áll tehát Hitler előtt;

nem mondhatja, hogy szűkölködik ellenfelekben és ellenségekben. Többsége alig négy percent; ötvannégy százalékos többséggel egy nemvenhátszázados kisebbségnek csak úgy lehet uralkodnia.

a fegyver állandan a kezében van.

A Biblia szerint a zsidó városépítők fél

kézzel dolgoztak, mert egyik kezükben a fegyver volt, mellyel munka közben az ellenséget visszaverték. Ez azonban régen volt; ez a módszer ma már nem alkalmazható. Hitler megvédelmi és fenntarthatja pozícióját, de ez esetben más érdemleges dolgot nem lehet, mert az önvédelem felemészti energiáit. És fenyegeti az a veszély, hogy miután bajlarsait nem lehet kielégíteni, pártjában szakadás állhat be. Ez megfelel az emberi természetnek.

Mi Magyarországon már láttuk, hogy minden komoly rendszerváltozás mindig óriási nehézségekbe ütközik.

Könnyű dolog elveket megállapítani, azokat hangoztatni; a helyesnek fölismerést elvekért lelkesedni és rajongani is lehet, — de egészen más dolog azokat megvalósítani.

Valami társadalmi vagy gazdasági rend nem egy ember találmánya és műve, még akkor sem, ha az a rend nyilvánvalóan beteg és jó volna már egészségesebbel pótolni. Hosszu idő alatt létrejött fejleménye az életviszonyoknak az a politikai, társadalmi vagy gazdasági rendszer, amely előttünk áll, és még a Szovjet is csak hallhatatlan erőszak árán és igen kevés sikerrel tud vele szemben akciósba lépni. Mi, magyarok láttuk egy félévvel ezelőtt hogy új kormányunk egyik legfontosabb programpontja az volt: „a kapitalizmus kinövésait lenyészni”. Nem lehet mondani hogy ez az elv nem volt helyes; de mit látunk a megvalósításából? Azt, hogy a kormány kénytelen volt a kapitalizmus segítségét igénybe venni, a gyáriparhoz, a bankokhoz, a nagykereskedelemből és a nagybirtokokhoz folyamodni, hogy összeszedhesse azt az ötven-hatvan millió pengőt, mely nélkül a háztartási egyensúlyt nem lehetett volna megmenteni. Ezek után vajjon fél-e a magyarországi kapitalizmus a től, hogy kinövésait leforja nyesegetni a kormány? Bizony nem fél.

Hitler is igénybe fogja venni a kapitalizmus segítségét.

mert kénytelen lesz vele. Minden gazda tudja, hogy még a legjobb tehént is csak bizonyos gondossággal és csak bizonyos tempóval lehet fejteni. Ha több erőt alkalmazunk, mint kellene és nagyon sietünk, az eredmény ki nem elégítő és a tehén leromlik. Ha a kapitalizmussal szemben erőszakot alkalmazunk, a tőke vagy eltűnik, vagy nagyon hamar megsemmisül; a tőke csak a maga rendszerében és a maga módszere szerint élhet és fejlődhet, s ha ebből a helyzetből kiveszít, úgy jár, mint a számára dobott hal. — sorsa meg van pecsételve. A nagy áruházak elleni támadás: az első hevében elkövetett meggondolatlan cselekedet, mely nem fog többé megismétlődni. És ha megismétlődne? Ha uralkodóvá válnék az a jelző, hogy „csak kisboltokban vásároljatok?” A kapitalizmus annyi új kisboltot lát, hogy ezeknek az új kisboltoknak a konkurenciája megölné a régi kisboltokat.

A levest nagyon forrón főzik, de ke-

vésbbé forrón eszik, — s csak az apró eseményeket hozzák létre az ötletek, a nagyobb események már a szükségletek következményei.

Szükséges volt a német dinasztának bukása, mert a nagy összeomlás után első sorban azoknak kell vesztetni, akik egy nagy győzelem esetén a legnagyobb előnyhöz jutottak volna. A német trónok összeomlása egyezett a német nép kilencven százaléka akaratával, — de ennek a kilencven százaléknak a felháborodása ezzel meg is szűnt. Ami azóta történt, a weimari alkotmánytól kezdve a Reichstagnak és a birodalmi kormányoknak Lengyelország legszomorubb nem volt alkalmas arra, hogy a németiség korszakára emlékeztető tőhetlenségig — kilencven százalékát egy táborban tartsa. A weimari alkotmány híveinek száma egyre fogyott, — nagyobb mértékben fogyott, mint mi képzeltük, mert

a népnek az a negyvenhat százaléka mely Hitler ellen szavazott az utolsó választásokon, már nem a weimari alkotmányt védte szavazatával, hanem egy része a kommunizmust, egy másik része pedig a szociáldemokráciát,

egy harmadik része a katolicizmust, egy negyedik csoportja a zsidó érdekeket, egy kis töredéke a nagybirtokot stb. stb. Weimari alkotmány? Köztársasági eszme? Hol vannak ezek már? A császári lobogó leng a középületeken.

Egészen úgy fest minden, hogy ez a március nem forradalmat akar hozni, hanem restaurációt.

Azoknak, akik ezt ellenzik, csak egy szerencsésük van, hogy fejedelmeket elűzni sokkal könnyebb, mint őket visszahozni. Vannak, akik a régi dicsőségből már nem kérnek és vannak, akiknek bizalma a népben annyira meggyengült, hogy a régi állapotokba való visszatérés előtt a helyzet megszállásának minél több biztosítékát óhajtja látni. Sőt,

nem bizonyos az sem, hogy lehet visszatérni a régi állapotokra,

mikor annyira megváltozott minden!

A németek nagyon elégtelnek voltak és eldobták egy rendszert, tekintet nélkül arra, hogy mi jön utána; de amikor az új rendszerrel is elégedetlenek,

egy harmadik rendszernek bevezetésében természetesen már sokkal óvatosabbak.

Az osztrákok pedig a környezet hatása alatt cselekszenek. A nép ott is megsokalta a szociáldemokráciának és a kommunizmusnak azt a befolyását, mely híveinek számával nincsen arányban, s a nép többsége, amely nem azonos a parlament többségével, úgy látszik, megálta hozzájárulását ahhoz, hogy a baloldal ne kisebbség szerepére szorítsa, hanem egyáltalán ne vegyen részt a közhatalom kezelésében. Ez is tulzás, de ettől még sokkal messzebb van a restauráció gondolata és vágya, mint a hitlerizmustól.

Az élénk tavaszi szelek azonban majd csak elviharozzák a felesleges gőzt és néhány hét múlva előreláthatlag már tisztultabb lesz a légtér Közép-Európa felett.

GAZDASÁGI SZABADEGYETEM

Amit nehéz megérteni

Irta: Orbán Ignác

Franklin Roosevelt a hisztériásan tulajtott hitélet orvoslásával kezdte meg eszményien tökéletes elvi programjának gyakorlati megvalósítását. Mert épen ezt a kérdést tette a legaktuálisabbá a beiktatása előtt kitört bankpánik. A kongresszus és szenátus két óra alatt megszavazta a javaslatát és a bizalom már is helyreállt. Akik azt remélték, hogy Roosevelt az infláció hitvány szalmaszálába fog kapaszkodni, nem értették meg programját, melybe az infláció még mint rendkívüli átmeneti intézkedés is alig illeszthető be. Roosevelt teljes tudatában van annak, hogy az infláció nem egyéb, mint a hitelezők kifosztása, fényes nappal, nyílt uccán, rendőri segédlet mellett. Csupán fokozza a bizalmatlanságot és drágítja a pénzt. Mert ha máról holnapra 10-20 százalékkal csökkenthető a pénz értéke, nem lehet a kölcsön kamatába 1-2 százalék. Roosevelt azt is felismerte, hogy a világgazdaság elveszítette régi jelentőségét és azt inflációval sem lehet visszaállítani. Tény azonban az, hogy

nekünk nem könnyű megérteni, hogy buzánkat nem vihetjük ki úgy, mint háború előtt és hogy általában egy új gazdasági élettel állunk szemben, mert gondolatmenetünk nem tartott lépést a termelés fejlődésével.

Nem is tarthatunk lépést, mert a termelés mechanizálásának agrárállamokban nincs olyan nagy jelentősége, mint ipari államokban. Az ipari termékeket illetően a kulturigények épen úgy a végtelenségig fejlődhetnek, mint a termelés technikai lehetőségei. Az agrárarúkat illetően inkább csupán a minőségi igények nőnek. Mi még mindig azt hisszük, hogy agrárarú kivételünknek csak politikai akadályai vannak. Ez azonban végzetes tévedés, mert ha Anglia, Ausztria és Németország ledöntenek is sorompóikat, ezeken a piacokon még mindig nem tudnók agrárfölöslegeinket elhelyezni. Nem tudnók a versenyt felvenni Amerikával. Hiu ábránd hogy az ipari államok kétszeres áron vegyék meg buzánkat, amikor mi minden körülmények között kénytelenek vagyunk iparunkat fejleszteni, mert a szükséges iparcikkek értéke tízszer akkora, mint egész agrártermelésünké és ez az értékkülönbség napról napra nő. Nincs más megoldás, mint az iparosodás és a belső piac felvevő képességének fokozása. Mindenesetre nekünk sokkal nehezebb azt megérteni, mint Rooseveltnek, aki világosan látja, hogy még adósságainkat sem fizethetjük és ezért könnyebben levonta a helyzet tanulságait.

Nálunk azt is nehezebb megérteni, hogy a munkaadónak jobb volna a magasabb munkabér.

Ellenben Henry Ford közvetlen tapasztalatból tudja, hogy annál több autót állíthat elő, minél magasabb a munkabér. Ő nem riad vissza egy oly gazdasági rendszertől, mely rákényszeríti a munkaadót, hogy a megérdemelt magasabb munkabért fizesse. Sőt óhajtja is, mert azt is tudja tapasztalatból, hogy nem elég a magasabb munkabér üdvös voltát hirdetni, hanem azt intézményesen biztosítani is kell. És pedig a munkanélküliség teljes megszüntetésével, hogy a munkát illetően a kereslet és kínálat kiegyenlítést nyerjen. Mert ebben az esetben a munkabért kizárólag a munka értéke határozza meg. Ez annyit jelent, hogy a termelés tényezői a termelt áruk értékéből vegyék

ki a megérdemelt részt. Senki áldozatot ne hozzon, mert az csökkenti a fogyasztóképességet. Nehéz ezt megérteni, mert még mindig abban a gondolatvilágban élünk, hogy a buza világgazdasági ára független a termelés költségeitől és ennél fogva annál nagyobb haszonnal termelhetünk, minél alacsonyabb a munkabér. Ez így is volt a múltban. De nincs így ma, amikor a világgazdaság elveszítette régi szerepét.

Nagyon nehéz megérteni azt is, hogy a hatalom birtokosainak nem előnyös többé a közmunkák költségeinek fagszágtalan szétosztása.

Nehéz ezt megérteni, mert a múltban ez sem így volt. A kérdés hasonló a munkabér kérdéséhez. Itt is figyelembe kell venni azt, hogy a buza árát most nem úgy állapítják meg, mint a múltban, amikor nem termelt elég buza és ez a csicagói tőzsdét arra indította, hogy a buza árát a legdrágábban termelt buza termelési költségeihez szabja. Egyetlen termelőnek sem állott érdekében, hogy saját kisebb termelési költségeire való tekintettel a buza árát leszorítsa mert eladhatta magasabb áron is. Ma tudjuk jól, a helyzet egészen más. Ma verseny van, melyben mi a küzdelmet hiába vesszük föl. Nekünk a belső fogyasztásra kell a fősúlyt fektetnünk és ez megköveteli, hogy a fogyasztóképességet az adófizetők túlterhelésével ne csökkentjük. Ezt is intézményesen kell biztosítani a közszolgáltatás és ellenszolgálat elvének gyakorlati bevezetésével.

A bankárnak is nagyon nehéz magát abba a gondolatba beleélni, hogy jobb volna minél alacsonyabb kamatokat szedni.

Amerikában ezt is könnyebben megértik. Ott már tapasztalatból tudják, hogy a pénzintézetek akkor voltak a leghatalmasabbak és állottak legszilárdabban, amikor a kamatláb 1-2 százalék volt. Ezt az a körülmény teszi lehetővé, hogy a kultúra magasabb fokán az árforgalom oly jelentékeny, hogy az a magas kamatot nem bírja el. Voltaképpen a gazdasági életnek minden megnyilvánulásában az alacsony munkabér az igazságtalan adó s a magas kamat csak a termelés és forgalom nagyobb fejlődésével érezteti káros hatását. Ha a munkásnak nincs kulturigénye, ha nagy ritkán kerül sor egy-egy közmunkára, ha jelentéktelen az árforgalom: még inkább előnyös, hogy a társadalom széles rétegei áldozatokat hoznak, mert az előmozdítja a tőkegyűjtést és a gazdasági élet fejlődését.

Egy koncessziózárius is nagyon nehezen érti meg, hogy nem áll érdekében a fogyasztók kiuzsorázása.

Beleéledt a közvéleménybe, hogy aki bírja, marja. A kedvező konjunktúra kihasználását legtermészetesebbnek tartják. Naiv rajongó az, aki ezt másként is el tudja képzelni, így volt a múltban, amikor az igények még nem emelkedtek magasra. Még néhány évtizeddel ezelőtt pl. egy villamos világítási koncesszió nem is szerepelt, mint különösen előnyös üzlet. Akkor még minden jó lélek napnyugtával ágyban dicsérte az Urat. Alig volt fogyasztás. Ma a helyzet egészen más. Az engedélyesnek is az érdeke, hogy minél olcsóbb legyen a villamos világítás, mert az fokozza a fogyasztást és a nagy fogyasztás alacsony árak mellett több

Gyomor-, vese-, bél- és szívdajok

rendkívül sikerrel gyógyíthatók, ha rendszeresen és következetesen radeini gyógyvizet iszik. A radeini gyógyvizet rendkívül ajánlatos egészséges emberek számára is, mert megerősíti őket s megakadályozza, hogy a betegség csirái erőre kapjanak a testben.

Terapeut és árusítéshely:
HOFFMANN ARNOLD, NOVISAD
Trnaki ul. 73.

er mint a csekély fogyasztás magasabb árak mellett. Nehéz ezt megérteni, mert még nem szoktuk meg, hogy számoljunk azzal, miszerint a termelésnek technikai lehetősége úgy szólna határtalan és ezt a termelési lehetőséget csak abban az esetben használhatjuk ki, ha a termelt áruk árát nem a konjunkturára, hanem a termelési költség határozza meg.

Nehéz mindezt megérteni, mert a fogyasztóképességek fokozása érdekében le kell mondanunk sok mindentől ami a múltban jónak bizonyult.

De mégis meg kell barátkoznunk azzal a gondolattal, hogy az előttünk álló új gazdasági élet egészséges fejlődését nem lehet többé a régi rendszer elavult intézményeivel biztosítani. Tudomásul kell vennünk Howard Scott grafikonjainak tanulságait. A newyorki Columbia Egyetemen Howard Scott 36 mérnökkel kutatja a termelés fejlődését és megállapította, hogy évenként és fejenként félannyi munkaidőre 20.000 dollár értékű árut lehetne termelni. Ez 400szor annyi mint amennyit mi termelünk. Abból kell kiindulnunk, hogy a modern gazdasági politika legfőbb feladata biztosítani azt,

hogy a fogyasztóképesség lépést tartson a termelés technikai fejlődésével.

mert mit használ az alacsony munkabér, ha nincs, aki az olcsón termelt árut megszerezheti? Mit ér az ár, ha másokra hárítjuk a közmunkák költségeit, de ezzel lehetetlené tesszük a leghasznosabb beruházások megvalósítását? Mit ér a közkielégítés leszorítása akár 20 százalékkal, ha a fennmaradó 80 százalék még mindig 30szoros túlterhelést jelent? Mit ér a legnagyobb hatalmi túlsúly által diktált külkereskedelmi szerződés, ha a leigázott nemzet vásárló képessége megszűnt? Mit ér a magas kamat, ha a kölcsöntőke is veszélyeztetve van? Mit ér az infláció, ha a lecsökkentett adósságokat sem bírjuk elviselni? Mit érnek a kiváltások által biztosított előnyök, ha a fokozódó tömegnyomor veszélyezteti a társadalom békéjét? És végül fölteszük a kérdést:

miért ne termeljünk annyit és miért ne osszuk el úgy, hogy mindenkinek elég jusson, és ha ezt megtehettük, miért vegyük el másét? Mit kezdünk vele?

A termelési technika és a kulturigények szédületes perspektívájából nézve, ha nehezen is, de mégis meg lehet és meg is kell érteni, hogy az elmúlt gazdasági korszak elavult rendszere nem tartható fenn többé. És hogy könnyebben értsük meg egymást el kell felejteni a titkos diplomácia rendszerét. Alának aggálya van, nyíltan és férfiasan tegye meg az ellenvetéseit, hogy egészséges közvélemény alakulhasson ki.

Nem mindennapi lakás és üzletberendezést tervez és készít

WISSINGER KÁROLY
terv. iparművész
Novisad, Petra Zrinska 20.

Reggeli levél

Háboru és béke

Novisád, 1933 március 18.

Négy és fél éven keresztül ásták a világ legjobb és legkulturáltabb népeinek fiai a lövészárkokat. A legegészségesebb és a legkeményebb kőtést fiai, mert ezeket viszik elsősorban a háboruba; a farkascorda az élet örökös harcában a csenevész, a sebesült, a beteg és öreg tagjait pusztítja el, az ember a gyöngéket és a betegeket kíméli. Ebben különbözünk a farkastól.

Aki kint volt a fronton, annak biztosan él még emlékezetében a következő kép: a frontszakasz „legjobb kilitőpontjáról” (Aussichtspunkt) nézve jobbra és balra messze, messze a végtelenségben fut a front három négy soros összeköttetésekkel parcellázott vonala és párhuzamosan vele, itt-ott eltávolodva másutt közelebb jöve nyulik el az ellenfél hadállása. A tengerrel kezdődtek és tengerrel vagy semleges ország határánál végződtek ezek a gonosz árkok. Ezekben az árkokban millió és millió ember élt és dolgozott a háboru nagy üzemében. Ki állt őrt a lövészárkok bal vagy jobb szélén? Vajjon megirta-e háza: „Édes szüleim, kívánom, hogy levelem jóegészségben találja kendteket, mintahogy én is jó egészségben vagyok, továbbá tudatom kendtékel, hogy az olasz front baloldalán én vagyok a legelső ember, balra tőlem már csak a tenger van, ennyi vizet egy rakáson kendtek sohse láttak”. De nem erről akarok írni, ez csak úgy eszembe jutott. Arról van szó, hogy ezt a tengertől tengerig elnyújtott ároksort, keresztbefutó vonalat, fedezékeket és mindazt ami a háboru vértörő malmához tartozott, ágyut, puskát, mündért, kenyeret, kórházat, felszerelést egyszóval mindent, mindent elő kellett teremteni. Ezen szerveget fenntartásán tökéletesítésén minden nap a háboruszkodó nemzetek minden keze munkálkodott. Az egész háborus játékból maga az ember volt a legkisebbik érték. Nem csak abban, hogy az embert kímélték a legkevésbé, hanem a felértékelésben is. Hanem emlékszem rosszul, az Osztrák-Magyar monarchia 25 koronát fizetett a szülőknek, feleségnek a hősi halált halt fia, férje után. Még békekoronában sem nagy összeg, de nem biztos, hogy ki is fizették. A háboru alatt az emberiség negatív irányu munkát végzett. Nem számítva az emberi veszteségeket, millió és millió szorgalmas, ügyes kéz lövészárkot ásott dús termőföldeken, fűrgő utászok árkászok büszkén ivelő hidakat robbantottak fel, ahol várost vagy falut érintett a lövészárkok ott ágyukkal lapították földig a házakat, ahova a háboru elérte, ott mindent elpusztított amit előbb emberi kezek alkottak. Ez a háboru.

Most béke van. 1918 óta, eltekintve néhány kisebb-nagyobb gyarmati, polgár- és az örökösen ki-kitörő kínai-japán háborútól, csönd van a világon, béke van, de hogy precíz legyek, így mondom: nincs háboru. A háboru mindent átfogó tökéletességgel szervezte meg az ember. Most logikusan felszálad a kérdés: Hát a békét nem lehet megszervezni? A háboru munkáját pusztulás, nyomor, tűz, gránátölésér, halál kísérte. Nem lehetne-e megvalósítani a békét, úgy hogy azt „a békét” jellemző jelenségek is kísérjék? Jó és bő táplálkozás, higiénikus lakás, öt-hat óra napi munka, sok sport, még több művészet, irodalom, nagy és szép városok, még szebb falvak, gyümölcsös és zöldskertekkel, öntözőcsatornákkal, nagyablaku fürdőmedencékkel ellátott gyárak nőjének ki a földből a béke nyomán! Ha csak azt az enor írt, amit a háborura fordítottunk a béke kiépítésre használunk fel, mindez könnyen elérhető lenne. Amint a háboruban rendelkezik az állam az egyén élete és vagyona felett, ugyanúgy rendelkezék békében is mindnyájunk felett. Amint a háboruban az állam fel tudja használni az egyént pusztításra, ugyanúgy használja fel béke idején a teremtő munkára. Meg kellene szervezni a „béke, a munka hedserget, mellyel meglehetne valósítani a békét és annak valódi szépségét, értékét. A béke ma örökös harcot jelent, örökös bizonytalanságot úgy az egyén, mint az államok számára. Hányszor halljuk az államok egymásközti viszonya ma semmiben sem különbözik az 1914. évi állapottól! Hány hősi halottja van a kenyérért folytatott nagy küzdelemnek? Önyilkosság, családirta, rablőnyilkosság jelzi, hogy

Az aj nyálkahártyái is

megbetegednek

ha nem ápolja száját
naponként
igazán fertőtlenítő
szájvizzel

Az ODOL
fertőtleníti és behatol a
szájüreg legrejtettebb
szögleteibe és

ráncaiba is.

Az ODOL valóban tisztán tartja a száját, megszabadítja a bakteriumoktól és ártalmatlanná teszi az összehalmozódott ételmaradékokat. Használja tehát szájápolásra a biztosan ható, 40 év óta kipróbált ODOL-szájvizet.

Európának hosszú nyugalmi időszakra van szüksége, mialatt zavartalanul dolgozhatna, hogy megtalálja a gazdasági válságból kivezető utat, mondotta Kánya Kálmán magyar külügyminiszter

XI. Pius pápa kihallgatáson fogadta a magyar külügyminisztert

Rómából jelentik: Mussolini olasz miniszterelnök pénteken az Excelsior szállóban disztribúciót adott Kánya Kálmán magyar külügyminiszter (is) tiszteletére. Az ebéden megjelent a kormány több tagja Marconi szenátor, az akadémia elnöke, Róma kormányzója, a politikai és társadalmi élet számos kiváltsága.

Az ebéd végeztével Mussolini miniszterelnök ötnegyed óráig tartó beszélgetést folytatott Kánya külügyminiszterrel. A beszélgetésben később résztvett Aloizi olasz népszövetségi fődélegátus is.

Az estebéd után a magyar külügyminiszter fogadta a sajtó képviselőit.

— Örömmel jöttem Olaszország gyönyörű fővárosába — mondotta a magyar külügyminiszter. Annál inkább örülök ennek a látogatásnak, mert az olasz miniszterelnökkel folytatott megbeszéléseim csak megerősíthetnek abban a meggyőződésemben, hogy a Magyarország és Olaszország között megkötött baráti szerződéssel megkezdődött külpolitika a lehető leghelyesebb volt és olyan eredményekkel járt, amelyek nemcsak a szerződő felek, hanem egész Közép és Kelet európa szempontjából igen előnyösek voltak.

Mostani olaszországi tartózkodásom alatt alkalmam volt megbeszélést folytatni a külügyi államtitkár urral is és ez a találkozás szintén annak megállapítására szolgál, hogy

a két országot érintő politikai és gazdasági kérdésekben felfogásunk teljesen egyezik.

Meggyőződésem, hogy mostani római megbeszéléseim csak még eredményesebbé teszik azt a szoros együttműködést, amely hosszú évek óta fennáll az olasz és magyar

kormány között. Ez az együttműködés kölcsönös bizalmon és jóakaraton nyugszik és a legteljesebb őszinteség és megértés jegyében folyik. Teljes felelősségem tudatában hangsúlyozom,

a két nemzetet összefüggő kapcsolatok kifejezetten békés irányzatúak.

Mindenesetre meg kell állapítanom, hogy a magyar kormány külpolitikája a fasiszta Olaszországgal létrejött őszinte baráti kapcsolat szilárd alapjain nyugszik.

Európának hosszú nyugalmi időszakra van szüksége, mialatt zavartalanul dolgozhat, hogy megtalálja a gazdasági válságból kivezető utat.

Az olasz és a magyar kormányt ez a cél irányítja éppen ezért közösen igyekeznek ennek előérését a lehetőség keretein belül biztosítani.

A magyar külügyminiszter tegnap délelőtti látogatásokat fogadott a római magyar követségen. Délben Hory András kvirináli magyar követ ebédjén vett részt, amelyre az olasz kormány tagjai és számos előkelőség volt hivatalos.

A magyar külügyminiszter este fél 7 órakor kihallgatáson jelent meg XI. Pius pápánál, majd Pacelli bíboros államtitkárt látogatta meg.

Röviddel ezután Pacelli államtitkár a magyar követségen viszonzta a külügyminiszter látogatását. Este Barcza vatikáni magyar követ ebédet a magyar külügyminiszter tiszteletére. Az ebédre több olasz egyházi méltóság volt hivatalos, köztük Pacelli bíboros államtitkár is.

—o—

az egyén élete békében ép úgy nincs biztonságban, mint ahogy nem volt a háboru alatt. Azt hiszem semmi akadályja sincs, hogy az állam békeidején is rendelkezék polgárai élete és vagyona felett, pozitív irányban, abban az irányban, melyből a jólét, az élet biztonsága fakad.

Vagy nem békére, hanem örökös háborura és

bizonytalanságra született az ember? És az élet minden körülménye között a szenvedés az osztályrész? Azt hiszem az emberiség a békét még nem is próbálta megszervezni, mert eddig békében is csak a háborut készítette elő, az eredmény is ennek felel meg: Béke, mely vagyon és élet pusztításában fölér egy nagy háboruval.

Rothbalt Emil

A Kalangya írói március 30-ikán szerzői estet rendeznek a novivrbászi kaszinóban

Novivrbásziról jelentik: A novivrbászi kaszinó elnöksége meghívta a Reggeli Újság és a Kalangya körül csoportosuló írókat, hogy tartsanak Novivrbászon egy írói estét. Az írók a meghívást szívesen fogadták, mire a kaszinó vezetősége március 30-ra tűzte ki a szerzői est megtartásának időpontját. Az irodalmi esten Csuka Zoltán, Cziráky Imre, Radó Imre és Szirmay Károly vesznek részt, Pasztné Müller Babsy pedig, aki énekszámokkal az első Kalangya esten is nagy sikert aratott, operaáriákat fog előadni. Külön érdekessége lesz az estnek, hogy Pasztné Müller Babsy Schuch Gyula vrbászi dalszerző néhány kedves dalszerzeményét is bemutatja, a szerző zongorakiséréte mellett. Novivrbászon az estély iránt hatalmas érdeklődés nyilvánul meg.

Községi képviselőtestületi közgyűlés Sztáribecsejen

A sztáribecsei községi képviselőtestület most tartott gyűlésén 20 pontból álló tárgysorozatot tárgyalta.

Freund József már 1865 óta élvez a sztáribecsei alsórébén körülbelül egy holdnyi kiterjedésű szántóföldet, melyről most kiderült, hogy a politikai község van telekkönyvi tulajdonosként bejegyezve. A föld különben a községi ingatlanok keltárába sincs felvéve. Freund József most kérte, hogy tulajdonjogát a község ismerje el. A képviselőtestület a fentiek alapján a tulajdonjogot ugyan elismeri, de az átíratással járó költségek fedezésére nem hajlandó. Ugyanígy követeli a község a föld után eddig fizetett adó megtérítését is.

A Vöröskereszt egyesületnek a gyermekkönyhák segélyezése címén újabb 10.000 dinárt segélyt szavazott meg a község.

A járási főszolgabíró rendelete értelmében a megüresedett községi kéményseprői állásra Bahmann Ferencet nevezték ki.

Még a múlt év őszén elhatározta a képviselőtestület, hogy az adójegyzői állást megszünteti. A báni hatóság e határozatot nem hagyta jóvá.

Az államvasutak igazgatósága a község tulajdonát képező, volt járási adóhivatali épületet kérte a községtől, hogy abban a IV. szekciónak (Horgos-Titeli vonal) elhelyezést biztosítson. A község a kérelmet teljesíti azzal, hogy április elsejétől kezdve egy évre ingyen odaadja az épületet, de a vasut tartozik azt kijavíttatni.

Nikolics Szima vendéglős kérte a községet, hogy a Tiszamelléki Hitelbanknál levő adósságát a község fizesse ki ottlévő községi betétjéből. Eszerint ő a bank helyett a községnek tartozna. A község ennek a követelésnek erejéig első helyen biztosítaná magát Nikolics tulajdonát képező Imperial szállodára való bekebelezéssel. A község több kamatot is kapna, míg ő is kevesebbet fizetne. A kérdés tanulmányozására a község bizottságot küldött ki s e bizottság véleményétől teszi függővé, hogy mit fog ez ügyben határozni.

A községi adóhátralékosok névsorát bemutatták a képviselőtestületnek. A határozat szerint az ügyet egy ügyvédek által álló bizottság át fogja vizsgálni, a lehetőség szerint intézkednek a község követelésének telekkönyvi biztosításáról és végül javaslatot tesznek a gyűlések.

Március 26-án magyar irodalmi est lesz Becskereken

Március ötödikén — mint annak idején részletesen megírtuk — a Kalangya nagysikerű irodalmi estet rendezett Noviszádon. A magyar irodalmi est élénk visszhangot keltett és a nagy sikoren felbuzdulva most a magyar közművelődési egyesület vezetősége elhatározta, hogy Becskereken rendez meg a Kalangya második irodalmi estjét.

A becskereki irodalmi estet március 26-án tartják meg és résztvesz azon dr. Vilt Vilmos főorvos a Kalangya egyik alapító tagja, dr. Strelitzky Dénes, Kende Ferenc, Radó Imre, Cziráky Imre és a vajdasági magyar irodalom még néhány kitűnősége.

U. F. a legmodernebb finom fénytelen harisnya

kapható minden jobb üzletben. Ügyeljen az U. F. végjegyre és utasítson vissza értéktelen utánzatot

Külpolitikai figyelő

Expresszen, repülőgépen sietnek az angol miniszterek Rómába

Fegyverkezés vagy béke — Francia utmutatás Itáliának — Nagy tervek, még nagyobb számok — Ma vannak a döntő tanácskozások

Senki sem tagadhatja, hogy már hetek óta aggódoó figyelemmel kíséri az újságok híreit a világválság megoldásáról. Most azután minden szem Anglia miniszterelnöke felé fordul, aki pénteken este 10 órakor, az angol külügyminiszter Lord Simon, társaságában Genfből Rómába utazott.

Nagyon sürgős lehet

Genfben már régóta tárgyal a leszerelési konferencia. Egyik nap az ágyuk miatt nem egyeztek meg, másik nap a gázok körül támadt nézeteltérés, a harmadik napon a francia nem érezte magát biztonságban. Így megy ez már hetek óta. Egy bizonyos, hogy nem egyeztek meg a leszerelési konferencián résztvevő nagyhatalmak. Lehetett volna elnapolni, lehetett volna huzni-halasztani, vagy ideiglenes megoldást találni.

Anglia végre is megunt a meddő szócátákat és komoly lépésre szánta el magát. Olyan komoly lépésre, ami meglepetést keltett a genfi tárgyalók között. Anglia miniszterelnöke pontokba foglalva mondta meg az angolok véleményét a leszerelési konferencia eredményes voltának megvalósítása érdekében. Meglepetést keltett az is, hogy az angol miniszterelnök és külügyminiszter Genfből, az angol vélemény elhangzása után, Rómába utaztak. A dolog nagyon sürgős lehet.

Az utat Genuáig abban a szalonkocsiban tették meg, amelyet az olasz kormány küldött eléjük egész Genfig. Genuából pedig repülőgépen folytatták útjukat Rómáig. A repülőgépet maga Balbo olasz légügyi miniszter vezeti. Tegnap egy órakor Mussolini fogadta őket. Itt dől el, a tárgyalások során, hogy békés, vagy háborús megoldása lesz-e a mostani világválságnak.

Angliát úgy a japánok viselkedése mint a dunavölgyből felhangzott harcias beszédek készítik a sürgősen komoly lépésre.

Figyelmeztetés Olaszországnak

Franciaország már régebben azon dolgozott, hogy az olaszok német közeledését megakadályozzák.

Most, mikor a leszerelési konferencián, nyilvánvaló lett hogy Hitler győzött s ezt az olaszok örömmel fogadták, a franciák komoly figyelmeztetéssel fordulnak a hitleristák győzelmén örülő olaszok felé.

Olaszok, vigyázat! A győző Hitler nektek nem okozhat örömet, hanem csak gondot. Hitler győzelme mögött ott leselkedik a mumus: az Anschluss. Ausztria egyesülni fog Németországgal egészen bizonyosan. Ezzel megvalósul a háborús német álmodozás: az Északi tengertől a Földközi tengerig nyomul előre a germán hatalom. Ez pedig az olaszokra nézve veszélyt jelent. A német nyomás az olasz határokra fog nehezedni.

Három évvel ezelőtt Franciaország mellé állt Olaszország és Anglia is az Anschluss megakadályozására. Ma Olaszország maga mozdítja elő, a németek azon álokoskodásától támogatva, hogy az Anschluss nem az Olaszoknak árt, hanem a Kisantantnak. Jól gondolja meg Olaszország, hogy mit csinál, ha majd Mac Donalddal folytatott tárgyalásokon határoznia kell!

Tehát, vigyázat! Anschluss! A franciák jóakarattal figyelmeztetni akarják a szövetséges Olaszországot!

Számítgatás, tervezgetés

Olaszország egyelőre azt gondolja, hogy a jóakarattal figyelmeztetést tudomásul veszi, de meg sem köszöni, mert az Anschluss a franciák nyugati határára még nagyobb veszélyt jelent, mint Olaszországra.

Igy vélekedik az olasz. Sőt még tovább is megy. Hajlandó leszögezni azt a tényt, hogy az olasz-francia flottaegyezmény nem tartozik az utópiák közé. Természetesen azonban csak az egyenlőség alapján. Amennyi megilleti a hadihajókból a Földközi tengeren a franciákat, annyi illeti meg az olaszokat is. Pont.

Az olaszoknak más hozzáadni valójuk nincs. A franciák hallgatnak. Az angolok a vasárnapi olasz-angol tárgyalásoknál előhozzák a flottaegyezményt is. Addig tessék türelemmel várni.

Beszélő számok

Hagyjuk a tárgyalásokat tárgyalni. A reménykedőket reménykedni. A számok pedig hadd beszéljenek. A számok hadiszámok és Amerikáról meg Távol keletről szólnak.

Amerika sietve egészíti ki repülőflottáját. A Boeing repülőgépgyárban 111 olyan repülőgépet rendel, melyek a repülőtechnika legújabb tapasztalatai nyomán készültek és óránkénti sebességük 300 kilométer. Ezenkívül megrendelt még 38 olyan repülőgépet, melyek egyenként 1000 kiló bombát vihetnek magukkal és amellet éppoly gyorsak mint a harczi repülőgépek.

A japán határon elhelyezett vörös hadsereg 6 lövészadosztályból, 2 lovasdandárból áll. A csapatok szállítása tovább tart, úgy hogy létszámban már is felülmúlják a Kinában küzdő japán csapatok létszámát. Ezek az orosz erők azonban, ha felvonulásuk befejeződik, aligha csapnak össze a japánokkal, hanem inkább dél felé nyomulnak előre veszélyeztetve ezzel az angol érdekeket.

Egyelőre az oroszok csak 6 angol alattvalót vetettek fogságba.

A beszélő számok ezentúl már hallgataggyá válnak, de biztosan lesz nemsokára újabb mondani valójuk. (i. r.)

FIGYELEM! FIGYELEM!

Megérkeztek szenzációs tavaszi újdonságaink

Versenyen kívüli minőség és versenyen kívüli árak!

Tekintse meg nagy választékunkat vételkényszer nélkül!

Kulai posztólerakat

Noviszád, Kralja Aleksandra 20

Liszt Ferenc zongorahangverseny Budapestien

Mint minden esztendőben, ezidén is nagy apparátussal készül fel a budapesti nemzetközi vásár a vendégek fogadtatására. Május 6-15-ig fog tartani a vásár, amely többek között újabb meglepetéssel kedveskedik a közönségnek: olcsóbb lett a vizum, amelyet utólag kell majd fizetni a látogatóknak, személyenként 2.50 pengőt. Ezenkívül természetesen az összes eddigi utazási kedvezmények is érvényben maradnak.

A város erre az alkalomra összpontosította minden jelentősebb kulturális és sporteseményét. Így többek között a vásár he- tében fog lezajlani a szezon legnagyobb hangversenye is, a Liszt Ferenc zongorahangverseny. Megkönnyítették a devizakorlátozásokat is. Tíz millió pengő értékben lehet pengő ellenében a Magyarországon bemutatott árukat exportálni. Mindent összevetve: a gazdasági pangás idején, sőt ennek ellenére nagy és az eddigieket is felülmúló forgalmat fog eredményezni az idei budapesti nemzetközi vásár.

Szépségverseny filmfelvétellel a szubotici Városi moziban

A megválasztandó Miss Filmnek tengerparuti nyaralást biztosít a Városi mozi

A szubotici Városi mozi igazgatósága az egyik legnagyobb külföldi filmgyárral egyetértésben igen érdekes ujitást vezet be, amelyet bizonyára nagy örömmel fogadnak majd Szuboticián is a mozielőadások látogatói. Nagyvárosi filmszínházak mintájára a szubotici Városi mozi is Miss filmválasztást rendez, amelyen minden szubotici hölgy résztvehet. A jelentkező hölgyek közül a miss-jelölteket zsüri választja ki, amelynek dr. Milekich Jovan, a bácskai képzőművészek egyesületének elnöke, továbbá Soksics József, Buzás László, Beljanszky György, Nikolics Szávo hírlapírók, Domán-szky Jenő és Rajkovic Szávo festőművészek a tagjai. A zsüri által kiválasztott missjelöltekről filmfelvételt készít a Városi mozi és a filmet vetíteni fogja, a választást azonban maga a közönség ejti meg a belépőjegyekhez csatolt szavazólapok útján. Azoknak, akik a közönség részéről a legtöbb szavazatot nyerik, két heti ingyen nyaralást biztosít a Városi mozi teljes ellátással. A verseny győztese, a Miss Film a legelőkelőbb blédi szállodában, a Hotel Topliceban, a második győztes pedig a dalmáciai Omisonban a Hotel Bellevueben kap tizennégy napi teljes ellátást.

A Városi mozi igazgatósága, valamint a zsüri felkéri a hölgyeket, hogy március 25-ig, szombatig jelentkezzenek.

A becskereki polgármesteri hivatal felhívása a katonakötelesekhez

Március 31-ig közzsziemre tettek ki a katonakötelesek jegyzékét

Becskerekről jelentik: A becskereki polgármesteri hivatal ezúton értesíti az érdekelteket, hogy a sorozási jegyzék március 31-ig megtekinthető a város háza 10. számú szobájában.

A jegyzékben felsorolt katonakötelesek ez idő alatt kérhetik az esetleges téves adatok, vagyoni helyzetek stb. kijavítását. A sorozási jegyzékben feltüntetett katonaköteleseket, ha azok nem tartózkodnak illetékes helyükön, a hozzátartozói kötelesek értesíteni a sorozásról.

Az a katonaköteles, aki szándékosan elhárítja a szolgálat teljesítését, három évig fog szolgálni, aki elszökik katonai kötelezettsége elől, annak hozzátartozói, munkaadói és az illetékes hatóságok is felelősségre vonják. Akik elősegítik a katonaköteles szökését, 10-30 napig terjedő fogházzal büntetik.

Becskekerek városi katonai ügyosztálya felhívja az 1878-ban született katonaköteleseket, ha időközben alkalmatlannak érzik magukat katonai szolgálatra jelentkezzenek a városi katonai ügyosztálynál (város háza 2. számú szoba) legkésőbb április elsejéig.

*Az enyhe
palmira szappan
át meg át van itatva
illattal, azért meg
az utolsó kis darab-
ja is szagos marad.*

Részleges mozgositást rendeltek el Ausztriában

**A kormány a szélső áramlatok
puccskisérletétől tart**

Bécsből jelentik: Az osztrák szövetségi kormány a jelek szerint még mindig tart attól, hogy a szélső jobboldali, vagy baloldali elemek puccskisérletre ragadtatják magukat. A fenyegető forradalmi megmozdulások megakadályozására

az osztrák kormány péntek este rész-

leges mozgositást rendelt el.

A hivatalos közlemény szerint a szövetségi kormány elrendelte, hogy az újonckor bevonulásának és kiképzésének időtartamára, a szövetségi haderők szabadságot korosztályait szolgálatra berendeljek.

—o—

A noviszádi ügyvédi kamara arra kéri az igazságügyminisztériumot, hogy az új perrend tartást április elseje helyett csak október elsején léptesse életbe

**Az április elsejei életbeléptetés korai lenne és zavarokat okozna az igazságszolgáltatás
menetében**

A noviszádi ügyvédi kamara bizottsága dr. Jaksics Zsárkó alelnök, dr. Nikolics Nikola, dr. Kovács Bodog, Medákovic Dusan, Macak Matija, dr. Knezevics Milos és Pavlasz Ignjat jelenlétben tegnap ülést tartott, amelyen az új polgári perrendtartás életbeléptetésének kérdésével foglalkoztak. Az ülésen határozatot hoztak, amelyet távirati úton küldtek meg az igazságügyminiszternek. A határozatban a bizottság közli az igazságügyminiszterrel az egyhangú határozatot, amely szerint felkérjük az igazságügyminisztert, hogy a polgári perrendtartás életbeléptetését legalább 1933 október elsejéig halassza

el, erre feltétlenül szükség van, mivel az előzetes igazságszolgáltatási munkálatokat nem hogy végre nem hajtották, hanem semmi kiállítás sincs arra, hogy azokat a kellő időre egyáltalában végre lehessen hajtani. Ezért a kamara bizottsága felhívja az igazságügyminiszter figyelmét erre a fontos körülményre, annak hangsúlyozásával, hogy igazságszolgáltatásunk ennek következtében jelentősen zavarokat szenvedne abban az esetben, ha ez a törvény április elsején mégis életbe lépne. A táviratot dr. Jaksics Zsárkó az ügyvédi kamara alelnöke írta alá.

—o—

A járásbíró után a törvényszék elé kerül a szombori katolikus templomból történt kiutasítás ügye

Elsőfokon feltételest elmarasztalták Szkenderovics Antal szombori plébánost

Szomborból jelentik: A szombori járásbírószágon tegnap tartották meg a Szkenderovics Antal szombori plébános ellen indított becsületsértési per folytatódó tárgyalását. Mint ismeretes, Szkenderovics plébános annakidején kiutasította a templomból Papp Katicát hit kitérőt, aki ezért pert indított a plébános ellen.

A tegnapi tárgyaláson felolvasták a február 18-i tárgyalás jegyzőkönyvét, majd Szkenderovics plébános ismételt kijelentéssel, hogy neki, mint katolikus papnak a kánonjog szerint joga van a hitkitérőt a templomból kiutasítani. A bírónak arra a kérdésre, hogy helyesen hajtotta-e végre a kánonjognak ezt a rendelkezését, a plébános kijelentéssel, hogy meggyőződése szerint igen. Ha a hitehagyott aktívan vesz részt a templomban, akkor ki kell utasítani, ha pedig passzívan, akkor ki lehet utasítani a templomból. Őt súlyosan sértette a felperes ironikus nevetése és ezért volt kénytelen a templomból kiutasítani.

Pelle János tanu elmondja, hogy mikor a plébános Papp Katicát meglátta, megkérdezte tőle, hogy mit keres itt ez a hitehagyott. Ezután felkérte, szóljon Papp Katicának, hogy hagyja el a templo-

mot. Refle Jakab hasonlóképpen vall.

Papp Katica a felperes hasonlóképpen mondja el az esetet. Először Pelle szólta neki, majd Refle is odament hozzá és mikor Pellét megkérdezte, miért utasítja ki, az azt felelte, hogy valószínűleg azért, mert elhagyta vallását. Tagadja, hogy ironikusan nevetett a plébánosra. Amikor Szkenderovics belépett a sekrestyébe, ő csak megfordult és ránézett.

Papp István, a leány bátyja elmondja, hogy az esküvő előtt két nappal volt a plébánosnál és megkérte, hogy szombaton eskesse, amit az visszautasított. Ugyanekkor közölte vele azt is, hogy ha nővére, aki pravoszláv hitre tért, megjelenik, kiutasítja. Ő ezt nem közölte a nővérel, mert szerette volna, ha az is részt vesz az esküvőn.

Több kisebbjelentőségű tanuvallomás után a bíróság kimondja az ítéletet, amely szerint nyilvános helyen elkövetett becsületsértés vétségéért Szkenderovics Antal plébánost 900 dinár pénzbüntetésre, 3000 dinár erkölcsi kártérítésre és 620 dinár perkölttség megfizetésére ítéli, az ítélet végrehajtását azonban két évre felfüggeszti. Szkenderovics Antal plébános az ítélet ellen felebbezett.

Róma zászlódiszben fogadta az angol miniszterelnököt

MacDonald római látogatásának főcélja az olasz-francia ellentét elsimítása. - Az angol államférfiak hazatérőben kiszállnak Párisban. - Rövidesen Hitler is ellátogat Rómába

Genéből jelentik: MacDonald angol miniszterelnök és Simon külügyminiszter péntek este 10 órakor a genovai gyorsvonattal elutaztak Olaszországba. Az angol államférfiakat szállító gyorsvonat tegnap délelőtt érkezett Genovába. A pályaudvaron Balbo olasz légügyi miniszter és a prefektus fogadta a vendégeket. Az olasz kormány nevében Balbo légügyi miniszter üdvözölte őket, a város nevében pedig a prefektus.

MacDonald és Simon ezután autóba szálltak és az összegyűlt tömeg lelkes éljenzése közben a kikötőbe hajtottak. Itt arra a hatalmas repülőgépre szálltak, amelyen annakidején Balbo légügyi miniszter az olasz repülőflotta élén átrepülte az Óceánt. A gépet Balbo miniszter vezette.

MacDonaldék repülőgépe déli 1 óra 21 perckor érkezett meg a római repülőtérre.

A kísérő repülőrajban egy hatmotoros repülőgép negyven külföldi újságíróhozott. Az érkező vendégeket Mussolini miniszterelnökkel az élén nagy tömeg fogadta és lelkesen ünnepelte.

Az olasz főváros nagyszabású előkészületeket tett az angol vendégek fogadtatására. A főbb utvonalakon a házakat fellebegtették, számos angol zászlót is lehetett látni.

MacDonald miniszterelnököt az olasz király és XI. Pius pápa is ki hallgatáson fogadja.

Az angol félhivatalos Reuter iroda szerint MacDonald és Simon római látogatásával kapcsolatosan az alábbi problémák kerülnek megvitatásra:

A leszerelési értekezlet megmentése, ennek lehetetlensége esetén a fegyverkezés veszélyének elhárítása. Mi történjék, ha a német nemzeti szocialista csapatok továbbra is megsértik a Rajna-vidék semlegességét. Ezzel kapcsolatban MacDonald megkérdi Mussolinit, mi volna az álláspontja, ha Németország megszegné a békeszerződést?

Tárgyalnak a danzigi folyosó körül támadt veszedelemes helyzetről és

szóba kerül a jugoszláv-olasz vitaszony is.

A tárgyalás egyik legfontosabb pontja az a körülmény, hogy a francia-olasz ellenségeskedés két táborra osztja Európát.

Párisból jelentik: Daladier francia miniszterelnök Genéből Párisba érkezett és nyilatkozott az újságíróknak:

— Bizonyos — mondotta —, hogy genfi utam fontos volt, mert feltétlen szükségesnek látszott, hogy találkozzam az angol miniszterelnökkel és külügyminiszterrel, mielőtt Rómába utaznék. Az angol tervezetben több olyan indítvány van, amely igen érdekes, más javaslatok közelebbi megvitatásra szorulnak, különösen az az indítvány, amely a német Schutzpolitzeinek a birodalmi hadseregbe való beolvasztásáról szól.

Paul Boncour külügyminiszter kijelentette, hogy sok jóindulatu szándék van az indítványban, amely felhasználja a francia javaslat előterjesztéseit is. Daladier miniszterelnök kijelentette, lehetséges, hogy

az angol miniszterek Páris felé térnek vissza és lehetővé teszik, hogy a francia kormány tagjai tőlük értesüljenek az olasz kormány felfogásáról.

Londoni parlamenti körökben úgy vélik, hogy MacDonald szerdán este hazaérkezik Rómából, úgy hogy csütörtökön már megindulhat az alsóházban a nagy vita MacDonald párisi, genfi és római utjáról. Politikai körökben rendkívül nagy érdeklődéssel tekintenek MacDonald várható felszólalására.

MacDonald római látogatásával kapcsolatban a milánói Popolo d'Italia azt írja, hogy az angol államférfiak látogatását rövidesen Hitler német kancellár olaszországi látogatása fogja követni.

Mezőgazdasági kerületekre osztják az országot

Demetrovics Juraj földművelésügyi miniszter beszéde az ország mezőgazdasági átszervezéséről

Beogradból jelentik: A szkupstina tegnap délelőtt fél kilenc órakor kezdődő ülésén a földművelésügyi tárca költségvetését kezdték tárgyalni. Dr. Demetrovics Juraj földművelésügyi miniszter ismertette tárcája költségvetését és bejelentette, hogy ez kilenc millió dinárral alacsonyabb az elmúlt évinél. A személyi kiadásokat ugyan erősen csökkentették, szükségessé váltak azonban olyan beruházások, amelyek mezőgazdasági szempontból feltétlenül helyénvalók. Az elmúlt év a mezőgazdaság szempontjából a legsúlyosabb volt. A kivitelt 2.371.122.306 dinár volt, ami egész kivitelnél hatvan százalékát jelenti. Feltétlenül szükségesnek tartja szakemberekből álló bizottság összefoglalását, amely átdolgozza az ország állapotát a mezőgazdaság mostani helyzetét egész mezőgazdasági rendszerét. Meg kell és fejlődési lehetőségét. Különös tekintettel kell lenni azokra a termékekre, amelyeket külföldről importálunk. Az országot mezőgazdasági kerületekre kell osztani és mindenütt a vidéknek legjobban megfelelő terményeket termelni. Meg kell állapítani a bel-

ső piac és a világpiac szükségletét és ennek alapján átszervezni az egész mezőgazdaságot.

Demetrovics Juraj beszédét azzal fejezi be, hogy a legnagyobb bűn ma semmit sem dolgozni. A javaslat elfogadását kéri.

Dr. Szántó Gábor a szőlő, paprika és magtermelők kéréseit tolmácsolja és földművelésiskolák felállítását sürgeti. Rájics Tosa tulságos magasnak mondja a földadót, amit Avramovics Branko is sokall. Dr. Liszavac Mladen beszéde után Parabutyki György ismerteti az agrárreform terén elért eddigi eredményeket, amelyek már bizonyos haladást jelentenek. Többek felszólalása után a délutáni folytatolagos ülésen megszavazták a földművelésügyi tárca költségvetését.

— Akinek a gyomra fáj, bélműködése megrekedt, mája megnagyobbodott, étvágya nincs, emésztése elgyengül, nvelve fehér-sárga, annak naponta egy pohár természetes „ferenc lózsai” keserűvíz rendbehozza az emésztését és jó közérzetet teremt.

B LONDEL' rámákat, képkerekezést minden meret után legolcsóbban készít
Lerch János
képkerekező specialista, Noviszád, Futaki ut. 6.
úgyanott szentképek nagy választékban. 830

Eljárás indult egy szubotical cukrász ellen, mert szöveget találtak nála az ételekben

A beogradi opera művészel törtak porul a cukrászdában

Igen érdekes ügyben indított eljárást a szubotical rendőrség. Az elmúlt héten, mint ismeretes, Szubotican vendégszerepelt a beogradi opera és a társulat két tagja, Popovics Vlado tenorista, valamint Roje Anna balett táncos betértek a főuccai Steiner-féle cukrászdába uzsonnázni. A művészek kávéval rendelkeztek, de nem fogyaszthatták el, mert szokatlan leletekre bukkantak az ételekben. Popovics a süteményben, Roje Anna pedig a kávéban talált egy-egy rozsdás szegyet. A művészek a történekről értesítették az egyik rendőrkapitányt, aki éppen a cukrászdában időzött, mire a tényállás megállapítása után megindult az eljárás Steiner Mirko, a cukrászda tulajdonosa ellen. A cukrászda tulajdonosát köztisztaság és közegészség elleni vétség címén vonják felelőségre.

Csütörtökön lesz Noviszád város közgyűlése

Noviszád város képviselőtestülete csütörtök délután tartja meg március havi közgyűlését. A közgyűlés pontos napirendjét még nem állapították meg, az majd csak a keddi gazdasági és pénzügyi ülés után történik meg.

Dr. Borota Branislav polgármester a közgyűlésen ismertetni fogja a nagy rét agrárreform alóli mentesítésének a kérdését, amellyel az utóbbi időben sokat foglalkoztak a lapok.

Nem akartam megölni, csak az orrát akartam levágni!

Amikor az asszony nem tud meg saját árnyékától

Pénteken délután Csurugon az egyik uccán érdekes családi háborúság játszódott le. Kosztics Bela, Antin Isza csurugi földműves vadházastársa már hét nappal ezelőtt elhagyta Iszát. A földművest igen kellemetlenül érintette a válás és elkeseredése különösen akkor lépett tetőfokára, amikor pénteken délután az uccán megpillarította Belát, amint egy férfivel jókedvűen beszélgetett.

Iszát elöntötte a féltékenységek és kést rántott elő. Rátámadt volt vadházastársára. Bela azonban nem ijedt meg, hanem elkapta a feldűrt hödött ember kezét, birokra kelt vele, majd végeredményben is sikerült elvenni tőle a kést.

A hősies menyecske a harcban csak kisebb sérüléseket kapott a kezén. Antin közben sikerült megfékezni. Amikor a féltékeny Iszát előállították a csendőrségen, kijelentette, hogy amikor meglátta az asszonyt, amint mással olyan jókedvűen beszélget, elfogta a féltékenységek és elvesztette józan gondolkodását.

Nem volt szándékában megölni az asszonyt, csak az orrát akarta levágni.

A csendőrség Antin Iszát letartóztatta és tegnap átadta a noviszádi törvényszék vizsgálóbírájának, aki rövidesen megkezdi kihallgatását és lefolytatja az ügyben a vizsgálatot.

Ujságot venni, meg sert inni mifelénk a magamfajta ember csak különös alkalmak esetibe szokott. Teszem aszt, ha urak köszt van, valamire való bort eppenséggel nem kaphat ha adót fizet, hallálomeset alkalmává, vagy ha valakinek epp serre vóna fizethetnékje.

Tugygya a nyovoja, hogy így, vagy úgy, de tényvalóság, hogy nem vagyok na gyon odáig a seritalé. De mer hát ital az is, a frász üssön a némettyibe aki két náta, hát megiszom azé. Ha epp muszaj. Mer csak a bor az igazi ital! Noé apánk is biztos magyar vót, ha zsidónak is mongyák, amikő a bort főtanáti.

Adót fizetünk a mutkorjába a sógorrá. De mer hogy az ijesmí nekem is meg a sógornak is keserű szenvedél, hát a sar kon se bort kértünk vesztünkre, hanem sert!

Nyakaltuk oszt! A sógor úgy teleszita magát, hogy ojan let a hasa, akar a Lizie, mikő tavai főfűjődot a herétü. Mer minálunk a tehenet Lizinek híjják.

No meg kő hanni, vót énbennem is, de a sógornak még a fejibe is maratt egygy porció. El is álmosodott táls, akar a Cibere a prédikációtü.

Ahogy oszt megyünk hazafelé, szembe-tanázunk a Kalfantúy komává. Alig, hogy meglátot ammeg bennünket odakajból nagy gé hangon aszongya

— hun a nehissiebe vattok? Mán reggel óta hajkurászlak bennetek t, hogy maj kimegyünk a szállásra borkóstolóra.

— a sógor

— jaj ne fájdidd a szivem!

— Aszongya koma

— má mé?

Csuk it egygyet a sógor aszt aszongya — mer aszt nem engedi a helzeti állapot! Mivel b sert itünk. Pedig haj de kár azé a boré, alit most megihittünk vóna!

— Aszongya a koma

— no az a kis ser megtüri a bort, mer a régi öreg is aszonták

— serre bor mindenkor!

Pekulátunk oszt egy darabig, de végtire is abba állapotunk meg, hogy elme-gyünk, mer bajos lett vóna mégiscsak le-maranni a kóstolósú!

No így a sógor se szót semmit, csak csuklott két üt, merhogy a sógornak ojan az erkölcsé hog ha ivott mán, de még van íhatnékje, akkő feszt csuklik. Kivát ser-ital után!

Ota t a kocsí. Fölütünk. Ki is me-tünk. Meg is kóstotuk. Be is rá-tünk. Mán én csak képlag, de a sógor forsírtossan. Be is fekt-tük a tiszta szobába a kanapéra. De azé csak csuklott furtonfu t. Oszt akkorákt csuklott benn valányvót a vót a szállíson, mind ott ugatott a tiszta szoba ablaka alatt, mer aszt hitték odabe is ugat valaki.

De mink csak ittunk feszt.

Kis idő muvást a házigazdának me-nyes... lánya aszongya bemén, megnézi a keresztarját. Má mind a sógort.

Eccé csak nagy sivalkodássá szalad ki hogy aszongya

— jaj a keresztapám el akari emészteni magát! Jaj fejbe akari lüni magát! Jaj segiescsig!

No oszt ahány nőt illető személ csak akatt a házná, igenyest be a szobába!

Ott fekszik a sógor. Veres akar a paprika... forog, akar a hajdermén kü. Oszt csuklik is, meg hőrög is, de ojan mőj hangbú, akar a 8 malacos öreg disznó.

Körülátuk. Oszt killódott a kanapén. Rákajátok, mondom

— no mija hé?!

De nem szót semmit, csak aszongya

— revort!

— Mondom

— mi a nehissiegné a pisztol neked sógor, amikő mán a kuluk is ki van fizetve?! Ne bomjji! Minek a revort neked?

De csak nem szót rá semmit. Nyőszte'tük, nyomokogygyuk, kenegettyük de csak halgat. Eccé csak nagyot büffent oszt aszongya

— revort a kirelajánát!

— Mondom oszt

— nene mán no!

— Aszongya nagy szóvá,

— revort mer mingyá ok...

Node mán aszt mégse írom ki mit szót. Urassan értelmezve a szíbeli kimondást aszonta, hogy mingyá ott eresztí vissza a serrel meg borral összekeveredett miskulanciát, ahun a hasába részleifizetésre be-engegte.

Mikő oszt ráfelejtkeztem a ténybeli valóságra, ojan nevéthetnékem túmatt, hogy maj elrepett a gat, amadzagom. Mer hogy el is szokott rebenni mindig, valahányszor nagyot kék nevetni. No de hogysisne, mikő a sógor lavort kért, nem revortot!

Oda rakattam oszt elejbe egygy nagy dőzsát, avvá maóra hogytuk.

A sógor is dologba kezlett. A kutyák az ablaka alatti mán vonyit sba keztek, mer ovvá vótak, hogy odabe is vonyit valaki, pedig csak a sógor bucsuzott a seresboros miskulanciátü.

Kiszáratva kisz lett a sógor. Elsőbbet is kiment az udvarra, szétesapott a kutyák

A legújabb harisnyadivat:

Selyemharisnya tompa fénnel!

Kapható

Klein Jenő

speciális üzleteiben Novisad, Vel Bečkerek, Senta

köszt, asztán begyütt, leüt az asztal mellé, oszt csak annyit szót csendbe, hogy aszongya

— no, hun az én poharam, hagy iszok!

Mer hát a rendes gyomor az rendes gyomor, igaze?

Marattam tisztelette

Mihál bácsi

Nagy előkészületeket tesznek a nemzetközi PEN klubok dubrovniki kongresszusára

Zagrebból jelentik: Az irodalmi PEN klubok idei dubrovniki nemzetközi kongresszusát előkészítő bizottság tegnapielőtt ismét ülést tartott, amelyen a kongresszus részleteit beszélték meg. A jugoszláv tengerhajózási társaságok előzékenysége folytán a PEN klubok idei tengeremelléki kongresszusára a legkényelmesebb és legszebb hajókat engedik át. A hajók Szusákról Dubrovnikba szállítják a vendégeket és a kongresszus egész tartama alatt a dubrovniki kikötőben maradnak.

A kongresszust előkészítő bizottság a jugoszláv elbeszélők és költők francia és németnyelvű antológiájának kiadását is előkészíti. A külföldön igen nagy érdeklődés nyilvánul meg a kongresszus iránt és máris sok bejelentés érkezett Angliából, Hollandiából, Németországból, Svájcban és Cseh szlovákiából. A nemzetközi kongresszus résztvevőinek pontos számát csak március végén lehet megállapítani.

Mit láttam gyalogosan vagy Brussilov és a korsilovi temető

1915 nyarán hirtelen az iskola padjából kiemelődve, már katonailag kiképződve a tiszti iskola tantermében egy fásított ligetben találtam magam, ahol aktív főhadnagy kiképzőnk egy orosz járőr feladatát igyekezett velünk megoldatni. Az orosz szó halatára magam sem tudom hogyan, nekem Oroszország békebeli közgazdasági földrajzi adatai jutottak eszembe és ezen két karommal öreg Manlicheremre támaszkodva, annyira elméláztam, hogy csak nevem másodszeri szólítására rezzentem fel, de még mindig a Manlicherre támaszkodva. Vala hogy kiestem volt katona szerepemből, amire kiképzőnk így figyelmeztetett: „Tán volnál szíves haptákba vágódni!?” — Ez hatott, fegyveremet lábhoz kapva, strammul összevágtam a bokámat és elpirultam. A kiképzőnk trans állapotomban a feladat megoldását várta tőlem én azonban csak hallgatni tudtam. Egy félig lesújtó, de inkább lesajnáló pillantással a feladatot másra bízva engem a büntetés előérzetével otthagytott. Bevonulásunkkor sorainkat végigjárva nekem csak ennyit mondott: „Rokonok vagyunk” és megint otthagytott. Ilyen bánásmódra kezdtem katona lenni. Nemsokára frontéretten és nagy sarzsival a pót századhoz kerültem, ahol éppen a 15-ik menet zászlóalj állt készen, melynek lövőgyakorlataihoz az önkéntesek parancs szerint, beosztatlanul jelentek meg. Tuletetett Laci lakótársamra való tekintettel a beosztatlanul való megjelenést úgy magyaráztuk, hogy a lövöldén fiakeron jelenünk meg. Azonban a parancsot nem jól értelmeztük, mert egy százados már utközben rapportra dirigált mondván, hogy majd ő ad nekünk fiakerezt. Laci erre magyarul csak nagyokat fujt. Nos a lövöldén igen nagy volt a hőség és így Laci a következő filozófiai megfontolással élt: „A parancs úgy szól, beosztatlanul megjeleni, de nem mondja, hogy végig kell maradni azután a holnapi rapportra is készülni kell és ezt csak otthon lehet”. Ilyen meggyőző érvek alatt haza indultunk, azonban utközben a zászlókörtös utánunk lovasolva a lógásért a zászlóaljrapportra való parancsot hozta. Laci flegmával csak így mondta: „Dupla vagy semmi” és most már pláne haza kell menni.

Századosparancsnokunk nagy drukkbán volt, pedig mi kaptuk a 30 napi kaszárnyáristomot, amelyről eleve tudtuk, hogy csak 14 nap lesz, mert a következő menettel a csatába megyünk. Ugy is volt, szépen kadettek lettünk és máris a 16-os Marschban diszelegettünk. Előbb a század részére ruhát kellett faszolnunk és amikor a vén raktárnok azzal vigasztalt, hogy csak öreg ruhát kaphatunk, hogy igen nem, századom emberei mind új ruhát hoztak haza mondván, hogy új ruhában halunk meg... A másnapi szemlén, zászlóaljparancsnokunk csak a mi századunkon látott új ruhát és „Ki vált faszolni” kérdésére maga előtt látva így rezonált: „Legfőbb ideje, hogy frontra kerüljön”. — Mire katonásan „Jawohl!”-al feleltem és így indult egy új háborús foglalkozás a gazdasági helyett.

A menetünk halottak napján indult. Lányok, asszonyok a sírokra vittek öszirózsát és szimbolikusan bennünket is megtisztaltak velük. A civilek rossz kabalának tartották az indulás napját és hullamenetnek nevezték az indulókat. Viszont a baka a halottaknapit öszirózsákat tartotta olyan jó kabalának, mint a barokkban való születést. Hiába az asszonyok és lányok nagyon törölték könyveiket nótázásunk közben.

Néhány nap múlva egy nyitott esaternaszerű árokban találtam magam, ahol egy krumpliveremzerű földüregben szállásoltak, mondván, hogy fedezékek hívják. Az ágyat egy négyszögű földtömbön levő szalma képezte. Éjjel volt, apró pukkanások, füttyülés itt-ott világozott. A fronton voltunk, ahol a galíciai hó fehérre meszelte a tájat. Éjjel

háromkor az ezred talpon volt és a lőreskelnél állt a nyári offenzíva utolsó akkordjaiként éjjeli rajtaütéseket várva. Kabalánkra hivatkoztunk, hogy a hullamenet vonal sűrűsítése folytán, az orosz nem mer támadni. Harmadnapra egy muszka hozzánk lógott, akinek a földieci utközben ellőtték az ujját. Nos a „Strenge Bereitschaft” megszűnt és ezredünket hamarosan leváltották. A telet rövid megszakításokkal tartalékban töltöttük mint egy munkanélküli repülőezred, amely állandóan gyengébb frontvonalak mögött lebzsel. Itt-ott betömtünk egy-egy lyukat és karácsony táján állandóan Bukovina felé indultunk, ahol a honvédeket nagyon szorongatták. Azonban segítségünkre nem volt szükség. Februárban hirtelen egy német gárdaezredet váltottunk le Tarnopol alatt a Lemberg—Tarnopol vasút és országút vonala között. Nagyszerű állásokat kaptunk, sőt az egyik német tiszt erre külön figyelmeztetve, bibliáját is ránk hagyta.

Általában a német katonáknál szokás volt imakönyveket és bibliákat a felszerelésben tartani. A gárdisták a „Franzmann”-nok frontjára mentek. A szemben levő oroszok csendesen viselkedtek és nem volt velük nagyobb baj. A hóolvadás utáni tavasz hírnökei a galíciai árkokban megjelent milliónyi béka volt, melyek az olasz frontbeli röhögő patkányokhoz képest romantikus jelenséget képeztek. Közeledett a husvét és egy szép napon az orosz árkokon fehér zászló lengett, az árkok előtt néhány fegyvertelen orosz intett felénk. A baka röptében észbe kapott és néhányan máris indultak az oroszok felé. Nos az oroszok a husvét nagy ünnepekre hivatkozva, azt proponálták, hogy az ünnepek idején ne lövöldözzünk egymásra. A paklit megkötöttük, de hátra nem nagyon jelentettük, mert a hátul levőknek nem volt érzékük ahhoz, hogy mi milyen rendes oroszokkal állunk szemben. Furcsa és hihetetlen helyzet állt elő. Az orosz és a mi bakaink napokon át a szembenfekvő árkok drótmezői között szabadon hancuroztak. Veregették egymás vállát és kezükkel lábukkal magyarázták egymásnak otthoni bajait. Infanterist Szabó csak nős muszival állt szóba de annak azután elmagyarázta az asszony és a 7 gyerek minden csinátbinját. Kicsérélték minden faszolt és otthonról kapott elemózsiát, sőt minden borukat és pálinkájukat is együtt itták meg. Esténként mindenki az árkába vonult de lövés nem esett. Ez így tartott májusig, amikor egy reggel a mozgólódó bakát az oroszok gorombán fogadva rája lőttek. A baka tisztában volt: az oroszokat leváltották és az nap éjjel egy szibériai lövész-ezredet kaptunk szembe. Már másnap reggel az egyik őrsállás előtt egy melák orosz hullája feküdt, amint éppen kézi gránátját szorongatta. Höfer akkor így jelentett: „Élénkebb járőr harcok oroszrészről”.

Májusi szabadságomról visszatérve századomat éjjel „Strenge Bereitschaft”-ban találtam a lőreskelnél. Infanterist Szabót is üdvözölve úgy vélte, hogy rosszkor tettem visszajönni, mert az orosz támadni fog. Infanterist Szabó az ő 7 gyerekével mindent tudott, de amit nem tudott szakavatottságával megérezte. Éjjeleken át tartott ez a helyzet, amikor 1916 június 4-én hajnali 5 órakor megnyiták Brussilov ágyutorkait. Az orosz fronton eddig ismeretlen pergőtűz indult meg és órákon át tartott, azonban a rókalyuk biztos védelmet nyújtott és csak az orosz gyalogságot figyelő őrsaink pusztultak, az árkok temetőink és a fedezékek omlottak, de drótmezőink is kezdtek lékeket kapni. Az egyik posztunk a legnagyobb ágyutűzben figyelve, a rózsafüzért imádkozta: amikor az oroszok nyitják már drótkapuikat az akadályokon és az orosz gyalogság a következő percben már indul is állásainkra. Vörös rakétáink zárótűzet kérnek tüzérségünktől az

PARK SZÁLLODA

BUDAPEST, Baross tér 10

A Keleti pályaudvar mellett.

Elsőrangú, központi fűtési szobák már négy pengőtől kezdve. Állandó hideg-meleg víz! Kitűnő polgári étterem, olcsó panziórendszer! A vidéki úriközönség szállodája!

Minden olvasónk, aki lapunkra hivatkozik, 20% engedményt kap.

oroszokra, megindul a gyalogsági és gépfegyverek tüze. Az orosz tüzérség tüzet oszt és hátsó vonalainkat lövi, hogy elzárjon. A rókalyukak eleven embereket öntenek a mellvédre és az oroszok 8—10 sorban törnek felénk. A gépfegyverek zsvájába beleszólnak a németektől örökölt, de eredetileg az oroszoktól szerzett kartácságyuk az első vonalunkból. Az oroszok hullámzó tömege ritkítva meg-megáll, majd újból felénk tör. Pokoli zsváj, ordítás, löpor, ekrazit és vérszag vegyül. Ujabb orosz sorok indulnak zöld ingekben újabb pokoli fegyvertűz, már a drójtáinknál vannak — vágják is. Kézigránátok repülnek és a baka már a fokost tartja kezében a fegyver helyett, amikor a hátunk mögött egy orosz Sturmtrupp felgöngyölésére kézigránáttal már-már pánikot okoz és egy szakaszunk az első vonalból hátra indul ellentámadásra fokossal és kézigránáttal. Elöl a támadás a drótok között lefojtódik, örült lárma, ordítás, hörgés, már csak a fokos és kézigránát dolgozik. Vér, hullák és hullarészek mindenfelé. Oroszok eltört fokosnyéllel a fejükben, bakák a kezítésától kiforgatott szemekkel fojtó napsütésben lihegve állnak — és mindenki vizért ordít. — Mi történt? — Miközben a támadást lefojtottuk, előtűnt a szomszéd zászlóalj két rókalyuk emberei későn kerültek a mellvédre és ott az oroszok bejutottak. Rést akartak vágni a fronton, rohamosztágot küldtek a hátunk mögé, de sikerült lekapcsolni, csak 2 szakasznyi területen vannak oroszok, azonban új vonallal ez is biztosítva van már. Ebédről szó sincs és este a baka az átéltek nyomán hányingerral fogyasztotta vacsoráját. Az állások előtt, a drótkban, az állásokban sok a halott, sebesült és a tájat fojtóan nehéz levegő ül. Megered az eső és éjjelen át egy tartalék zászlóalj hordja a spanyol lovasokat, hogy akadályainkat kifoltozzuk. A megeredt esőben a levegő emelyítő a vérszagtól. A spanyol lovasokat hordó bakák puhába lépnek, sötét van és a hullák csendesen türik.

Az álmatlan éjszaka után másnap hajnalban a harc újból megkezdődött, azonban a gyalogsági tömegek mellett már páncéltűzautók és előtörtek, de csak a drótkig és a drót közé jutottak. A baka Brussilov pergőtűzét és 12—20 szoros gyalogsági offenzíváját hamar megszokta és így a június negyedikétől tizenegyedikéig tartó nap-nap utáni támadásai eredmény nélkül maradtak. Brussilov hullahegyekkel demonstrált és az esti szellő a júniusi hőségben a hullák tömegétől csak a levegőt tette kibírhatatlaná. Június 11-én egy szőke orosz szökött hozzánk, aki kérdéseinkre, fognak-e még támadni úgy informált, hogy miután nálunk komitácsik vannak előttünk már nem támadnak, azonban fel fognak robbantani. A fogoly bemonadásának volt alapja. Ugyanis a 2 szakasznyi területről az orosz nem tud

tük kipiszkálni, ők pedig már ezen a területen 6 vonalat építettek egymás mögé, hogy innen támadhassanak illetve hogy itt tartassák magukat. A szaporók kifundáltak, hogy az oroszok a két szakasznyi területről kiindulva tényleg aláaknáztak és így a levegőbe repülés alatt állunk. Éjjel-nappal ellenaknák ásásával egy szép júliusi délután kaptunk néhány szomszéd századot, sőt egy német vadászszázadot is kölcsön és megkezdődött részünkről az orosz fészek tüzési megdolgozása, miközben az oroszok még furták alánk aknájukat. Másfélórás tüzési tűz után felrobbantottuk ellenaknáinkat, mintha egy pillanatra kihúzták volna a talajt a lábunk alól, majd egy hatalmas földugrás tört az ég felé 5 méterre és ennek élén itt-ott egy hajlékony emberi testhez hasonló pont lebegett. A következő pillanatokban gyalogságunk benn volt az orosz fészekben, ahol még mintegy ezer élő orosz katona volt. Ezek után Brusilov nálunk többet nem támadott, de tőlünk balra (északra) annál hevesebben.

Néhány nap múlva megtiszteltetésül a gépfegyverszázadhoz kerültem, ahol nem volt tiszt, hogy így a gépekkel a tőlünk balra fekvő lékelt frontra kerüljek. Ott a helyzet olyan volt, hogy a nagy frontlemben lovas őrsök tartották összeköttetést és a vonalesapatok valahol Oroszországban kerültek pihenőre. Huszárőrsök és néhány gépfegyver, gyalogság mutatába egy több kilométernyi frontlemben. A fronttöméshez a többi elsővonalbeli csapatok ritkításából kerültek elő gyalogosok és így a front tartását jelképezve főleg a gépfegyvereket berregtették. Valahogy ezt a lékelt rendes tömítéssel ellátni nem tudtuk és így a frontot valamivel rövidítve két éjszakán át Zborov alá visszavonultunk, amit Höfer így jelentett: Csapatunk taktikai okból jobb állásokba vonultak vissza; — ami az igazságot fedte is.

A Zlota Gora és Mogila új állásait már magunknak kellett építeni. Az árkok lőrésait learatott de ki nem csépezt zab és rozs kévvel kötöttük, a fedezékek tetejét szintén ki nem csépezt rozskévék alkották és az árok fenekét ezernyi béka borította. Infanterist Szabó már kora hajnalban észrevette hogy az árok előtt fekvő krumpliföld érintetlen és habár az állást csak egy szál drót védte, fedezék és rókalyuk nélkül, a baka a krumplis föld miatt, a zborovi Mogila állást tartotta a legjobbnak.

Az orosz lovasőrsök csak délfelé mutatkoztak, Brussilovnak már nem volt sürgős az üldözés és így másnap láttunk csak orosz árkokat a krumplis földünk másik végén. A Mogilát 16-ban az oroszok nem támadták, de tőlünk balra azért dörögtek az ágyuk. Egy augusztusi éjszakán leváltották századunkat és tartalékba kerültünk, azonban a menázi idején balról élénk fegyver és gépfegyvertűz hallatszott. Nemsokára századunkat a Zlota Goráról visszaözoönő csapatok fentartására és az orosz támadások megakasztására a Mogila mögötti Korsilov falu szélére dirigálták. Utközben az orosz srapsnek itt-ott találtak már és az éppen arra visszalovagló Feldpaterünk a kereszt felénk tartva így biztatott: „Isten nevében fiúk előre”. A korsilovi szalmaházak a gyújtógránátoktól már lángban álltak, a civilek jajveszékelve futkostak és a jóság megriadva vadul fujtatva ijedten rohant özsze-vissza. A falu széle a temető volt és a korsilovi sírdombok voltak első takarásaink. Az orosz tüzés már a temetőt is lövi. A visszaözoönő csapatok csak nem érkeznek de az orosz gyalogság sem közeledik és így Inf. Szabó a helyzettel így volt tisztában: „Azok átmentek mi meg helyben vagyunk, itt temetnek”.

Az égő falu és a bőgő jóság zsvaja, a temető ágyútöze és a jajveszékélő civilek ordítása közben a robbanó gránátok itt is, ott is megnyitották a sírokat. A baka a sírok között ásta be magát, itt-ott egy kripta is megnyitott és az élők elfoglalták a holtak helyét...

A felbomlott Zlota Gora csapatok egy-egy képviselője közénk feküdt, de egyik

Az albán nők szépek, de a szomboriak még szebbek

Jugoszláviába szökött egy albán kadett, mert megpofozta olasz parancsnokát — A gazdasági válság Albániába is eljutott, de azért a többnejűség még divik

Pár nappal ezelőtt feltűnt Szomborban egy idegen katonai egyenruhát viselő fiatal ember. Az idegen katonai egyenruha természetesen nagy felűntést keltett és mindenféle fantasztikus mendemondára adott okot. Szombori tudósítónknak sikerült megtudnia, hogy az idegen albán katonaszökevény, ki pár héttel ezelőtt lépte át a jugoszláv határt. Egy szombori cukorkakereskedő tolmácsolásának segítségével sikerült a csak albán nyelvet beszélő Zogu katonával érintkezésbe lépni. Elmondta, hogy atyja magasrangú albán katonatiszt, kinek több gyermeke szolgál mint tiszt az albán hadseregben s ő maga is hadapród iskolai növendék. Azért szökött meg, mert a katonai iskola tanárai olasz tisztekből állanak, kik tulságos szigorral kezelik a növendékeket. Ebből kifolyólag

összeütközésbe került egyik tanárával, kit felhevülése pillanatában tetteg is inzultált.

A husz éves fiatal ember megijedt tettének következményétől és elhatározta, hogy átszökik Jugoszláviába. Szándékát még aznap éjjel veszélyes körülmények között keresztül is vitte. Az albán határon ügyeletes tisztnek adta ki magát s így játszotta ki az örök éberségét. A jugoszláv határőrök letartóztatták a szökevényt és átadták a fellettes hatóságnak. Kihallgatása alkalmával megállapítást nyert, hogy tényleg katonaszökevény s erre Szombort jelölték ki állandó tartózkodási helyül.

Tudósítónk kérdésére készségesen beszélt az albániai viszonyokról. Elmondta, hogy az

ortodox albánok még mindig törzsközösségekben élnek s nem ritka az az eset, mikor 8-10 család 50-60 tagja él egy fedél alatt.

A lakosság túlnyomó része mohamedán vallású, és közöttük még nem ritkaság a többnejűség.

A tehetősebb albánnak 6-7 felesége is van.

A vagyonos osztály tagjai már 14-17 éves korukban nősülnek, míg a szegényebbek csak 20-25 éves korukban részesülhetnek ebben a szerencsében. A világháborúról nagyon keveset tud, de az ötszáz év előtti Szkender bég aranykoráról még

sokat regélnek az öreg albánok. A mindjobban terjeszkedő olasz befolyással szemben a hazafias érzelmű albánok nagy elégedetlenséggel viseltetnek. Elmondta, hogy Albániában egyetem nincsen, főbb iskolái a gimnázium és a katonai akadémia. Az országban összesen hat napilap jelenik meg. Az olvasottabbak „Kosova”, „Beza”, „Gazetta Ora” és a „Volnetti Populo”. Ez utóbbi albán és olasz nyelven jelenik meg.

Kommunizmusról és szocializmusról alig hallott valamit, náluk majdnem ismeretlen mozgalom.

Említésre méltó, hogy magasabb iskolai képzettségre ellenére, csak az Albániával határos országokról van tudomása. Más országokról, pl. Magyarországról, most hallott először. Megtudtuk tőle, hogy

a gazdasági válság Albániát sem kerülte el.

A kereskedelem és ipar ott is súlyos nehézségekkel küzd. Sok a munkanélküli, akiket nehéz foglalkozáshoz juttatni. Egy kg kenyér 2 leka, ami dinárba átszámítva 6 dinárt tesz ki. A napszám 7-10 leka között váltakozik, vagyis 20-30 dináros keresetnek felel meg. Az ország leggazdagabb embere Lepse Verlazi, akinek vagyona, szerinte elegendő lenne Albánia költségeinek öt évi fedezésére. Az ország legszebb városa és kereskedelmi gócpontja Szan kikötő város, innen indul ki az egyetlen vasútvonal, melynek öt felé van elágazása. Járványos betegségek még sok áldozatot követelnek. A közbiztonság megközelítőleg sem olyan kielégítő, mint Jugoszláviában. Végül kijelenti, hogy Jugoszláviában és különösen Szomborban nagyon jól érzi magát, el van ragadtatva a szombori közönség vendégszeretetétől. Elmondta végül, hogy

Albániában nagyon szép nők vannak, de a jugoszláv nők, főképpen a szomboriak annyira megnyerték a tetszését,

hogy Tiranában maradt menyasszonyához sem kíván haza menni. Ilyen körülmények között könnyebben ki tudja várni azt az időt, míg ügyének elintézése után hazájába visszatérhet.

Az égő sziget

Tegnap éjjel nagy tűz pusztított a szremszki-karlovcí erdőben

Tegnap éjjel tizenegy óra tájban értesítették a noviszádi rendőrséget, hogy a szremszki-karlovcí határban levő erdő lángokban áll. Dimitrijevic ügyeletes rendőrtiszt ing. Nerandzics Sztevan tűzoltóparancsnokkal, a helyőrség ügyeletes tisztjével és Ivánovic szremszki-karlovcí városi rendőrkapitánnyal kivonultak a helyszínre, ahol

hatalmas lángokban állott az erdő mellett álló kis sziget. A tűz az erdőben egyelőre még semmi kárt sem okozott,

sem tudta, hol a többi. Estig a korsilovi temetőn keresztül árok húzódott, az árok falaiban az agyonsanyargott panyek porladó esztjai világítottak.

Három éjszakán át a másnapi ellentámadásra készültünk, háromszor támadtunk és háromszor akadunk meg a balszárnyunkat állandóan legépelteve és bizony a két-ezrednyi rést egy pár hirtelenül szedett századdal visszaszerezni nem tudtuk. Elvéreztünk és elvérezték velünk a segítségünkre siető honvédek is. Amikor a Feldpater indulásunkkor megáldott 140 ember voltunk és amikor néhány nap múlva leváltottak hatvanan maradtunk, a honvédek még kevesebben. A frontszakaszt új ezredek vették át a korsilovi temetővel együtt és a Zlota

tekintve, hogy a náddal benőtt kis sziget teljesen külön áll az erdőtől. A tűz csak a csatornái gterjedt, mert a nád csak addig haladt.

A bizottság úgy intézkedett, hogy a tüzet nem oltatja el, hanem megbízták Ivánovic kapitányt, hogy ügyeljen fel, nehogy a tűz esetleg a szigeten túl is elharapózzék. A noviszádi rendőrségtől tegnap délelőtt bizottság szállt ki a tűz helyszínére, ahol megindították a vizsgálatot annak megállapítására, hogy mi okozta a tüzet.

Gorára már török segítség is érkezett. Így mi a Mogilánkra tértünk, ahol ezalatt az oroszok ismét robbantani akartak, azonban megelőztük és 35.000 kg robbantó anyaggal megtöltött ellenaknáinkkal 1917 elején az orosz aknákat és állásokat a levegőbe röpítettük.

Szabadságot kaptam és visszatérve ezredesem az olasz frontra dirigált.

Kérem, halottak napján a frontra menni jó kabala. Stammier Ernő.

Eladó egy jókarban levő Adlers-flügel gyártmányú 3 számú két szárnyú ajtóval és két tresorral ellátott

WERTHEIM KASSZA

Bővebbet a kiadóhivatalban.

913

Hírek

1933
Március
19
Vasárnap

Pilsudski marsall névnapja

Egész Lengyelország ünnepet ül ma József napján. Pilsudski József marsall az új Lengyelország politikai és katonai megteremtője ulti névünnepe. Az egész lengyel nemzet határtalan szeretettel és tisztelettel viseltetik nagy fia iránt és névnapját az ország népe állami ünneppé tette. Pilsudski József marsall névnapja alkalmából ma a beogradi lengyel követségen is ünnepi fogadtatás lesz.

— Husvétii missziós napok a sztaribecsei esperesi kerületben. A sztaribecsei esperesi kerület papsága Petrányi Ferenc esperes, apát javaslatára a husvétii ünnepek tartama alatt a kerület minden községében missziós napokat fog tartani. A missziós napok sorrendje a következő: Mol március 3, Petrovoszeló március 30, Sztaribecsei belváros március 30, Sztaribecsei alsóváros április 5, Csurug április 6, Ada április 8, Bácskogradiste április 10, Molgunaras április 19.

— Új kántor. Török Ferenc sztaribecsei kántor-jelölt Szubotican a püspöki kántorvizsgáztató bizottság előtt sikerrel letette a vizgát.

— A sztaribecsei kereskedelmi egyesület évi közgyűlése. A sztaribecsei kereskedelmi egyesület most tartotta évi rendes közgyűlést. A gyűlésen Radosavljevic Vladimir könyvkereskedő elnökölt. Az egyesület részére a Centrál szálloda földszinti részén irodahelyiséget béreltek. A tagsági díjakat a tagok vagyoni állapota szerint havi 15, 10, 7, 5 és 2 dinárban állapították meg. Jövőhagyták az évi költségvetést. Bevételeit 51.000 dinárban, kiadását pedig 45.000 dinárban állapították meg. A közgyűlés Katyanszki Sztevan nemzetgyűlési képviselőt az egyesület diszelnökévé választotta meg.

— Fazekas Ferenc és Vida Giziko urleány Szubotica, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Házasság. Komlós Edith, Noviszád és Uziel Rafailo, Beograd, ma tartják esküvőjüket Beogradban. (Minden külön értesítés helyett.)

— Flűzőket, melltartókat méret szerint logolcsóbban készít: Fischer és Fia, Noviszád.

— A kisántant gazdasági jelentősége. A noviszádi okleveles közgazdászok egyesületének rendezésében, dr. Vučkovic V. Milos, a beogradi egyesület alelnöke ma délelőtt 11 órakor előadást tart a Kereskedelmi és Iparkamara kistermében a következő címen: A kisántant gazdasági jelentősége.

— Vitaest a noviszádi Póstás-Otthonban. A noviszádi Póstás-Otthonban holnap, hétfőn este 7 órakor a Család metamorfozi sa címen vitaestet rendeznek.

— A noviszádi iparosegyesület március 26-án tartja évi közgyűlést. A noviszádi iparosegyesület, amely magában foglalja a kátyi, bácskijaráki és rumenkai iparosegyesületeket, március 26-án, vasárnap délután fél egy órakor tartja évi rendes közgyűlést a noviszádi báni palota nagytermében. Abban az esetben, ha a közgyűlésen a kitűzött időre nem jelenne meg elegendő száma tag, a közgyűlést egy órával később tartják meg tekintet nélkül a tagok létszámára.

— LYSOPORM CSAK EREDETI ŰVEGBEN VALÓDI KIMERVE HÁRSZONTALAN HAMISIT, VANY.

Daladier francia miniszterelnök Genfben tárgyalta Jettics külügyminiszterrel

A leszerelési konferencia csütörtökön kezdi meg az angol javaslat vitáját

Genfből jelentik: A leszerelési konferencia tagjai hivatalosan csak csütörtökön kezdi meg az angol javaslat vitáját. Addig csak kuliszamögötti tanácskozások folynak.

Daladier francia miniszterelnök fogadta Jettics külügyminisztert.

A francia miniszterelnök péntek délben Paul Boncourral, MacDonalddal és Simon angol külügyminiszterrel együtt Henderson vendége volt.

Daladier és Paul Boncour pénteken visszautazott Párisba.

A világsajtó változatlan érdeklődéssel foglalkozik MacDonald beszédével. A francia lapok hangulata tegnap kedvezőbbre fordult, az angol lapok kissé tartózkodóan és a mérsékelt bizakodás hangján foglalkoznak MacDonald javaslatával és megjegyzik, hogy a tervezetben majdnem minden nemzet köny-

nyen találhat támadási területet.

A washingtoni külügyi hivatalban kijelentették, hogy

Amerika valószínűleg elfogadja MacDonald leszerelési javaslatát a további tárgyalás alapjául.

Az olasz sajtó tekintettel az angol miniszterelnök jelenlegi római látogatására, semmi megjegyzést sem fűz a leszerelési javaslatához. Berliini jelentés szerint illetékes német körökben egyelőre nem foglaltak állást MacDonald javaslatát ügyében, miután a javaslat szövege még nem érkezett meg Berlinbe.

A lapok érdekes számadatokat közölnek arról, hogy MacDonald tervezete alapján a francia hadsereg létszámát 220.000 fővel kellene csökkenteni, az olasz hadseregét 100 ezer, a lengyel és az orosz hadseregét 70 ezer fővel.

Felboncolták a megfojtott petrovoszelói öregasszony holttestét

A Reggeli Ujság tegnapi számában megírtuk, hogy Petrovoszelon megfojtották özvegy Katona Antalné. A noviszádi törvényszék vizsgálóbizottsága Papricsics Milan vizsgálóbíró és Damjanovic Dusan államügyész tegnap délután érkeztek meg Petrovoszelora, ahol jelenléteikben dr. Lambirin Mirko községi orvos felboncolta a holttestet. A csendőrség most a vizsgálóbíró utmutatása alapján folytatja tovább a vizsgálatot, hogy világosságot derítsen erre a titokzatos ügyre.

— Mestervizsga Becskerekben. A beogradi iparkamara becskerekéi kirendeltségének vizsgáztató bizottsága előtt az elmúlt héten a következő iparosok tettek mestervizgát: Mrkoics Szvetozár szepszkarncjai kovács, Veres Szlavko uzdini borbély, Szimone Adám becskerekéi borbély, Barna Pál hetini asztalos, Morgenstern Jakab kraljevicevói asztalos, Kohl Jakab molini mészáros, Pintyin Bogdán novibecsei mészáros, Mersdorfer Robert guduricai cipész, Neurohr Antal tomaseváci kovács, Dénes Klára novibecsei varrónő, Bochtmüller Jakab szecsenovói kocsigyártó, Fruchter Edith vrsaci varrónő és Jegl Péter katarinai kocsigyártó.

— Jelentkezzenek Reff Mihály kikindai örökösei. Budapestről jelentik: A kivándorlókat és visszavándorlókat védő iroda közli, hogy az Ohio állambeli Lincolnban elhunyt Reff Mihály, aki 1873-ban vándorolt ki Kikindáról. Az iroda felhívja az elhunyt örököseit, hogy mielőbb jelentkezzenek országuk amerikai konzulátusi hivatalában.

— Március 26-án lesz a Zsidó Nőegylet teadélutánja. Jövő vasárnap rendezi meg a jótékony Zsidó Nőegylet szokásos teadélutánját a Szloboda szálló nagytermében. A teadélután keretében ismételtén bemutatásra kerül az a nagyszerű gyermekprogram, amelyet a Nőegylet legutóbbi teadélutánja alkalmával is bemutatott. A gyermekprogram elsősorban és általános közökhajra kerül újlag bemutatásra.

— Szívbetegeknek és érelmeszesedésben szenvedőknek a természetes „Ferenc József” keserű iz használata könnyű és pontos béműködést biztosít. Klinikai vizsgálatok igazolják, hogy a Ferenc József viz különösen agyvérzésre és gutaütésre hajamos idősebb embereknek kiünő szolgálatot tesz. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogeriákban és fűszerüzletekben kapható.

— Új iparosok. A beogradi iparkamara becskerekéi kirendeltségénél az elmúlt héten Jelics Ljubica (Kovin) varrónő, Berger Irma (Becskekerek) fodrásznő, Jeszics Jovan (Becskekerek) szabó, Buckner István (Ban. Karlovac) szűcs iparra, Kohn Sándor (Becskekerek) cukorkagyártásra és Reiter Péter (Becskekerek) fiókmészárszék létesítésére kapott engedélyt.

— Könnyű meghűlésnek is lehetnek nehéz következményei, ezért azonnal gyógyítani kell, mielőtt jelentkezik. A leggyorsabb gyógy mód: igyék radeini gyógyvizet meleg tejjel.

DOKKLA I-a szeremi ole . . . 440 dinár ab telep
KOKSZ I-a osztrau 100 kg . . . 72 „
DOROSZ szén I-a 100 kg . . . 72 „
KELLER FATELEP
Strand u. 67. Telefon 24-17

— Öngyilkossági kísérlet. Rác Zsolt sztaribecsei cigányzenész öngyilkossági szándékból zsír-szódával megmérgezte magát. Tettét afeletti elkeseredésében követte el, hogy felesége elhagyta és megszökött esábitójával. Állapota nem életveszélyes.

— Heti anyakönyvi hírek Sztaribecsejről. Született 4 gyermek. Elhaltak: Lajko Anna 88 éves, Sárkány Julianna 83, Sztojsics Lázár 74, Tóth Elek 57, Plazina Vuk 53, Benedek Petron 51, Bálint Katalin 33, Riez Ilona 27, Perisics Dobrila 3 éves és Miskovic Verica 11 hónapos korában.

— A nagymama is bátran versenyezhet karcsúságban unokájával, ha hygienikus és szakszerűen készített fűzöt és melltartót Barth Lauránál Noviszád, Petra Zrinjska ul. 17, vásárol.

Március

19-én

Katolikus Olvasókörben, Dudarszka u. 18., ma délután 6 órai kezdettel

kulturrelőadás

Dr. VILT VILMOS egészségügyi előadása

filmmel, szavatokkal, ének- és zeneszámokkal

Belépti díj nincs

Belépti díj nincs

— A szubotica vasuti és egyéb nyugdíjasok szövetsége felhívja az összes vidéki és helybeli tagjait, hogy minél számosabban jelenjenek meg a hó 25-én délután 3 órakor megtartandó tagértekezleten a szövetség hivatalos helyiségében, I. Vlaszka ucca 3 szám alatt. Tárty: A temetkezési segélycsoport megalakítása.

— Egészségügyi előadás és műsoros délután a noviszádi epresuceai katolikus olvasóköri. Az epresuceai katolikus olvasóköriben ma délután név és értékes műsoros délután fognak tartani, amelynek középpontjában dr. Vilt Vilmos főorvos egészségügyi előadása áll. A műsor a következő: 1. Csuka Zoltán költeményt szaval. 2. Földváry Juliska magyar népdalokat énekel, zongorán kíséri Bene Jolán, hegedűn Ertl László. 3. Dr. Vilt Vilmos egészségügyi előadást tart, amelyet film kísér. 4. Ertl László hegedűszáma. Az előadás délután hat órakor kezdődik. Beléptidij nincs.

— Szusákon megkezdődött a fürdőszezon. Szusáról jelentik: A tengeremlék északi részén annyira megenyhült az időjárás, hogy a legutóbbi napokban már igen sokan megfürödtek a tengerben. Az idegenforgalom eddig elég jó és ha az idő szép marad, husvétra már az idegenforgalom nagy fellendülését várják.

— Noviszád szencziója volt a Meini üzlet szombati kávékóstolója. A Meini rt. noviszádi főnceai fiókjában tegnap tartották meg a kávékóstolót, amely ezúttal különösen ünnepélyes keretek között történt. A közönség nagy számban tódult az üzletbe, amelyet erre az alkalomra feldíszítettek és a pompás és izletes Meini kávé arab sátorban, piros fezekben osztogatta az üzlet személyzete. A kávékóstolón résztvevett közönség, főleg a háziaszonyok a legnagyobb dícséret hangján emlékeztek meg a pompás és izletes kávéról, amelynek zamata világszerte híres.

— A sztaribecsei Fruska Gora egyesület kirándulása. A sztaribecsei Fruska Gora egyesület tagjai május 24 és 25-én kirándulást terveznek Oplenáca. A kirándulás költségei 120 dinárt fognak kitenni.

— Bélrenyhesség, a máj és az epeutak bántalmi, gyomor- és bélhurut, aranyeres bajok esetén a természetes „Ferenc József” keserűvíz gyorsan és fájdalom nélkül megszünteti a hasiszervek pangását.

— Magyar nyelvű evangélikus istentisztelet Beeskerekén. Beeskerekéről jelentik: Konecsny Sándor beeskereki származású, kikindai evangélikus lelkes ma délelőtt 11 órakor magyar nyelvű istentiszteletet tart, a református templomban.

— Elitelték a topolai Komlós-trafik kifosztóját. A szubotica törvényszék tegnap tárgyalta Barta Sándor husz éves topolai asztalos ügyét, akit azzal vádoltak, hogy a múlt évben kifosztotta a topolai Komlós féle trafikot és két másik helyen betörést kísérelt meg. A bíróság Bartát négy havi szigorított fogházra ítélte.

— Két évi szigorított fogház lopásokért. A szubotica törvényszék tegnap vont felelősségre Pölhe András szubotica napzámos, aki Majoros Sándor, Gabrics Pájó, Irmann Mihály és Kiss István szubotica lakósktól különböző dolgokat ellopott. A bíróság Pölhet, aki visszaeső bűnös, két évi szigorított fogházra ítélte.

— Fotóamatőrök! A Fruska Gora turistaegylet fotószakosztálya e héten is, kedden, 21-én tartja rendszeres összejövetelét a Habag sörpincéjében. Ez alkalommal Barta Velimir tart érdekes előadást, vetített képekkel az amatőrlényképezésről. A szakosztály felkéri tagjait, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg ezen a szakelőadáson, amelynek meghallgatása feltétlenül előnyükre lesz a közeledő fotószezonban. Az előadás este fél kilenckor kezdődik. Vendégeket szívesen látnak.

Fővilágosult gyermek

Pistike egész sereg ajándékot kapott karácsonyra. Ünnepe után így szól hozzá a mamája:

— No és most, hogyan imádkozol az Istenkéhez, a szép ajándékokat megköszönni?

— Azt mondom, hogy: „Isten pusztítsa el a filléres áruházakat!”

Fizessen elő a Reggel Újságra!!!

A szubotica rendőrség kinyomozta a határon agyonlőtt szökevények kilétét

Két elbocsátott Bata-gyári munkás munkát keresni indult Magyarországra

A kelebiai magyar határon, mint jelentették, az őrség agyonlőtt két szökevényt, akik át akartak jutni a határon és az őrk ismételt felszólítására futásnak eredtek. Az agyonlőtt szökevényeknél semmi okmányt nem találtak, amiből kilétükre lehetett volna következtetni, ezért a rendőrség fényképfelvételt készített róluk, majd átvizsgálta ruháikat és miután megállapította, hogy mindketten Bata cipőt viseltek, ruháikat pedig Burgulac Marko vukovári szabó készítette, egy detektívet küldtek ki Vuko-

vára, ahol meg is állapították a szökevények kilétét. A nyomozás adatai szerint Mándics Bogdán likai és Seferovics Ezri hercegovinai származású munkások a Vukovár melletti Bata telepen dolgoztak, de elbocsátották őket a munkából, mire elhatározták, hogy Magyarországra szöknek munkát keresni.

A szökevények délután érkeztek Szubotica-ra és este kísérelték meg a szökést, amelyért életükkel fizettek.

—o—

Visszaéléssel gyanúsítják a kikindai 4-es számú földművesszövetkezet elnökét és pénztárnokát

A rendőrség előállította a törvényszékre Kecse Danilo elnököt és Rackov Mladen pénztárnost

Kikindáról jelentik: A noviszádi földművesszövetkezetek szövetségének ellenőre Kuacsinovics Sztevan heteken át felülvizsgálta a kikindai földművesszövetkezetek működését. A négyes számú szövetkezetnél olyan adatok birtokába jutott, amelyek alapján ama gyanúját juttatta kifejezésre, hogy visszaélések történtek. Az ellenőr szerint 80 ezer dinár az az összeg, amelynek hovatartozását tisztázni kell. A gyanúokról jelentést tett a kikindai törvényszék vizsgálóbírójának, ki maga elé idézte Kecse Danilo

elnököt és Rackov Mladen pénztárnokot. Mindketten a leghatározottabban visszautasították a gyanúsítást.

A vizsgálóbíró kihallgatásuk után elbocsátotta mindkettőt, pénteken este azonban a rendőrségen előállította lakásukról Kecse Danilót és Rackov Mladent. A rendőrség mindkét gyanúsítottat a törvényszék-re kísérte és a vizsgálóbíró a tegnapi napon előzetes letartóztatásba helyezte őket.

Tangl István

—o—

Szubotica környékén újabb házakat váltanak meg a régi földbérlektől

Újabb telepítések lesznek a Deszkási erdő és Hajdukovo közelében

Szubotica város határában több száz magyar földműves család él a város által bérelt földeken. Ezek a földművesek mintegy 20—30 éve élnek a bérelt földeken, ahol hajlékokat is építettek maguknak. Ezeket a földeket annakidején lefoglalták az agrárreform céljaira és így a földművesek abba a veszélybe jutottak, hogy ki kell költözniük házaikból. Ivkovic Ivandekics Mirko nemzetgyűlési képviselő interveniált a magyar földműves családok ügyében és ennek

az intervenciónak következtében az állam a földművesek egy részétől a házakat megváltotta és eddig 115 házat fizetett ki a kincstár.

Március 26-án újabb bizottság érkezik Beogradból, hogy a Deszkási erdő melletti és hajdukovoi földeken, ahol újabb telepítések lesznek és a bizottság annyi házat fog átvenni és kifizetni a régi földbérlektől, ahány telepítés lesz ezen a környéken.

—o—

— Keresztretjvény megfajtás. A március 12-én megjelent keresztretjvény helyes megfajtása. Vizszintes: 1. Gróf Apponyi Albert. 15. Makula. 16. Atrium. 17. L. p. 19. Hadur. 20. Dadog. 21. Ar. 22. Fed. 23. Res. 25. Tán. 26. Ike. 27. Ital. 29. Ajk. 31. Iram. 32. Görög. 34. Irály. 35. Amazt. 36. Ufa. 37. As. 39. Ika. 40. Az. 41. Tse. 42. Ri. 43. Stop. 45. Alag. 46. Us. 47. Mátyás templom. 48. Ja. 50. Gönc. 51. Tata. 52. Hó. 53. Akó. 55. Ra. 56. Ime. 58. Ra. 59. Aar. 60. Mento. 62. Alpha. 63. Jambó. 65. Elek. 67. Alo. 69. Alpha. 63. Jambó. 65. Elek. 67. Alo. 69. Lion. 70. Lat. 71. Gól. 72. Bub. 74. Tra. 75. Im. 76. Huz. 77. Ime. 78. Kel. 80. Uj. 81. Latour. 82a. Kaunas. 85. Atalanta lepke. Függőleges: 1. Galligurci Amelita. 5. Puder. 10. Arkad. 14. Teremtés koronája. 18. Petőfei. 24. A jáki templom. 21. Akazsu. 33. Gáttörő. 35. Az altáj. 49. A Kelat. 52. Háboru. 66. Gozon. 68. Kukek.

E héten a helyes megfajtók között az alábbiak részesülnek jutalomban. A szelvények a szerkesztőségben vehetők át.

Egy fénykép

„Foto Boulevard”

özv. Király Károlyné, Noviszád.

10 pár tormás virsli a

„Marfin”

hentestől

Schönberger Károly, Noviszád.

Egy üveg

Lysoform

Martinovics Ferenc, Noviszád.

Egy fénykép

„Hering fotó”

Studióból

Tamás Ferenc, Noviszád.

Aphrodite arckenőcs a

„Michels”

gyógyszertárból

Fazekas Inci, Noviszád.

Könyvjutalomban részesül:

Hirschenberger Vally, Vel. Kikinda.

Sport

Ma Noviszádon:

PAK—Rádnicski elsőosztályu bajnoki mérkőzés

Isztra—Rapid, Szlávia—Sajkás másodosztályu bajnoki

Ma délelőtt a bíró fűtve a tavaszi bajnoki szezon megkezdését jelzi Noviszádon, a komoly, erős közdelem megindulását az idei bajnoki év végső helyezése miatt. Noviszádon délelőtt 8 óra 18 perccor kezdődnek a mai bajnoki mérkőzések. A Rádnicski pályán a noviszádi Isztra és a Rapid játszanak. A két csapat többé kevésbé egyenrangú játékerőt képvisel, bár a legutóbbi hetekben mutatott nagy formajavulása az Isztrát emeli a mérkőzés favoritjává egy-két gól erejéig. Bíró: Gál. — Ugyancsak a Rádnicski pályán, az Isztra—Rapid mérkőzés után a noviszádi Szlávia a kovilyi Sajkással játszik. Az ősszel csupán a Sajkásnak sikerült egy pontot elhódítani a Szláviától, de akkor Koviljon játszották a mérkőzést. Ma Noviszádon aligha győz a Sajkás, sőt valószínű, hogy a Szlávia két-három gólos győzelemmel erősíti meg vezető pozícióját a második osztály második csoportjában. Bíró: Hirschler.

A délutáni mérkőzések a NAK pályán kerülnek eldöntésre. Fél kettőkor a Rádnicski—PAK ifjúsági mérkőzést játsszák le Milnovics vezetésével,

utána kerül sor fél négykor a PAK—Rádnicski bajnoki mérkőzésre. Kemény harcra van kilátás. A Rádnicski aligha ismételheti meg őszi győzelmét. A PAK a téli hónapokban erősen feljavult, komoly favoritja a mai találkozóknak. Bíró: Andrée.

Palánkán az ottani Sport a noviszádi Vasutasokkal mérkőzik. Döntetlen, esetleg kisgólos palánkai győzelem valószínű. Bíró: Lindenschmidt. Petrovácon nagy közdelem lesz, de a Szlovácsi aligha akadályozhatja meg a Szloga kisgólos győzelmét. Bíró: Konsztantinovics. Csurgon a TSK aligha ismételheti meg TTC korában elért győzelmét a Hajduk felett. Bíró: Seviics. Temerinben a noviszádi Graficsár biztos favoritja a Rádnicski elleni mérkőzésnek. Bíró: Bódy.

Petrovaradinban fuzionált összeállításban küzd ma a Szremac a pazovai Szláviával. Erős ellenfelet kapott, a petrovaradínai győzelmé dicséretes teljesítmény volna. Bíró: Momirov. Indiján a Fruskogorac várakozáson felül komoly ellenfélre talál az ISK-ban. A kamenicaiak csakis legjobb tudásuk kijátszása árán győzhetnek. Bíró: Kolarov.

A NAK Sabácon

Csendes, de remélhetőleg annál komolyabb előkészület után áll ki ma délután Sabácon a NAK, az idei bajnoki év legfontosabb meccsére. Hisszük, hogy a noviszádi kékek minden egyes játékosát átérzi a jelentőségét a mai mérkőzésnek, amely több mint valószínű végérvényesen eldönti az első helyezés kérdését a noviszádi alszövetségben. A bajnoki cím egyuttal azt is jelenti, hogy a győztes résztvesz a ligába jutásért kiírt körmérkőzésen és ha itt is győz, úgy jövőre az országos bajnoki közdelem részesévé válik.

De nemcsak erről van itt szó, hanem arról, hogy Noviszád futballsportja tekintélyének megvédése most már a NAK feladata. A Mácsva nagy-

szerű együttese sokszor megtépázta ezt a tekintélyt. Mindenki tudja, hogy Sabácon győzni a legnagyobb feladatok egyike és nagy kérdés, hogy a NAK játékosai megvan-e a bizakodás ennek a feladatok elvégzésére. Mert a mai győzelem kizárólag a bizakodás, az erős akarat kérdése. Már pedig az erős akarat, kitartás, összeszorított fogakkal való győzni-akarás — sajnos — bizony nem tartozik a NAK erényei közé.

De talán ma másképp lesz. Annál is inkább indokoltnak látszik ez a reménykedés, mert nagy lehetőségek utját nyitja meg a ma délutáni NAK—Mácsva mérkőzés megnyerése.

—o—

Ma a kikindai válogatott is mérkőzést játszik Temesváron

Kikindáról jelentik: A Zsak—Ripenzia mai temesvári mérkőzése előtt a kikindai válogatott futballcsapat a temesvári válogatottal méri össze erejét. A kikindai csapat felállítása a következő: Keneski (Szloga) — Trajnik (Zsak), Vilhelm (Koszovo) — Vilhelm II (Zsak), Jakab (Koszovo), Szandics (Szloga), Janicsék I (Koszovo), Jagrics (Szloga), Szimics (Mokrinai Delija) és Trifunac (Koszovo).

—o—

A szuboticaai alszövetség igazgatótanácsának ülése

A szuboticaai alszövetség igazgatótanácsa pénteken este az alszövetség helyiségében tartotta meg rendes heti ülését, amelyen több fontosabb ügyet tárgyaltak le.

A szuboticaai Privrednik SK és az obiljesevói Rádnicski SK kérelmezték felvételüket. Az igazgatótanács mindkét csapat felvételét ajánlja a fűszövetségnek. A topolai JAK, valamint az apatini Tri Zvezde alszövetségi biztos delegálását kérte a vasárnapi mérkőzésre. A szentai Rádnicski—Topolai AK mérkőzésre alszövetségi biztosként Nikolics Pétert, az alszövetség alelnökét, a Tri Zvezde—Bozdáni SC mérkőzésre pedig Milodanovics Gyula pénztárost delegálta az igazgatótanács, még pedig a kó-

relmező csapatok költségére.

Az igazgatótanács megszüntette a felfüggesztési határozatot a Feketicsei Sport Klub és a szombori Rádnicski ellen, mert mindkét csapat rendezte tartozását.

A Szand kérte az alszövetséget, hogy halassza el a március 26-ra a FAKO-val kisorsolt bajnoki mérkőzését, mivel előző napon nemzetközi mérkőzést játszik a Temesvári AK-kal. Az igazgatótanács utasította az intézőbizottságot, hogy a nemzetközi mérkőzés megtartása esetén halassza el a bajnoki mérkőzést, annak elmaradása esetén viszont a Szandnak le kell játszania a bajnoki meccset.

A szuboticaai Zsak kérelmére az igazgatótanács megengedte, hogy Zvekán és Sztanenkovics játékosok játszassanak 19-én a temesvári Ripenziával és 26-án Szuboticán a Temesvári AK-kal tartandó nemzetközi mérkőzésen.

Végül a szuboticaai bírótestületnek megengedte az igazgatótanács, hogy a jövőben az alszövetség hivatalos helyiségében tartsa üléseit.

—o—

A mai mérkőzésen a Rádnicski a legerősebb csapatösszeállításban veszi fel a közdelemet, hogy az oly fontos bajnoki pontokat megszerezze. A Rádnicski felállítása: Kovácsévics, Milutinovics — Hacker, Hoffmann I — Jurik, Burai I, Valent II — Grgarov, Hoffmann II, Fritzmann, Rápoti, Avramovics, Beko. — A PAK is a legerősebb felállításban áll ki a közdelemre: Holicsek — Zsivics,

Szilágyi — Maták, Pastyán, Demmer — Pintér, Kiss, Susztrián, Popov, Gregec. Az ifjúsági csapatok délután fél 2 órakor az alábbi összeállításokban játszanak: Rádnicski: Virág, Nesics, Fogarasi, Jelics, Kres, Sztojsics, Popovicki, Birdics, Kiss, Puhl, Fogarasi II. Tartalékok: Laták és Jovics. A PAK: Vlajankov, Isics, Etinszki, Oppolzer, Habenschuss, Boskovitz, Nagy I, Jurisin, Czoczek, Nagy II, Dungerezski, Bozsics.

Változások a szuboticaai bíróküldésben. A szuboticaai bírótestület a sztariyecsei mérkőzésre Mangh helyett Drenkovicsot, Szomborba pedig Sibalics helyett Ruzmant küldötte ki. Odzsacin Neverkla vezeti a barátságos mérkőzést.

A topolai JAK ifjúsági csapata a szuboticaai Hajdukot látja ma vendégül barátságos mérkőzésre. Az egyesület titkára újra programba vette a hazena mérkőzéseket, amely a hűgök között nagy örömet keltett és eddig igen sokan jelentkeztek a játékokhoz, úgy hogy most nagy gondot okoz azoknak a kiválasztása, akik az első csapatban játszhatnak. A hazena csapatok trénera Beer Károly.

Megkezdődtek Helsinkiben az Európa-birkózóbajnokság küzdelmei. Pénteken kezdődtek meg Helsinkiben a görög-római birkózás idei Európa-bajnoki küzdelmei. Az első fordulón a pehelysulyban a müncheni Ehl pontozással legyőzte a magyar Ferencet, a kisnehézsúlyban az olimpiai és Európa-bajnok svéd Svensson tussolta a magyar Tarányit. A pénteki forduló meglepetése, hogy a finn bajnok Kokkinen vereséget szenvedett az eszt Luigitól. Jól szerepeltek a német birkózók, Földeák és Horn Fischer is megnyerte első mérkőzését.

FILM

A három jómadár

Érdekes kalandfilmet mutat be a Városi mozi. A híres Buffalo Bill és két társa a darab címszereplői. A darab cselekménye a vadnyugat magas hegyein és a végtelenbe nyúló lakatlan aranymezőkön játszódik le, a törvény nélküli „ököljog” hazájában, ahol a garázdálkodó rablóbandák egymással versengve kifosztják az aranyások gyanútlan karavánait. Igazi kalandorfilm nagy hajszákkal, érdekes kocsiversennyel és egy kis romantikával tarkítva. Az aranyláz hatalmas hullámai megmozgatják az amerikai kalandvágyó emberek százait. Egész népvándorlás indul a távoli vadnyugat kietlen aranymezői felé. Ez a népvándorlás kitűnő alkalmat szolgáltat a rablásra, a három körözött kalandornak. De már az első próbaauton póruljárnak. Legyőzik ugyan a konkurrens rablóbanda csapatát, de vereséget szenvednek a megölt aranyásós bájos leányának ábrándos szeméitől. A három gavallér rabló kemény szívét teljesen meghódítja a védtelen leány csodálatos szépsége. A szerelmes rablók lemondanak a zsákmányról és megváltottatva utirányukat felcsapnak a leány kíséretére, akit önfeláldozóan védelmeznék az aranykereső kalandorok rablóbandáitól. Hatalmas közdelem és hajszá után a célnál vidáman bucsuzik a három gavallér bandita és tovább bujdosik folytatva a kalandos életét.

SZTARAKANIZSAI HIREK

A sztarakanizsai tavaszi nagyvásárt szombaton, március 25-én, Gyümölcsoltóboldogasszony napján tartják meg. — A sztarakanizsai rendőrség rendelete értelmében minden idegének, aki 24 óránál hosszabb ideig tartózkodik Sztarakanizsán, személynél kell jelentkezni a rendőrségen, az eddigi szokástól eltérően, amikor elegendő volt a szállodatulajdonos, vagy szállásadó bejelentése. — A városi kórházban minden hétfő, szerda és pénteki napon délelőtt 10-től 12-ig ingyenesen kezelik a szegénysorsu trahomás betegeket. — A sztarakanizsai keresztény nőgyűlést vasárnap, március 26-án tartja rendes évi közgyűlést a zárdában. — A csütörtöki hetipiacon a tojás 30 para volt. A marhahús 6, a borjúhús 10, disznóhús 3 dinár, a burgonya 75 para. — Az állatpiacokat csütörtökön tartják.

KÖZGAZDASÁG

A kivitelre kerülő áru minőségének ellenőrzését és a vasúti szállítási díjtételek csökkentését kérik a baromfi és tojásexportőrök

Elkészítették a baromfi és tojáskiviteli kereskedők országos értekezletének határozatait

Beogradból jelentik: Mint már jelentettük, a tojás és baromfikiviteli kereskedők tegnapelőtt a külkereskedelmet előmozdító intézet helyiségeiben országos értekezletet tartottak a kivitel ügyében. Az értekezleten külön bizottságot választottak, amelyet az értekezlet határozatának végleges megszövegezésével és az illetékes helyekre való eljuttatásával bízott meg. A bizottság tegnapra elkészítette ezt a határozatot, amely a következőképpen hangzik:

1. A tojás és baromfikiviteli kereskedők kérik a kereskedelmi miniszteriumot, a legenergikusan hasson oda, hogy azokban az országokban, amelyekben megszabták kiviteli kontingensünket, ezen kontingenst oly mértékben emeljék fel, amely megfelel viszonyainknak és az 1930. esztendő normális kivitelének. A kontingens felosztását a mi államunknak engedjék át és ne idegen bevitelvezőknek, akik amugyis alacsony árakkal árunkat leszorítják.

2. Felkérjük a mezőgazdasági miniszteriumot, hogy a tojáskivitel előmozdítására gondoskodjék a minőség feljavítására irányuló propagandáról és a termelőket oktassa ki, hogyan kell a baromfit tenyészteni, hogy a tojástermékek minőségét feljavíthassuk. A kiviteli kereskedőknek ajánlják, hogy maguk is hassanak ebben az irányban, jobbminőségű árut keresve és ilyen módon kényszerítsék a termelőket árujuk minőségének feljavítására.

3. Ama nehéz helyzet miatt, amelybe a német-jugoszláv kereskedelmi szerződés lejártaival tojáskivitelünk jutott, arra kell tö-

rekedni, hogy áruink részére új piacokat találjunk. Igen fontos piac, amely áruink elhelyezése szempontjából számításba jöhet, Spanyolország. Mivel erre a fontos kiviteli piacra most régi követeléseink zár alá helyezése miatt nem vihetünk ki árut, felkérjük a pénzügyminiszteriumot és Narodna Bankát, tegyenek lépéseket ennek a helyzetnek a feljavítására.

4. Hogy a nyugati államok piacain a jugoszláv eredetű baromfi és tojás jó hírét meg lehessen őrizni, felkérjük a kereskedelmi és mezőgazdasági miniszteriumokat, dolgozzanak ki szabályrendeletet a tojás és baromfikivitel ellenőrzéséről. Az ellenőrzés célja az lenne, hogy a tapasztalatlan kiviteli kereskedőket kizárja, mivel ezek a meg nem felelő minőségű árunak a külföldre való kúldésével igen sokat ártnak a jugoszláv áruk jó hírének.

5. Az exportőrök felkérjük a közlekedésügyi miniszteriumot, hogy a tojás és baromfi alacsony árára való tekintettel a mostani szállítási tarifát harminc-negyven százalékkal csökkentse. Ezenkívül még arra kéri a közlekedésügyi miniszteriumot, hogy a tojás szállításánál léptessenek életbe zónatarifát. Ez a kérelem annál is inkább jogosult, mivel az országunkon áthaladó tranzit áru a jugoszláv vasutakon a saját áruink tarifájánál mérsékeltebb tarifát élvez.

6. Németország felémelt beviteli vámtarifái olyan magasak és lehetetlenek, hogy kiviteli kereskedőink részére egyáltalán elfogadhatatlanok.

—o—

Előadás a noviszádi kereskedelmi kamarában a kisantant gazdasági jelentőségéről

Dr. Vucskovics Milos, a diplomált közgazdászok beogradai egyesületének alelnöke ma Noviszádon tart előadást

Mint ismeretes, a kisantant megszervezéséről szóló új egyezménynek egyik igen fontos fejezete az, amely a három állam közgazdasági közeledését és együttműködését célozza és így csak természetes, hogy a gazdasági életben élénk érdeklődéssel kísérik, hogy is fogják az életben végrehajtani az egyezménynek ezt a részét. Eppen ezért van külön érdekesség annak az előadásnak, amelyet a diplomált közgazdászok noviszádi egyesületének meghívására ma délelőtt tart meg Noviszádon a beogradai diplomált közgazdászok egyesületének alelnöke, dr. Vucskovics Milos. Az előadást a noviszádi kereskedelmi és iparkamara nagytermében tartják meg és az iránt noviszádi kereskedelmi és gazdasági körökben igen élénk érdeklődés nyilvánul meg. Az előadás délelőtt tizenegy órakor kezdődik, beléptidij nincs.

A napraforgó termesztéséről

A jugoszláv olajipar az utolsó években oly nagy fejlődésen ment keresztül, hogy ma már egyedül tudja a belföldi olajkeresletet, mely 1000 vagonon jóval felül van, ellátni. Az utolsó éveket a gyárak legnagyobb részét új gépek beszerzésére és üzemi javításokra fordították és ma a nivó oly magasságot ért el, hogy a belföldi olajipar büszke öntudattal képviselheti országunk fejlődő iparát.

Ezen investíciók kerestülvitele után az olajgyárak akciót indítottak a nyers ter-

mékek belföldi termelésére. Az olajgyárak eddig kénytelenek voltak nyerstermékeiket repcét, napraforgót és lent tizezer vagónként külföldről importálni. Ezen külföldi rendelésekre száz és százmillió dinárt fizettek ki a külföldnek, ami által ezer és ezer külföldi gazda jutott jó keresethez. Most az olajgyárak véget akarnak vetni ennek az állapotnak és nyerstermékeiket belföldön akarják termeltetni. Ezzel a közgazdasági szempontból dicsérendő gondolattal kezdi meg a „Domacska”, Méder, Hein i Drug vrbácsi olajgyár ezt az akciót és jó példával jár elő. A gyár majdnem az egész Bácskára kiterjesztette organizációját, mely a napraforgó terjesztését célozza.

A napraforgó magok átvételét az olajgyár oly kedvező körülmények mellett garantálja, hogy termelése minden gazdának jól fog jövedelmezni. A fenti olajgyár már eddig is több ezer katasztrális holdon biztosította szerződésileg a napraforgó termelését, a gyár felvevőképesége oly nagy, hogy minden gazda értékesíteni tudja termését.

A napraforgó termése holdanként 15—18 mázsa. Ha most azt a kalkulációt, melyet az olajgyár a szerződésekben ajánl, vesszük alapul, úgy a gyár napraforgó magokért száz kilogramm tiszta ételolaj és tizenöt kilogramm olajkálacs ellenértékét fizeti és pedig az ételolaj beogradai vásári árát az átvétel napján. Ma például az ételolaj kilója 12 és fél dinár, ami 125 dinárt tesz ki egy mázsánál. Az olajkálacsot, melynek 46—48 százaléka a protein és zsirtartalma, kilónként 1.30 paráért árusítják. Tehát 15 kiló ára 19.50 dinár. Egy mázsa napraforgó ára tehát ma 144.50 dinár. Az olajkálacsot természetben is kiadják, vagy pénzben váltják meg.

Ha most 15—18 mázsa termést számítunk, úgy a rentabilitást könnyen kilehet

BUDAPEST Svábhegyi Szanatórium

Speciális kezelések, speciális berendezések

asthma
migrén
szénalázás

betegek részére.

számítani. Az olajgyár értesülésünk szerint azért veszi a táblaolaj vásári árát alapul, mert az olajmagokat a mi tőzsdénken még nem jegyzik, a külföldi tőzsdék jegyzéseit pedig nem lehet alapul venni, mert a különféle devizarendeletek a pontos ármegállapítást lehetetlenné teszik. Más az eset ha a táblaolaj árát vesszük alapul, mert ezt a napilapok jegyzik.

Ezáltal az elszámolási alap minden gazdának hozzáférhető és ellenőrizhető lesz. Ajánljuk földművesolvásóinknak, hogy ezt a kérdést tanulmányozzák és felhívjuk figyelmüket a Méder, Hein i Drug vrbácsi olajgyár lapunkban megjelenő sorozatos hírdetéseire.

TÖZSDE

TÖZSDEZÁRLATOK:

Szombat, március 18.

A dinár árfolyama. Budapest 7.50—8.00, Prága 42.90—43.20, Berlin 5.29—5.33, London 256.

Zürich. Beograd 7.00, Páris 2033.5, London 1787, Newyork 515.75, Brüsszel 72.25, Milanó 26.625, Madrid 43.70, Amsterdam 208.425, Berlin 123.05, Bécs 72.86, Szófia 3.70, Prága 15.36, Varsó 58, Bukarest 3.08.

Noviszádi terménytőzsdé. Buza 76 kgos 2% bácskai és szerémi 222.50—225, felsőbánáti 222—224, árpa 64—65 kgos 110—115, tavaszi 66—67 kgos 117.50—122.50, zab 98—102, tengeri bácskai 63—65, bácskai március-májusra 68—70, bánáti 62—63, szerémi 63—65, szerémi márc-május indjai paritásban 68—70, buzaliszt bácskai és bánáti állomásra nullás gg és g 355—370, kettes 335—350, ötös 315—330, hatos 290—300, hetes 195—205, nyolcas 80—82.50, buzakorpa jutazsákokban bácskai és szerémi 65—67.50, bánáti 62.50—65, bab fehér 117.50—122.50, burgonya fehér szlovéniai 70—72.50, rózsa, korai, szlovéniai 72.50—75, fehér szlovéniai 60—62.50.

Irányzat: Változatlan.

Forgalom: 33 vagon.

Szombori terménytőzsdé. Buza bácskai Szombor környéki 220—222.50, felsőbácskai, szlovéniai és szerémi 220—222.50, Tisza bácskai és bánáti 220—222.50, bánáti 218—220, zab bácskai vasut 98—102, szerémi és szlovéniai 98—102, árpa bácskai és szerémi 110—115, bácskai tavaszi 117.50—122.50, szerémi tavaszi 117.50—122.50, tengeri bácskai vasut prompt 62—64, Szombor környéki prompt április-május-junius 68—70, bab szokvány 115—125, liszt nullás gg és g 355—370, kettes 335—350, ötös 315—330, hatos 290—300, hetes 195—205, nyolcas 80—82.50, korpa prompt 63—65.

Árak a budapesti terménytőzsdén és határidőpiacon. Budapestről jelentik: A terménytőzsdén a készáruirányzata gyengébb volt. Hetvenhatkilos tiszavidéki buza 14.60—14.80, felsőtiszai és jász-sági 14.20—14.30, fehérmegyei és pestvidéki 14—14.10. Nyolcvankilos tiszavidéki 15.45—15.70, felsőtiszai és jász-sági 14.80—15, fehérmegyei és pestvidéki 14.65—14.75. Rozs 7.60—7.70, takarmány árpa 10—10.15, sörárpa 11—13.25, zab 8.80—9, morzsolt tengeri 6.95—7.05. Finom buzakorpa 6.15—6.25. A határidőpiac irányzata gyengébb volt. Buza márciusra 14.20—14.22, májusra 14.06—14.07, októberre 12.15—12.17, rozs májusra 7.98—8.02, tengeri májusra 7.52—7.53, júliusra 7.92—7.93. A ferencvárosi sertésvásáron a felhajtás 318, az irányzat változatlan. Elsőrendű uradalmi nehéz sertés 98—100, szedett közép 104—106, angol sonka süldő elsőrendű 100—106, másodrendű 95—98, könnyű angol süldő 86—90, zsir nagyban 148—155, háromdarabos szótt szalonna 135 fillér kilonként.

—o—

KERESZTREJTVENY

(157)

Közlé: Vig Bőszai, Noviszád

A megfejtés beküldésének határideje 1933. március 24.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13			14			15				16	
	17		18			19		20			
21	22	23			24	25				26	
27	28			29	30			31	32		
33			34	35			36	37			
38		39	40			41	42			43	
	44				45		46			46a	
47	48		49	50		51			52	53	
54		55	56	57	58			59		59a	
60	61			62				63		64	
65			66			67		68			
69		70			71	72		73	74		
75		76			77	78		79	80	81	
	82			83			84	85		86	
87	88			89			90	91		92	
93											

A megfejtő neve és címe: .....

Vízszintes sorok:

1. Híres pengéket gyárt (1=II). 13. Fém. 14. Érzékszerv. 15. Szakit. 16. Állati hang. 17. Fa-

mília. 19. Három összekapcsolt hangjegy. 21. Házi állat cigányosan. 23. Hibázatal. 25. Két szó: személyes névmás és idősebb rövidítése. 26. Német

összetett magánhangzó. 27. Vissza: többszölamu zeneszerző. 29. Idegen férfi becenév. 31. Kikötő. 33. Enekel. 35. Földközi tengeri sziget. 37. A költő. 38. Orvos neve előtt szerepel. 39. Modern zeneszerző. 41. Elnyer. 43. Azonos betűk. 44. Budapesti kávéház neve. 45. Számnév. 46. Peru egykori királyainak címe. 47. Dunántuli folyó. 49. Bont. 51. Fohász. 52. Orvostanhallgató rövidítve. 54. Z. K. 56. Arany sugárkorona szentek feje körül. 59a. ...kol. 60. Delibes keringője. 62. Amerikai város. 63. Égési termék. 65. Rokka része. 68. Folyam. 69. Lök. 70. Vágó számszám. 72. Határozatlan számnév. 74. Német birtokos névmás. 75. G. S. 76. On. 77. Gyanús mássalhangzó. 79. Pályatest. 80. Tizenkét darab mássalhangzó. 82. Írásbeli utalvány. 83. Irodalmi műfaj. 85. Tagadószó. 87. Ujjong. 89. Vágyakozó. 91. Női név. 93. Hangszer és nagy művészek neve.

Függőleges sorok:

1. Közmondás. 2. Fém. 3. Fertőtlenítő szer. 4. Vissza: görög bölc volt. 5. Az a tál, amelybe Krisztus vérért felfogták. 6. Fehér megyében van, ékezzel. 7. Helyhatározó. 8. Néha kosarat kap. 9. Elbeszélő költészet. 10. Magyar származású zeneszerző. 11. Fán van. 12. A XX. század legnagyobb vívmánya, valamint a tudós neve, aki Branly eredményének alapján ezt használhatóvá tette. 18. Megfordított kicsinyítő képző. 20. Két magánhangzó. 22. Szántóföld. 24. Don Quijote szerelme. 26. Főleg Délafrikában termő cserjék. 28. H..la, holttest. 29. Enekhang. 30. Vissza: személyes névmás. 32. Előidéz. 34. Bérlő. 35. M. F. 36. Latin kettős magánhangzó. 37. Vérér. 40. Ritka női név inkább szláv. 42. Perui város. 44. Oedo magánhangzó. 46a. Német dátum rag. 48. A monda szerint az első repülő volt. 50. Kettes dal. 51. Női becenév. 53. Vulkanizált kemény kaucsuk. 55. Név-elővel állat. 57. Kevert verskellék. 58. Német fizikus. 59. Filmszínész neve. 61. Üdülöhely fon. 64. Ital. 66. Besugó. 67. Him állat. 70. Terméselem. 71. Itala mondják. 73. Szenvedés. 76. Skót labdajáték betűi keverve. 77. Kelme (p=pp). 78. A nyomdász teszi. 80. Vissza: főváros. 82. Véték. 83. Isten szolgája keverve. 84. Idegen női becenév. 86. Csillag mássalhangzó. 88. Int. 89. Idegen személyes névmás. 90. Vigyázó. 92. Kis számszám.

-0-

REGÉNY

Az aranyvadász

Írta: Tamás István

(13)

A torreador lélektelenül ödögött a fényes termekben. Velence mámoros ezrei közt talán ő volt ma az egyetlen kedvesgett ember. Két ízben is próbált közeledni Junehez, de a leány minden alkalommal tovább suhant és csak ennyit suttogott a legyezője mögül:

— Maradjon! Figyelnek bennünket!
— Nem bánom — sietett utána — okvetlenül beszélnem kell magával...
— Könyörgöm hagyjon... most ne... majd éjjel után...

És máris eltűnt előle a forgatagban. De éppen ezt nem akarta a fiu. Éjjelután talán már késő lenne! Most kell néhány szót váltaniok! Bő köpenyét megigazitotta a vállán és a zsebébe nyult konfettiért, de már egy szemet se talált. A többi zsebeit is átkutatta, hiába. No majd lenn a csarnokban vásárol néhány csomaggal...

Ekkor egy álarcos közeledett feléje, torlódás támadt a feljárnál és pár pillanatra összeszorultak.

— Pardon — mondta udvariasan az ismeretlen.

Jack, mert hisz ő rejtőzött a festői bikaviador öltözetben, megbiccentette a fejét:

— Kérem.

És tovább sodródott egy hangos, kacagó női csoporttal.

Önkéntelenül is a hatalmas antik zenélő órára pillantott. Három perc mulva éjjel!

Idegesen tekintgetett jobbra, balra, de hiába, Junet nem látta.

— Ejnye! — szisszent fel — járjon inkább a saját lábán! — rivalt rá egy kövérkés alakra, aki alaposan rálépett a tyukszemére.

— Ezer bocsánat — mentegetőzött a vigyázatlan álarcos és kiértett a hangjából, mennyire sajnálja az incidenst.

Nagy keservesen elvászorgott a főbejárat tömör, ébenfafaragásos ajtajáig, de míg ideért, mintha csak összeesküdött volna ellene a sors, legalább tizen botlottak belé, valósággal legázolták az ismeretlen álarcosok. Nem ért rá figyelni a különös véletlenekre, annyira elfoglalták figyelmét lázas gondolatai.

— Mért is jöttem el erre az estélyre — kesergett — hisz Lebrunn ugye szívesen engedett a kérésnek... csak June határozott közbelépésére egyezett bele, hogy velük tartanak... annak ellenére, hogy ismerem kisded játékait, érzi, hogy nem tartozom szíves lélekkel közéjük... ha June nincs, már rendőrkézre adom valamennyit! De éppen ezt szeretném tisztázni, hogy kerül ebbe a bandába ez a lány? Lehetetlen, hogy a saját jószántából! Biztosan kényszerítették! Vagy valami más, családi természetű oka lehet, hogy June segít nekik...

Hirtelen gongütést hallott, a zene tust huzott az emberek őrzöngve éljeneztek, hurráztak és a termekben elsötétültek a pazar csillárok.

Éjjel!

Egy percre fekete lepel borult a tobzódó emberfolyamra. A kialudt fényforrás megvakított mindenkit. Akit nem látunk, az

nincs — tartja egy régi arab közmondás — és most ezren és ezren tüntek el, mint valami misztikus varázslatra a semmibe. De aztán ismét hunyorogni kezdtek a lámpák, szikráztak a gyöngyök és a kísérteties homályból valóságga éledtek az előbb még láthatatlan alakok. De azért nem valamenyenien... aki figyelmesen végigtekintett a színes csoportokon, okvetlenül észrevette, hogy legalább tizenketten hiányoznak a nagytérből, tizenkét ember, akik még az előbb mielőtt beállott az egyiptomi sötétség, ott tolongtak a nimfát ábrázoló csodás márvány szobor körül...

A föld csak nem nyelte el őket?

— Le az álarcokkal hölgyeim és uraim — harsogott végig a báln rendező hangja — le az álarcokkal!

És a maszkok tovább adták a jelszót:

— Le az álarcokkal!

Ugyanekkor két gondolás fogta közre Jack Baileyt és nyájas mosolygással így szóltak hozzá:

— Legyen szíves feltűnés nélkül követni bennünket. Detektívek vagyunk... — és a meglepett fiatalembert szeliden karonfogva kivitték a farsangolók közül.

— De kérem... mivel vádolnak... én igazán... ez érthetetlen...

Az egyik gondolás még mindig mosolyogva a köpeny börtörku zsebébe nyult és Jack elképedésre három revolvert, két bombát és egy tört huzott ki belőle.

— Esküszöm! — torpant meg a pilóta.

A detektív legyintett, mint aki azt mondja: „Ne fáradjon, ismerjük már ezt a mókát” és a másik zsebéből újabb féltucat revolvert halászott elő. Jack már nem is tiitakozott. Kábultan türte, hogy a rendőrségre vezessék...

(Folytatjuk).

GRIPPE ELLEN

egyedüli hatásos és biztos szer a Medicinal Konyak és Rum, melyhez töményített kivonatot, valamint abszolút gyógyalkoholt meglepő olcsó áron kaphat kizárólag, csakis **Huglea drogériában Kosta Zslvojnovicnál, Novisad, Trg Oslobođenja 2**

SAVET OPŠTINE GRADA NOVOG SADA

Broj: 10219

10. marta 1933. g. Novi Sad.

OGLAS

Savet opštine Grada Novog Sada će izdati putem usmene javne licitacije ispravu i pranje veša ubogara u Gr. Domu Ubogih na dan 25. marta 1933. g. u 10 s. pr. p. u kancelariji gr. ekon. odeljka (Jevrejska ul. br. 4.)

Pobliži uslovi se mogu videti u kanc. Gr. ekonom. odeljka (Jevrejska 4) za vreme zvaničnih časova.

Dr. Borota
grad ki načelnik

Ház-eladás

A noviszádi, Šafarikova u. 6 sz. alatti eme etes bérház március hó 23-án d.e. 10 órakor a törvény-széki épületben, 22. sz. szobában nyilvános árverésen eladásra kerül. Kikiáltási ár 250 000 dinár

Halló! Halló!

Óltöny fazonja 230 din. Fordítás 200 din. Elsősztályu munka, legmodernebb szabás. Tessék meggyőződni **WOLF ANTAL** urt szabó, Novisád, Masarikova ucca 10.

KERESÉK

finanszírozót 25.000 dinárral egy patentirozott tömegcikk eladására mely dondtalan megélhetést biztosít. Leveletet kérek „Rizikómentes” jeligére a noviszádi kiadóba. 935

Régi, jól bevezetett nagyforgalmu

hemesszület kiadó a város fő utonalán. Érdeklődni a Reggeli Ujság kiadóhivatalában.

GRADSKA PIVARA Városi Sörcsarnok

Nagyszerűen étkezhet, mert kizárólag házi kosztot kap. **Abonenseknek 450 din-ért adunk kitünő kosztot egy hónapon keresztül. Kitünő borok! Welfert-sör!** Elsőrendű cigányzene mellett kellemesen töltheti el szabad idejét

Eladó vendéglő

Sztáribecsej-alsóváros főterén, katolikus templom, iskolák mellett olcsón eladó vagy bérbeadó egy kitünő saroképület, melyben fűszerkereskedés és vendéglő volt. Eladó olcsón egy féltónnás, egy másféltónnás Fordauto, új gumikkal, kifogástalan állapotban. Kisebb keveset használt, féderes stráfkocsi. — **Erdeklődni Weinhardt szodagyárban. 867**

Meghívó

A Noviszádi Hitelszövetkezet 1933 évi március hó 26-án délelőtt 11 órakor saját helviségéaen. Dudarszka ucca 18. sz.

rendes évi közgyűlését

tartja meg, melyre a tagok (üzletrészesek) az alapszabályok értelmében meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság jelentése az 1932 évi üzleti eredményről
2. A felügyelőbizottság jelentése
3. A mérleg elfogadása és az igazgatóság és a felügyelőbizottságnak a felmentvény megadása
4. Igazgatósági tagok válaztása
5. A felveendő kölc önök maksimumának megállapítása.

Novisád, 1933. március hó 18-án.

Az igazgatóság

Tavaszi női és férfi szövetújdonságok

Milos M. Raletics

Novisád, püspöki palotánál. 486-1
Selyem, vászon és mindenféle kézműaru
A legolcsóbb áron kapható!!!

NOVISADI IZRAELITA HITKÖZSEG

Fe hívatnak a t. hitközségi tagok hogy a sütnél (Ustavka ul. 36) „šel pesach”

macesz

szükségletüket mielőbb előjegyzék. Igényt maceszra csak az tarthat, aki szükségletét kellő időben előjegyzte.

897

Eljáróság

SULYOK fest, tisztít

Minta után pontosan fest, olcsó arak Óltöny tisztítás 40 — din. Novisad, Futoska 12.

Aki a legújabb divat után öltözködik az

Fratricsevics János

rőfősüzetének,

(Novisád, Futaki ut 12) a vevője

Jól tenniszezni csak jó rakettel lehet

Modernül berendezett rakethúrozó műhely, garantáltan kitünő húrok és Chr. Aug. Otto-féle rakettek állandó nagy választéka:

Partümerija LESZMEISTER, Odžaci

- Vizontelárusítóknak nagy eredmény -

Malmoknak, üzemeknek, gépészeknek!

Ajánljuk prima krom-szürke és piros varró- és kötősziját minden méretben, kgként 62 dinár, piros 68 dinár ab Ada, utánvétellel szállítva. Barna hajtósziják minden méretben, legolcsóbb áron kaphatók nálunk. Vizonteladóknak árengedmény **KONZUM, Ada Dunavska Banovina. 616**

KERÉKPÁROK ALKATRÉSZEK JAVÍTÁS

legelőnyösebben (kicsinyben és nagyban)

ENGL, Novisad

Mileticeva (Kenyér-) u. 19.

Vigyázat!

Gazdák!

Napraforgó

termelésére szerződéseket köt a gazdákkal a legkedvezőbb feltételek mellett a

Domaća olajgyár

Méder, Heini Drug, Novivrbasz

Szerződésileg kötelezi magát az átvételre, ingyen ad vetőmagot és szívesen szolgál minden felvilágosítással.

Az eddig még ki nem adott községekben képviselőket veszünk fel

Az új pasicsevói gyógyfürdő gyorsan és biztosan gyógyít!

üzleti orvosi ischiást, köszvényt, bőre, ideg és női betegségeket, hisztériát stb. Az ivókúra eltávolítja a vesekövet, vérzés-gényiséget.

Ködördő 8-10 dinár, fassfürdő 3 dinár — Teljes napi ellátás 25-40 dinár.

A víz természetes hőfoka 28°C. Minden nap nyitva van. Már eddig is bémulatos eredmények.

Néplürdő r. t. Pasicsevo. 5095

Művészi fénykép-felvételek

VIG

fotó-szalonn
SOMBOR
Kraljica Aleksandra utca

Szállítunk elsőrendű fűzelőfát legolcsóbb áron!

Prima bükkhaszáb ölenként	490 dinár
100 kg. aprítva hasítva	28 dinár
100 kg. hasítva	25 "
100 kg. hasítva	23 "
100 kg. hasítva	25 "
100 kg. hasítva	23 "

HUBERT és FIA Novisad

VEL. LIMAN, Tel. 95-47
SZÉN, KOKSZ, TESZLICSÍ FASZÉN KÉPVISELET. 4568

ÉRTESETÉS!

Tisztelettel értesitem nagyra becsült vevőkörömet, hogy kézmunka üzletemet ugyanabban a házban a Banovina büffé mellé helyeztem át mely alkalommal felhívom szíves figyelmüket az újonnan felszerelt

aszurozó és endlítő gépeimre,

melveken a legrövidebb időn belül elvégzek minden megrendelést a legkényesebb igényeket is kielégítően. Sürgős esetekben az **ASZUROZÁS ÉS ENDLIZÉS** soron kívül lesz elvégezve. — Azonkívül szakszerűen végzek függöny és mindennemű kézmunka montirozást, ugyszintén vállalom perzsa és szmirna szőnyegek stuccolását, valamint minden e szakmába vágó munkák lelkiismeretes és gyors elvégzését.

Egyben értesitem a n. b. közönséget, hogy új üzletemben vállalom **RUHA ÉS HELME FESTÉST** valamint **RUHA TISZTÍTÁST IS.**

Tisztelettel

özv. Nagyfejeőné

előngomlá és kézmunkaüzlete
Novisad, Kraljica Marija u. 2. (Srpska Matica épület)

Halottaink emlékének megőrzése a legszebb emberi éreány.

GOLGOTA

temetkezési vállalat a legmesszebb menő igényeknek megfelelően elsőrendű új felszereléssel, villanyvilágítással és falvédő szerkezettel (a falakba nem verünk szegyet), nagy raktár érc és saját készítésű fakoporsókban, szemfedelek és koszorúkban, exhumálást és szállítást bárholonnan bárhová vállalatunk. **A legolcsóbb kiszolgálás.**

LENKEY IMRE ES FIA

„GOLGOTA” TEMETKEZESI VÁLLALATA
Novisád, Uspenzscka u. 12. Telefon 26-90

LIFKA MOZI - SZUBOTICA

Vasarnap 4, 6, és 9 órákor utoljára
a diadalmos operett

Hajrá Boby, éljen a szerelem!

ANNY ONDRA
a női Chaplin fiu szerepben

Előkészületben:

Magda Schneider, Szóke Szakál, Herman Thimig
legújabb vígjátéka világvárosi mozikkal egyidejűleg

Egy éjszaka angyala

Abrahám Pal búvájos muzsikájával

ELADO

ELADO vendéglő a ka-
menicai szigeten, a Pecskei-
né-féle csarda. Bőve bet
Back Antal Futaki ut 79,
temető mellett. 797

Egy jóforgalmu borbély-
üzlet beérség miatt eladó.
Noviszad, Futaki ut 47. 900

Noviszad Bratva Ribni-
kara ucca 17 számú HAZ
ELADO. 903

5.000 - dinárról
szóló Jugobank be-
tétkönyv eladó. Bő-
vebbet a noviszadi
kiadóhivatalban. 914

Egyes számú WERTHEIM
KASSZA eladó. Szubotica
V. kör, 13. Novembra 11. 069

Kisebb családi HAZ el-
adó Nov szad, Grobljanska
ulica 46. 925

Borbélyüzlet, 10 éve fen-
álló, forgalmas helyen ol-
csón eladó. Noviszad, Ka-
menicska 31. 944

Noviszad, Grobljanska
ucca 7 számú HAZ eladó. 934

UBORKA

Vizes - ecetes kg D. 6-
Pilleroni " " 8-
Paprika hegyes " 4-
kapható kilogrammonként

Wassermann- Feingold

Novisad, Futoski put 43.

A Futaki ut mentén a vil-
lamos végállomás előtt
1240 □ öl kiterjedésű,
gyümölcsfákkal beültetett

hőzhely

esetleg parcellázva is ju-
tányosan eladó. Köz-
lebbi felvilágosítást ad:
Bosnyákovics és Rádics
közvetítő irodája, Novi-
szad, Kralja Petra ul. 19.

Két autó CHEVROLET
6 cylinderes 4 üléses
BUICK 6 üléses teljesen jó
állapotban eladó. Cim meg-
tehető a Kardos hirdető-
vállalatnál Noviszad. 922

CSÓNÁK rögzítzes két-
személyes olcsón eladó
Kardos hirdetővállalat, Vil-
sonov tlg 7. 921

HAZ ELADO! Egy új,
szép családi ház a nagyli-
mánon 21 tiborski trg 15.
szám, a vasúti átjáró kö-
zelében csendes, pormen-
tes helyen olcsó áron el-
adó. Erdeklődni a „Harag”
portásánál lehet. 943

Uj, különböző méretű
ablakok eladók Prelics asz-
talosnái, Noviszad, Pirosi
ut 14. 994

Eladó batériás rádió 1500
dinárért egy szmirnaszö-
nyeg, két darab díszpárna,
fürdőszék és két festett vá-
szonkép. Radjokovics, No-
viszad, Jovana Szubotica
ul. 11. 976

Uj ház, mely két lakás-
ból áll nagy kerttel eladó.
Ara: 87.000 dinár kész-
pénzben. Kovács, Noviszad
Radicevicseva ucca 1-
933

1913-beli Hoffher átalá-
kított 8 lóerős magánjáró
cséplő garnitúra eladó ga-
bonaért becserezhető. Le-
vel kre nem válaszolok.
Ober Elek cipész Bacska
Topola. 932

ALLAST KERES

Kertész, önálló, többévi
gyakorlattal jó bizonyít-
ványokkal, vállalná na-
gyobb kertészet, faiskola,
vagy gazdaság vezetését
vidéken is. Cim a kiado-
ban. 72

Soffőr, volt üzemvezető
nagy vállalatnál, kitűnő
mehaniikus szerény igé-
nyekkel állást keres, vi-
désre is elmenne. Cim a
noviszadi kiadóban. 883

KIADO

KIADO elegánsan buto-
rozott uccai külön bejárattal
szoba a város központjában
lukszus fürdőszoba és
telefon használattal, esetleg
tejesen berendezett irodá-
val. Cim: Kardos hirdető
iroda. 943

REGGELI SAJIT TEJZINNESSAJIT IMPERIALSAJIT "MILKA" RÜDSAJIT

Ajánl a legjobb minőségben
és a legolcsóbb áron Gross, Tej-
ipar-darabú Novi Sívac, Dunav-
ska Banovina. 837

APRÓHIRDETÉSEK

ugy hétköznap, mint vasárnap
egy szó 1 dinár, NAGY BETŰS 2 dinár
a legkisebb apróhirdetés 10 dinár

APOLLO

Csütörtöktől—vasárnapig
Az „UFA” milliós filmje

F. P. 1. nem válaszol

A XX. század csod ja, alma:
AZ USZO SZIGET!

Hans Albers grandiózus mesterműve!

Legközelebb: „A Jazzband hősei”

ODEON

Pénteken - szombaton - vasárnap
Monumentális háborús film

A nyugat pokla (1918)

A főszerepben: F. Kampers

Bombák, srangellek, gránátok, repülőgé-
pek, aknák, gázáadások, a háboru
minden borzalma.

Előadások kezdete: 5, 7, 9, vasárnap 3, 5, 7, 9 órákor

Vasárnap délelőtt 3:41 órákor

GROOCK

a múlt idény legnagyobb sikerű filmje

Magányos sarokház üz-
lethelyiséggel és lakással
együtt igen forgalmas he-
lyen április 1-re kiadó. Bő-
vebbet: Noviszad, Grob-
ljanska 19. 950

CSALÁDI HAZ kerttel
kiadó havi Din. 350 -ért,
Darányi telep III. csop. 54.
941

KIADÓ 3 szobás lakás
teljes komforttal május el-
sejére, pinceüzlethelyiség,
szoba konyha, étéskamra
azonnalra város központjában
Sremska ul. 3. 923

Két száraz, féregmentes
ujjonnan festett lakás: két-
szoba, konyha speiz és egy-
szoba, konyha, speiz kiadó.
Mélykút a házban. Novi-
szad, Jovana Aranjeva 14
931

KERESLET

Fűszer vagy vegyeske-
res edést vennék vagy bé-
relnék lakással, kimutatható
forgalommal. Ajánlatok
„Jómenete” jellegre a
noviszadi kiadóba. 937

KÉT LAKÁS, három szobával, nagy elősz-
szobával és az összes mellékhelyiségekkel, mo-
dern kényelemmel (gőzzel, naragfűtéssel, meleg
vizzel, kerttel és ivóvízzel) kiadó. Dr. Popov Mi-
lorad házájában, Noviszad, Duna ucca 38. 870

A szerkesztésért felel: TOMAN SANDOR
A kiadásért felel: BLAZSEK FERENC

Fiatal mészáros segéd,
ki tőkénél is tud dolgozni,
azonnalra kerestetik. —
Dániel mészáros, Noviszad. 912

MESZELATÓT vennék.
Ajánlatokat cim megjelölés-
sével „Messzelató” jellegre
a noviszadi kiadóba kérek.
906

Egy önálló vírtisztító legény
felvétetik Schaner és
Schmidt Noviszad, Futaki
ut 27. 970

Keveset használó külön-
böző nagyságú Alfa-szepe-
rátorra, hűtőre és tejes
kannákra ajánlatot kér
Deutsch Vilmos, Senta. 70

Fiatalabb újsíktőlfordó
delutáni foglalkozásra ke-
restetik, saját kerékpárral.
Akkik már ilyen állásban
voltak előnyben. Pravda,
Temertinszka 8. 939

Fűszerárut elismerten
legolcsóbban

Spiller Lencsnél

vohet.

Telefon: 28 91.

Városi Mozi, Szubotica

Március 18—19—20—21 én
Szombat—vasárnap—hétfő—kedd

FOX hangoz hradó
Flipp a tengeren.

Gyanus gavallérok

Víg és szentimentális kaland ai
a három jómadár-nak

Személyek:

BUFFALLO BILL,
VICTOR MAC LAGLEN és FRAY WRAY

Aréna-Ton-Mozi-Szombor

Március 16—19-ig Csütörtöktől—vasárnapig

Nagy Kató és Willy Fritsch
világsikert aratott operettje

Nappal én, éjjel te...

Zenéje: Werner R. Heymann

Műsoron kívül: csodás kulturfilm

Előkészületben F. P. 1 nem válaszol

Állandó irodai alkalm-
mazást nyer kereskedelmi
képzettséggel rendelkező ur
háromszoros árubiztosítást
ellenében. Ajánlatok „Ki-
építés” jellegre Kardos hir-
detőbe Noviszad, kéretnek
920

Április 1-re kerestetik
egy különbejárattal butoro-
zott szoba új házban lehe-
tőleg a város központjában.
Pontos címet az ár megje-
lölésével Garconlakás* jel-
legre kéretik. 924

KÜLONFELE

JÓZSEFNAP alalmából
ma családias estélyt rendez-
nek vendégeim tiszte etére,
előrendu zene (Tóth Pé-
ter közreműködésével)
BOTOS vendégül Futaki ut
915

Izletes házi ebéd koszt
kapható. Erdeklődni lehet
Noviszad, Uspenszka 4
alatt. 951

Gyümölcsfák

Ittka szépek, díszlák stb.
OLCSÓN beszerezhetőek
BASCH faiskolában, Csai-
tavir. Dun. Banovina. Kér-
jen árjegyzéket. 3730

RÓZSATÖVEK a legjobb
nemes fajokban kaphatók
Wegeszer Péter kertés-
zetéből Vel. Kikinda. Kér-
jen ingyen árjegyzéket 929

Szenzáció !!

I-a aprított gyertyán
tűzifa . . . . Din. 29

I-a aprított buk-
tuzifa . . . . Din. 27

II-a fűrészelt bukku-
zifa (kis tuskó kály-
ha fűtéséhez) . Din. 24

100 kg-r-ként házhoz szál-
litva. Mindennemű tűzifát
és I-a bukfaszenet vagon
vételnél bármely állomásra
igen olcsó áron azonnal
szállítunk VUJKOVICS J.
és IARSA, fatelep, SUBO-
TICA, Jukić va ulica 41.
Telefon 6-69 380

KATOLIKUS TEPLOMOK

részére husvétra szent-
sirok és stációképek
azonnal megrendelhető
Bachinger aranyozó
cégnél, Szubotica, H Su-
darevićeva 34. Alexandrova
u. 15. 099

Zsák

ponyva
zsineg

legolcsóbban

AVRAM SCHIFF
zsák és ponyva-
köcsönzönc!

**Afrik, lószőr
és lótarakók**
gyári lerakata

**HEVEDEREK,
TÖMLÖK STB.**

NOVISAD Telefon 24-03
Telegr. Jutokli

Kérjen árajánlatot!

H
I
R
D
E
S
S
E
N

a
Reggeli
Újság

A MI IRODALMUNK

A REGGELI ÚJSÁG IRODALMI MELLEKLETE - Szerkesztő: SZENTELEKY KORNEL

Ági

Ági kócos, diáksapkás feje, két derűs szem mosolygásának és egy nagy koffernek kíséretében vonult be Kriszháberék hónaposszobájába. Ez volt minden vagyona. Az öreg házaspár megilletődötten totyogott körülötte. Mindent megmutogtak. „Itt a kefe, itt a mosdótál, fehérneműjét ide rakhatja”. Látszott, hogy nem volt még a bűrlőjük. Kriszháber mama ugyan tavaly penditette. Ugyis üresen áll a szoba, azután a pénzecske is elkelve, s ami a legfőbb, lenne valaki körülöttük.

Akármit nem akartak. Ovatosan érdeklődtek, hogy valami jó kis rendes „népet” szerezhessenek. Akár fiut, de jobb szerettek volna leányt. Valamikor ez volt a kívánságuk, egy saját kislány és soha nem lett gyerekük, se fiu, se lány. Ágit ismerőseik ajánlották, nem is diákokat találtak benne, mind járt tanárt. Egy tanárnőt. Kriszháber mama ugyan csóválta fejét a „tanár” láttára, de hát a tata kötötte magát, hogy a leányliceumban ismerős tanár, tőle maradhat tanár. Lehetett vagy tizenkilenc-husz éves. Első éve volt az iskolánál.

Ági bevonulásával az öregek élete megváltozott mozgalmassá vált. Látszott, hogy soha nem volt lakójuk, folyton körülötte járt a gondolatuk. Minduntalan az elvászto ajtó függönyénél álltak. Mit csinál? Milyen lány? Tett-vett az új lakó, kicsit szélesen, kicsit viharosan. Képeket rakott szét, tarka különönc kézimunkák kerültek, ideisoda is, művirág, diszvázá, ruhák. Kész zsebkönyv. Röpködött a haja, dudolgot, s magasra szökött olykor egy-egy elszabadult trilla. Rendetlen az biztos, de vig. Ezen megbékültek, s boldogan mosolyogtak: „Halod? Milyen jó kedve van. Akár a kanári madárnak.”

Máskor szörnyűlködve szaladtak egymáshoz egy-egy felháborító felfedezéssel: „Nézd, tata, cigarettázik! Ezt meg kell mondani, ezt nálunk nem lehet”. Vagy: „Képzeld még mindig alszik. Ez borzasztó! Micsoda lustaság”. Mama néha bement hozzá, ilyenkor mindig akadt újságnivaló. Hogy Ágnes a neve, de jobb szereti ha Áginak hívják. Se apja nincs, se anyja. Valahol messze van egy nagybátyja, gyámja, de mióta állásból segítette az sem törődik vele. Este sötétben, mikor már Ági aludt, tűnődve, cnyhülten beszélgettek. „Mégis jó lány. Olyan kedvesen mondta: Kriszháber néni, nagyon szeretem magukat, én mindig itt maradok”. Olykor ha óráról jött, vagy órára ment, megállt a gangon beszélgetni, néha bejött a lakásukba is. Ilyenkor különösen meghatott és megbékélt volt a két öreg.

Később újra haragoskodtak. Ági megbarátkozott a városban, társaságot szerzett, lányokat, fiukat, moziba járt. Már kevesebbet törődött velük, ritkábban jött be beszélgetni. Duzzogtak. Különösen a mama, aki tervezte, hogy ő kísérgeti minden-hova. Ági külön társaságozott, korán ment későn jött, alig találkoztak. S hátráltak, szidták magukban. Mit tehettek? Nem az ő lányuk, legfeljebb nem törődnek vele. Sem mi közülük hozzá, tegyen... tegyen amit akar. Ezután levegő a hónaposszoba. De ha csendes volt, mégis összenéztek. Mi van az Ágival? S ha egy-két nap nem énekel, agódván eszerint ki gondolataikat. „Mit gondolsz tata, talán beteg?”

Reggelenként, ha eltávozott, kíváncsian kutattak szobájában. „Persze megint itt volt

a híres társaság. Megint sokat cigarettáz-tak”. Néha itthon felejtett iskolai opró-ságából. Kézimunkaféléket, famunkákat, félig festett agyagkorsókat. Elégedett-on csodálak meg. Ugyes lány hiába, haszontalan, de ügyes. S ha bejött hozzájuk mosolygó szemével, kedveskedő szavával, újra felejtve volt minden.

Legjobb an tavasszal akadtak meg Ági-val. Ugyanis beszüntette a mozikat, a társaságozást, még a regelizést is, cukrászdát, miégymást. Izgatottan tanakodtak. Mi történhetett. Miért e nagy spórolás? Elképesztett a nagyszerű terv, mely csak ilyen szer-telen, boglyas fejben születhetett meg. — „Kriszháber néni, szünidőre fürdőbe me-gyek”. Szörnyűlködtek. Ha még valami szol-id helyre menne, de éppen tengerpartra, a hol legrágább az élet.

Folyt a boldog készülődés, különösen az utolsó hetekben. Ági folyton varrt, vasalt, szaladgált a városban bevásárolni, s az a sok nóta, halli-hó! Kriszháberék szinte belebetegedtek. „Csak már menne! Bár már ne látnék! Megbolondítja őket a tenger-partjával”.

Fellelékzettek mikor elutazott. Végre csend lesz, pihenhetnek. Első hetekben foly-ton ezt a boldogságot emlegették. Később megbékültek, különösen hogy levelezőlapot küldött. „Jól érzi magát és ne feledkezzenek meg róla”. Augusztusban már emlegették. „Ideje, hogy rendbehozzuk a szobáját”. Még egy levelezőlap jött, pontos érkezéséről. E-zekben a napokban sűrűn a kapuban álltak. Nem jött. Aggódtak. Almatlankodtak. Végre tiz na i késéssel megjött Ági.

Kicsit csendes volt. Kevesebbet beszélt, pedig az öregeket már nagyon háborgatta a kíváncsiság. Alig várták, hogy eltávozzon, hogy körülményessenek. Mit csinált ott? Mi újdonságot találhatnak. De Ági nem moz-dult hazulról. Eljött a vacsora idő. Semmi nesz. Később egy gyerekkel két kiflit hoz-atott át a szemközti péktől. Utána nagyobb lett a csend. Kriszháber mama és tata sűrűn álltak a függönynél.

— Mit művel?
— Ül az ágyaszélén...
— És?
— ...s kiflit vacsorázik.
— Szomorú?
— Elég lehangoltnak látszik... és bent van a kutya nála. Szemtelen Takija, hogy furakodhatott ez be!? „szolgál” előtte és abból a kis kifliből is elkunyorál.

Később a mama ment a függönyhöz.
— Még eszik?
— Eszik... vagyis csak rág, s dobálja Takinak a falatokat... szegény olyan busnak látszik, s az a komisz taci, azt a pár falat-tot is „kinézi” a szájából.

Éjszaka újra kezdték a beszélgetést.
— Tata alszol?
— Nem.
— En azt hiszem az Áginak nincs pénze.
— Hát persze... — dohogott az öreg — sokat ehardált a haszontalan.

Meglehetősen csendes maradt az utána való napokban. Keveset énekelgetett és sűrűn várta a postást. Egy napon aztán levele érkezett arról a tengerpartról. Ági az isko-lában volt. Ők vették kezeikhez. Szép levél volt, finom írás.

— Mama fogadni mernék — hengegett Kriszháber bácsi. — Ági ma énekelni fog! Mondtam?! — diadalmaszkodott, mikor a

jól ismert hangok újra átáradtak a hónaposszobából.

Megtalálták Ági kedvének a nyitját. Ha jókedvű volt biztos postája okozta, ha lehangolt, késett a levél. Kezdetben vele örültek, s egy-egy küldeményt reggelenként mint két boldog csinytevő gyerek vitték be lábujjhegyen az alvó Ágihoz és csalafintán az orrára helyezték, (hogy ez legyen az első amit észre vesz). S a másik szoba függőnye mögül vártak boldogan. Mikor érred? Mit csinál? Legkedvesebb örömkük volt, ezt az örömet nézni. Ha megmozdult és zizegett a levél. Azt a csodálkozó szemét nézni, amikor felszökött, s két kezébe ragadta. Azt a gyors, vidám körültekintést. Jaj nem-e látja valaki? S, azt a furcsa, boldog, fojtott ujjongást, mellyel magához szoritotta a levelet.

Várták-várták, hogy Ági beszélni fog, hogy úgy mint régen bizalommal lesz, de Ági hallgatott. Ez lassacskán lesújtotta az öregeket. Hiszen ezelőtt sem hallgatott rájuk, mosolygott tanácsaikon, és ment a maga feje után, de mégis hozzájuk fordult olykor. „Mit szólna hozzá Kriszháber néni?” Vagy „Kriszháber bácsi mit tanácsol?” S ők valahogy úgy érezték, Ági az övéké, akít szívükkel, szavukkal, szeretetükkel irányit-hatnak. De mióta visszajött, kicserélték. Már alig állt meg a gangon, elkerülte a cé-lozgatást, megbujt a szobájában, s magá-nak tartotta meg, akár az örömet, akár szo-moruságát. Már nem örültek úgy a levél-nek, ellenséget láttak benne, s legjobb sze-rettéek volna kiharancsolni, vagy megsemmi-síteni, aki így elvette tőlük Ágit és ily zsar-noki módon lefoglalta minden gondolatát.

Sok bajuk volt. Néha oly boldog volt, hogy féltő volt ez a nagy boldogság. Féltő, ahogy rávetette magát egy-egy munkára, azután a másokra, harmadikra, mintha mindent egyszerre akarna megtenni. S napokon görnyedezett munkászubonyában, mintha napszámban kergetnék s dörgölte, smirg-lizte a nagy füles agyagkancsókat, nyakig beporozódva, fülleg maszatossá válva, hogy rajzra, festésre alkalmassá tegye. Máskor hetekig felé sem nézett. (Hangja, lépte sem sem hallatszott, olyan csendesen járt). Fél-benhagyottan vesztegelt a nagy virágkancsó, félbenhagyottan az égetett fapohár készlet, s az a puha műselyemből horgacsolt fehér férfisál. Busultak.

— Mit csinál az Ági?
— Semmit. Hever az ágyán és cigarettá-zik... egész nap cigarettázik.
— Levél ma sincs?
— Nincs.

Ez nem jól van. Ezen segíteni kell. Hánytál vetették. Véget kell vetni. Ők ezt nem tudják nézni. Tönkre megy ez a lány. Legjobb lesz, ha eldugják a levelet, vagy megírnák annak, vagy valamiképp végetza-kítanak. De ha Ági bejött, olyan féltéken, olyan elfogultan, s annyi szorongást takar-gatva hangjában. „Nem jött levelem?” El-mult a bátorságuk, s elszontyolódtak. — „Hagyjuk... Hagyjuk meg a játékát. Majd csak elmulik, ahogy az ilyesmik elmulni szoktak”.

És így lett. Lassan magától véget ért. Egyszer megjött az utolsó levél. Ági a vá-rospan volt, ők vették át. Nagyon súlyos, nagyon nehéz levél volt, mintha Ági összes visszaküldött leveleit tartalmazta volna. Ag-gódó hallgatással várták haza. Dudolgotva, gyanutlanul jött meg. Kizárta ajtaját és du-dolgotva belépett. A levél az azzalán fe-küdt. Szorongva sugták az ajtó mögött:

— Irtja már?
— Nem, hiaz énekel.

Fehér levél

I.

Most meglátta... elakadt az ének.
— Mit tesz?
— Nézi...
Nézte, csak úgy messziről, hozzá nem nyulva, meg nem érintve, mint egy élet-halált adó végzést. Nagyon nyugodtnak látszott. Szeme a levélen feküdt, lehajította a fejét és lassan húzta le keztyűjét. Hosszu percekig, mintha valami súlyos körülményes munkát végezne, minden keztyűujjat külön-külön. Kin volt kívánni.

— Olvassa?
— Nem, csak a kezében tartja... azt hiszem nem meri felbontani.

Agi háttal állt és sokáig így állt azután is, hogy elolvasta.

— Be kellene menni hozzá. — Aggodal maskodtak.

Köhögtek, csoszogtak az ajtó mögött. Ettől megmozdult és ijedt pillantást vetve az ajtóra elrejtette gyorsan a levelet. Nem látszott az arcán semmi, talán egy kis ijedség, talán egy kis fehérség, különben nyugodt volt. Gondosan elrakta ruháit, megigazította a tüzet, rendezkedett.

— Az a jó, hogy könnyen veszi. Az nagyon jó — mondták ismételtén egymásnak.

Rendesen elment vacsorázni, rendesen hazajött. Olvasott egy kicsit és nyugodtan lefeküdt. Az öregek sokáig sóhajtoztak. — Majdnem rosszul esett a nagy csend a másik szobában.

Különös az emberi szív. Néha oly sokáig tart, míg megért, míg észével, érzései vel felfog és magáéva tesz egy csapást. Míg azok a belső kerek megmozdulnak és magukból a fájdalmat kinyilatkoztatják. Agi szívében sokáig tartott ez a hallgatás. Ez a gondolkodás nélküli kába nyugalom. Soká, nagyon soká verődtek fel azok a gyöngö panaszos hangok, sokára azután, hogy a könnyek már, anélkül, hogy tudná, forró gördülő utakat rágtak. Még zihált, még küzdött, hogy lassan-lassan egyé olvadjanak s csendesen, kiapadhatatlanul folydogáljanak órákon keresztül.

— Hallod mama?

— Hallom.

— Az Agi sir...

— Az Agi sir...

Mint halk végtelen láncszemek olvadtak össze a hangok, alig zavarva az éjszakát, mintha ezek a hangok is hozzá tartoznának ezután. Csak lányok tudnak így sirni, így odaborulva, magukban, s ily csendes szívekben maradó öröksirással bucsuzni valakitől.

Az öregek nagyon elcsendesedtek. Hallgatták a sirást, mely hirül hozta, hogy Agi újra az övéké lesz. Ezért sóhajtoztak, és valahogy mégsem tudtak örülni. Valahogy furcsán ingott a serpenyő, melyben az emberi öröm és emberi szomorúság himbálódzik. S szüppögve nyultak egymás kezéért.

— Hallod...? Hallod...? Agi sir.

— Az Agi sir...

Börcsök Erzsébet

Stancák

Nem kormosak az éjszakák, nem brokátos az alkony.
Nincsenek lényes hajnalok, se tünde csillagok,
Nem igaz a napmosolygás a holdkacaj égi arcon
S babra lényünk a szivárvány, mely szín-ívben ragyog.

Nincs mámore tavaszoknak, nincs parazza a nyárnak
Nincsenek rejtett titkok, lázak, se sejtett jó csodák
Az emlékek közömbös-holtak, vissza sohase járnak
S dőve jártak a reménység, mely vágyakat fog át.

Havos varázsa a lányoknak; nincs zamatja a csóknak
Nincs ize a szerelemnek, nincs illata a dalnak,
Vigaszt és lángolásokat szívünk nem lopóznak
Csak hazudják a bánatot — könnyeket, fájdalmat...

Hiszünk ujjongásban, hitben, örömben, szeretetben;
Haragban, gúnyban, bűnbán és mámorban, ami talmi:
Mert, egy ez örök-igezség csak, bús kéréshetetlen:
Hazug, szennyes Élet után — igaz Hajnalra halni...

Dudás Kálmán

Most, hogy az utolsó kovászos sárga göröngy is lehullt az anya sírjára, teljesen erván és egyedül maradt. Az apjára gondolt, aki már akkor eltűnt a harctéren, amikor ő még karácsonyi édességeket rakott félre számára. S utóbb, hogy megfontolt járásával, kisémberek ödöngésével mindennap kijárt a tanya végére, ahonnan tág kilátás nyílt a falu és a vasútállomás felé s leste, visszavárta, annak teste fölött már vékony kavics- és homokrétegen élet-halálharcot vívtak a világháború győzői és megvertjei. Csak az anyja miatt gondolt már rá, aki tizenkét év, egy halottnyilvánítt és három szemtanu vallomása után is titkos fájdalmas szorongást, kétes örömet érzett, ha az ugarak közt kigyózó gyalogotni éj idején egy-egy alak sötét sziluetttje olvadt ki az éjszakából. Csak az anyja miatt, akinek kedves volt még haló porában is; aki még — emlékszik — a legnehezebb perceiben is nevét suttogta. Hiszen ifjun; fiatalon ereje, szerelme teljében ment el... A kis szoba oldalablakánál ülve fél életen át fél éjszakákig meredt a bizonytalan szürkésébe, összekulcsolt kezei mutatták, hogy imádkozás közben merengés érte el... s csak teste van már itt a földön, lelke kis, párvajszított fecskéként röpös egy szebb hazában, ahol az eltévedtek megtalálják egymást...

Ő, aki már ifjúvá serdült, csak megátalkodott, konok melázással tudott rágondolni, akitől egyetlen fénykép, kézírás, emléke nem maradt. Nem hagyott emléket, mert úgy gondolta, hogy visszajön... Aki a szemtanuk szerint golyósebet kapott a szíve fölött, de még mielőtt a benuulás elérte volna, kidobta, az ellenség lábai alá dobta iratait, felesége és gyermeke fényképét... s akire már csak sejtélem szerűen emlékezett, amint térdén lovagoltatja, kocsin a lovak gyeplőjét reábizta. Csak végtelen nyugodt arca, szelíd jó lelke rémlik még vissza, amikor... ő a szilaj csikók gyeplőjét közbüti ejti... amikor egy borus napon befogott kocsin áll szétvetett lábakkal és magára veszi a jó meleg prémes kabátot, amely alatt ő annyit bujt meg játékdobozai alkalmával.

Hogy merengéséből felocsudott, már senki nem volt a sír körül a rokonságból, vagy az ismerősök közül. Hagyták magára, tudták róla, hogy írói jelke van, amely szeret egyedül lenni a bánattal; jobban megtalálja az értelmet önmagán keresztül. Csak még a sírásó igazgatta, széjtette a hosszukás ékalaku hantot. Élesre, magasra... hogy az idő elvágja magát benne...! Ugy is hamar ránehedzik az a sors, amelyet az anya hagy itt árván. Benyomódik, behorpad az a saját sulya alatt, mint ahogy az ember összerokad egyszer lelkének láthatatlan terheitől. Majd rászállnak a kőszada madarak is, amelyek a mesebeli gyémántheget is koptatják, majd lemos az eső is egy réteget, majd ráborul ő is egyszer, ha sötét, zimankós lesz az éj és senki sem jár a temetőben.

A sírásó ráhelyezte már a koszorúkat, a virágokat is. Ő még mindig állt. A temetés elején egyetlen imába kezdett, de még azt sem fejezte be. Mindig megrohanták szertelen, mely, kuszált gondolatok, amelyek tragikusan háttérbe szorították a Pater noster... Könnyeket nem tudott ejteni. Férfias erővel viselte a csapást, mint kinek nem első ez már... Apa nélkül neveledett; a bánat másik felét tán már régen oda is szentelte atyjának, akinek az akkori háborus nóta szerint el-esett katonák teste lett a vánkosa — Doberdón.

Lassan megindult, hogy hazamenjen. Nem térdelt le... nem is vetett keresztet magára, csak szemével ölegette körül a hantot; könnyei híján csak tekintetét felejtette rajta. Ez több, mint letöröltetni a könnyeket, kikéféltetni a fekete ruhát másnap...

De azért hazament.

Mikor a szeptembervégi alkony a csöndben terpeszkedő meszelt falusi házakra halvány aranyat vetített, melyet ő most csodálatosképp egészen sötétnek, feketének velt, mint a gyász — ő is fátyollal vont be anyja képét. S így a szobájában két fátyolos kép volt már.

Nagynénje, unokahugai csakhamar visszaállították az elmozdított butorokat, szényegeket, kandallót; áttakarították az egész lakást s amikor ez kész volt, ő magára maradt.

Minden úgy volt, mint régen. Mintha mi sem történt volna. De mintha behunyta szemmel, rémülten menekülne, mert minden régi meghitt jószágon az idő tükrét vélte látni és benne emberré lett önmagát, ki kilépett az ifjuság álcájából s a maga életének rettenetes öre lett... És anyja nem suhant be örök-fiatalon könnyedén, mint még az utolsó héten is reggelijével, mikor ő még az ágyban van; nem mondta neki senki, nem kelne-e már fel?

S így nem is kelt korán. Minek. A szoba hideg, a reggeli még nyers, a cipője még sáros és a lelki depresszió testére is nagy hatással van. Fáradt volt még reggel is. Csak most érezte igazán, mi volt az anya, az az egyszerű életű, de azért mégis mélylelkű asszony az ő életében. Sohasem tudta őt visszatartani a munkától. Talán azt tartotta, addig él az ember, amíg dolgozik. Mert dolgozott, amíg csak testi ereje engedte. Sokszor udvarias akart lenni vele szemben, segített neki apró munkákban, de míg ő aludt, anyja mindig tisztelesen fizette vissza ezt a segítséget.

Elmélázott ágyában.

— Érdekes. Senki sem tanácsolt semmit. De mi különöset is tanácsolhatnának neki? Itt a falun ő is eleget tud. Hiszen nemrég érettségizett. A rokonságtól már tudta, mit fog hallani. Azok már régen, még anyja halála előtt lakodalmaskodni szerettek volna. Megkímélné anyját is egy kicsit... De hát meg lehetett őt kímélni, amikor ő saját magát sohasem kímélte, csakhogy előzékeny anyja, rendes háziasszony maradjon?

De azóta, hogy Veronka a nehéz érettségi napok után érzékenyen közölte vele, miképp szülei nem egyeznek bele, hogy ő falura menjen férjhez, még nem is igen nézett lányra...

— Istenem — sóhajtozta, mintha még az álomtól ásitott volna — azok voltak a szép idők!... Azok voltak a tervek... amikor még épít az ifju, nem rombol kezdve a holnap naptól egész életét... minden cserepet, minden aranyvázcskát, élő- és művirágcskát, sötét és szivárványszíneket összetör és eltemet... Azok voltak a tervek... pedig alig volt bennük kevesebb realizmus, mint ideálizmus. Megvolt az alap. Ők ketten gyönyörű életvázat építettek reá: kedves, meghitt életet falun szenvedélytelen, nagyravágyástól ment, nyugodt napokat szenvedélytelen, nyugodt falun. Mert a boldogságnak ezt a saját lelkükben kiteljesült alakját a legkevesebb élet-katasztrófa fenyegethette.

Pár hős alkonyati séta, egy rövid, de titkos csók után — mert ezek maradtak meg legjobban az emlékezetében — jöttek a viharfelhők, melyek minden hadivárat kártyavárként tiporhatnak le. A félig művelt, félig polgári, de mindezek előtt a háboru előtti jobb világból való szülők tilalma, akik az állandó város-hatás és a jómód miatt kissé túlmentek a józan életfelfogáson.

A „Mama“ közölte vele, hogy bizony lányuknak báró kérőt várnak és nem adhatják olyanak, aki legalább még csak nem is ügyvéd, vagy doktor.

Veronka gyöngédebb lelkű volt ahhoz, hogy kivívja magának a szív jogát és Aradi csak azért nyugodott bele, mert Veronka biztosította, hogy a házasság mégis csak tőle függ és úgy sem adhatják férjhez, ha a pap előtt azt mondja, hogy „nem szeretem“. Mindketten remélték, hogy a nagyravágyók, kik a fiatalokon akarják behozni a maguk vélt mulasztását, meg fognak puhulni látva Veronka boldogtalanságát. És ki fognak józanodni, hiába várván a „báró-kérőt“. Mert Veronka nem megy sehova és nem áll szóba senkivel és nem vár senki másra csak Aradi Györgyre...

— És akkor kap tőlem egy levelet — emlékezett még a szavaira. — Két levél lehet eszedékes, hogy... mért... igen: fehér és fekete levél, mert a fehér és a fekete levél közt nincs egy harmadik szín, Gyuri, amely a szórakozó levelet rajténé és sejtettné postásunk kezében és mi... mi ki lennénk téve fölösleges örömkönek, vagy bánatoknak. Tudja, mit fog ez jelezni?

— Az Istenre, de hát milyen lesz az a fekete? — kérdezte ő, aki sehogysem tudott elképzelni egy fekete levelet.

Veronka rejtett mosollyal mondta:

— A fekete levél, tudja mi — de azt hiszem, hamarabb megkapja a fehérét — a gyászlapom lesz. A fehér, a beleegyezés.

S úgy váltak el, hogy meg sem csókolhatták egymást. A kielégítetlen vágy szétléphetlenül köti össze az embereket.

Aradi sok kék, sárga, vörös és fehér levelet kapott azután, de egyiket se Veronka írta. A hosszú idő, a mindennapi levélírás már majdnem közömbössé tette. Már alig remélte, hogy kapni fog „fehér levelet”. Hiszen az anyagias szülők az ő várakozásukkal párhuzamosan öregsznek s az öregséggel a szív kérgesedik.

A „fekete” pedig még nagyon, nagyon sokára jöhet. Lehet, hogy hamarabb indul utnak az övé...

És irt, irt... halk színezetű, merengő, olykor tüzes, lázadó verseket Veronkának, levél helyett, hogy ne gyötörjék kétségek, míg a postástól átveszi a levelet... hogy az egész világ előtt vallja szerelmét s Veronka tudjon miért várni.

Eppen az egyik újság ünnepi számát hozta a posta. Már nem is emlékezett, mit küldött be utólag. Erdéklődéssel lapozta át. Egy régebbi versét találta benne.

Aznap nem ment sehová. Nem érekelte nagyon a külvilág. Majdnem unalmas vasárnapja volt. A gyász, a fájdalom utáni közvetlen mákony, elfofoultság a tulfeszült szubjektív eredményeként mindent magára vonatkoztatott. Mindent önmagából kiindulva nézett. Nem mondhatni, hogy fekete, nem, hogy rózsaszínű, vagy a remény szemüvegén át nézte a világot. De valami különös színkeverék festette be látását; nem tudta, a fájdalom, a beletnyugvás, vagy a bizalom, esetleg a levertség nagyobb-e nála.

Versével kapcsolatosan dicséző bírálatot is kapott. Ez az elismerés egyrészt elterelte figyelmét az eseményekről, másrészt lelkébe vetette az elhatározás magvát, amely nemsokára tette csírázott ki.

— Elmegyek... — mondta magának. Ugysem tudom, mibe kezdjek? Már évek óta itthon ülök. Egyetemre járnai, nyilvános pályára lépni nincs kedvem. Sok a lediplomált nyomorgó ember. Akinak nem muszáj, legalább az ne folytasson gyakorlatot. Az anyám marasztalt itthon.

— Majd megélsz a kis vagyunkánkból. Szépen, szerényen... — mondta. De csak azért, mert szeretett és féltett. Meg, hogy ne legyen maga. Különben nem bánta volna, ha például orvos lettem volna, vagy mérnök. — Az apád is elment... te is elmennél...? Annyi tündetésről olvasni manapság.

— Elmegyek Párizsba, — mondta már több határozottsággal. Ferkóra, az unokabátyámra bízom a házat, a földet és a szállást. Vezesse ő a gazdaságot. Majd ő fizeti az adóját. S ami azon felül is megmaradna, abból küldjön nekem minden hónapban, hogy ha nem keresnek mindjárt, megéljek.

Mert számított arra, hogy elhelyezkedik valahogy. Ha ez nem sikerülne, legalább benyomásokat gyűjtött. Legalább nem lesz az eszében mindig az a viaszos, agyagos sárgaföld... és Veronka, akihez alig volt már reménye. És nem lesz kitéve annak, hogy „megáll”, hogy kifogy a halk, mély igazságokból és mellőngetve kiabálni fog. Mert ezt követelik, ezek az olvasók igényei. Szentül meg volt győződve, hogy itt az olvasó azt olvas, amit kap, vagy még azt sem és nincsenek igényei. És Párizsból is írhat a hazai lapoknak, ami csak amál érdekesebb lesz.

II.

A Montparnasse pályaudvar mögött egy kisebb szálló szobáskájában szállt meg. Nem akart költekezni. A karriernek mindegy, hogy honnan indul el. Még tapasztalatlan volt a nagyvárosban. Azért az első nap elmúlt pezsgő és nő nélkül. Este sokáig maradt a városban — ahogy azt itthon szokta mondani, amikor gimnazista korában órákhosszat őgylegett a korzón. Mászkált az álmodott város nyüzsgő uccáin... a mindenbe beleszivódó, ég és föld közötti tág térben szivárgó, átítató fényben, csillogásban; e tűzszféra könnyednek látszó, de szűnhetetlen, örök városranchezedésében, a palotaskatulyák szük vonaglásából előre ömlő, gördülő fénytömegek, elmosódó ködös, páras sugárpamacsok, lángernyők, reklámos, színes fénypászták monoton váltakozásaiban. Szeretett volna tollat ragadni és írni... írni. Este van. Az ég egyik peremén lehorgasztott, rőtveres fejfel feküdt a nap. Felőle tömör zuhannal spricelt az áporodott vér. Mint óriás fekete lánzsahaeg állt elé az Eiffel, de nem volt elég széles, elég magas, hogy a fél horizontot el-takarhatta volna. Körülötte bóbiskoltak friss festésű kupolák, oxidált bádagu tornyok mogorva, se szürke, se fekete színben. Az égremorodó ónszin kéményekből pápafüst csavarodott, gyökerecsedett be-

le a levegőbe; ugyanezzel a színnel kezdődött felülről kékülni, majd feketedni a mennybolt.

Ezt a sűrű, mozdulatlan atmoszférát érte az első lámpafény. Vele csaknem egy pillanatban ezer és ezer hasonló fénypont pattant ki a temérdek majdnem már kivehetetlen sötétségű kockák, tetőfelzetek, cirkádák között. A végtelen homály a szemlélő felé lejtett. Egészen közel hozták az utolsó véres csikot is beföldelő felhők.

Alant a szégyenében vérbepirult Szajna bujkált az ivelt hidak alatt. Mint földre kókadtt ezüst pántlika, csavarta körül a Szajna-szigetet, amelyen a két csonkatornyu Notre Dame már a nyolcadik százada üli a trónt.

Tünik ez is. Jön helyette más. Új papirlapot vet elő! Mozivásznon új jelenet. Új csillogás.

Homlokzatok, redőnyök, erkélyek, faragványok, mint közeli sárgásbarna tükrök villogtak egymásra. Ezekben a tükrökben nézték magukat a kirakatok izzófehér lámpái, pillanatra árván hagyott simpárszalagok, gázlámpák és a reklámozlopok. A fölsőleges fény, mint finom drága puder, az aszfaltokra, kövezetekre szitálódott, amelyeket fáradtan nyüzsgő, kínosan, lomhán hullámozó világos, színes alakok járkáltak. Hogy bomlott, hogy tömörült megint új csomókba csoportokba ez a szüntelenül kavargó tömeg! Piaci vásár. Egyes, kettesbefogóztott alakok jöttek, eltűntek a házak mélyébe, ahol az uccai lámpák gyöngysora végül egészen a földre fekdüdni látszott.

De nem jegyzett fel semmit. Hitte, hogy megmaradnak azok akár egész életén át... és tehetetlenül bizta magát a fény- és az emberáradatra, amelynek mozgásában nem látott ugyan semmi célt — hisz e tömeg ezer és ezer különböző kicsi célból volt összetéve. Nem is volt célja. Csak akarta tapasztalni, mi az a kaszinóhangulat, az előkelő unalom, amelyben whiskyt iszik az ember, végül hová űzi ezt az emberi hangyabolyt a szürke nehéz köd, amely az égről örökké foszló, kessedő nedves rongyként kezd szakadni a nyakukba. Hová tér meg éjszakára... a fényváros melyik árnyékába? Palotákba, vagy külvárosi nyomortanyákba s csak inni, vágni, kísérteni jött fel ezt a bizsergő csillogást, de lényegileg sohasem az övé az, hogy csak pillanatokra lopkodja és élvezze.

(Vége következik)

Kis József

Föld

Alkony remeg az aetheren át
s néhol
kicsi házak álmos ablakából
parázs szemek szűrnék a sötétbe.

Néha ilyenkor,
míg hóparipáján száguld a tél
s a pazar kirakatok előtt
bámuló gyermekarcok kívánják el
a világ kincseit,
sovány, éhes álmok emésztik el
az örömöket...

Megkísért az élet
és szeretnék felujjongva
elfogni minden rohanó másodpercet,
hogy mindet külön-külön,
becézgetve simogassam meg
s keblemre zárva
fölmelengessem a rohanásból.

Kezünk didergésében ráismerünk
a gyilkos ujjongásra,
a villogó gázlámpák fénye,
mintha megannyi
lélekfójtó tűzgolyó ragyogna
s a sötétkék csillagporos aetherben
parányi pont vonul el a szemünk előtt,
melyet örök futásra átkozott a
Minden
s amely az életünk,
szerelmünk, gyűlöletünk,
sírásunk, kacagásunk,
végzettségünk, halálunk,
a mai átkos, édes,
sebzett ajku, forró emléjü

FÖLDUNK...

Kolozsy Tibor

Milyen furcsa...

Milyen furcsa magányosan élni
nem szólni napokig senkihez
számadást senkinek sem adni
hogy mit tettünk és mit fogunk tenni
milyen szép és milyen csunya
minden úton egyedül menni.

Reggelként nem ébresztget senki
csak bámul ránk két fagyos ablak
s szemrehányással mutatja, hogy kőm
megindult újra, kopog az élet,
templomban miséznek a pap
s már állnak sarkon a szegények.

Délben korcsában fogad az ebéd
levest tányérba pincér önti
köszönni nem kell, fizetünk érte
pedig nincsen ize, zamatja
milyen más, mikor valaki
evés közben szavunkat hallgatja.

Ténfergünk, járunk, tán nem is élünk
kenyérharc, küzdelem. Fáradt percek.
Tollak sercegnék fehér papíron
nagynehezen harangoznak végre
ilyenkor jön a munkának
szükszabott szegény fizetése.

Jön az est és kárpótól sok rosszért
lámpák mellett álmok gyúlnak ki
s viszik a lelkünk messzi napfényre,
ahol nincs magány, ahol nincs bánat
s valakinek két kezében
halkan-mosolyos vágyak várnak. Adorján A.

Hangulat csak minden

Mindig másnak, mindig újnak látlak
néha rokonnak, néha idegennek
tudod úgy, ahogy a szívemnek
más és más harangjai szólnak,
úgy látlak téged rossznak, vagy jónak
de mindig egyformán mindenemnek.

Néha kereslek, de nem találak
máskor meg azt hiszem csak neked élek
s csókolni nagyon szeretnélek
hideg, fehér havas reggelen
mikor álmatlan fáradt lelkemen
lakodalmat kongatnak a gondok.

Van, hogy nem cserélnék senki mással
s aztán úgy látom temető az élet
bónne mi a furcsa vendégek
szürke hangon zokogunk ketten
fásult könnyek közt, holtá meredtem
utolsó útra, búcsúra készen.

Itt-ott hangom nem cseng, fáradt vagyok
vagy nevetek, néhány napján az évnök
mikor véletlenül kísérnek
tarka álmok, színes batáron
s úgy hiszem, hogy az egész világo
boldogabb már nem is lehet nálam.

Hangulat minden, álom, valóság
dobál engem is, jobbra-balra, félre
de a lelkem, mintha mesélne
csendesén, mikor nem is látják
hogy őszinte igaz mosolygását
egyedül csak neked köszönheti. Adorján A.

IRODALMI HIREK

A jugoszláviai magyar ifjuság lapja az Örtűz legújabb számában Toth Bagl István Apponyi Albertől emlékezik meg, Galambos János a munka néprajzi megokolásáról ír, Kalmár Ottokár iakoláinkról és sajtónkról cikkeznek. Novellákat Sebestyén Mátyástól és Varga Lajostól, verseket Dudás Kálmántól, Alföldi Gézáttól, Kolozay Tibortól, Oláh Bélától, Várady Jenőtől, Thurzó Lajostól és Kovács Lajostól találunk. A lap eszenkivül apróbb cikkeket közöl a vallás és tudomány kérdéseiről, a dráma jellemeiről és típusairól, az erdők világáról, a rakéta problémáról, természettudományi érdekességekről. Csakész Örtűz, esperantó nyelvtan és rejtvényrovat egészítik ki a lapot, melynek előfizetése egész évre csak 40 dinár. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kis Jozif, Subotica III. Banatka 21.

A pletyka lélektana

Végre sikerült utánnyomoznom, hogy miből keletkezik a pletyka. Az a minden alapot nélkülöző, tisztára légbőlkapott mendemonda, amelynek hallatára az ember elképed és nem tudja, hogy nevéss-e vagy bosszankodik. Sokáig azt hittem, hogy az emberi rosszindulat és elvetemültség szüli őket, tudva és megfontolt szándékkal. Egy eseménnyel kapcsolatban most rájöttem, hogy nem. Mi az alapja a pletykának? Miből keletkezik?

A semmiből.

Abból a semmiből, amelyből a nyelv, amelyet beszélünk s amelyen a pletykát is elmondjuk, keletkezett.

Hogyan fejlődött a nyelv?

Amíg az írást nem ismertük, félreértés és félreállítás útján, az elképzelt legiracionálisabb módon. A fogalmak nem egyebek, mint következtelen alkalmazásai és továbbfejlesztései az első dadogásnak. Csak amióta a szavakat szótárakba tartjuk nyilván, lépett a nyelvi fejlődés a racionalizmus útjára, mely már logikusnak, a meglevő szavak és fogalmak értelmének szemellettartásával igyekszik a nyelvet továbbfejleszteni kibővíteni, árnyalóképesebbé és kifejezettebbé tenni. Ez a nyelvi fejlődés ma a szemünk láttára történik. Arra azonban, hogy hogyan fejlődött a régi időkben, csak etimológiai fejlesztések alapján következtethetünk. A feladatunk az, hogy a következtelenségre következtessünk. Rendszerint és többnyire egy-egy következtelenségről kell a következtetéssel kimutatnunk, hogy milyen szerepet játszott a nyelv fejlődésében. Aki a nyelv fejlődésében a logikát keresi, ugyancsak nem jut messzire. Nyelvünk kezdetben pár értelmetlen dadogásból állott. Ezek a dadogások újabb és újabb dadogásokat szültek és ezek ismét újabbakat. A nyelv minden tárgyi alap, minden kézen kapott fogalom híján vált valósággá, a semmiből. A következtelenségből.

Ime, például ez a szó: alma.

Állítólag török szó. De tegyük fel, hogy nem az. Tegyük fel, hogy magyar. Mi teremt meg egy szót? A szükség. Az ökörnek szarva nő. Kell tehát egy szót találni, teremteni vagy kölcsönvenni, amelylyel az ökör szarvát a nevének nevezhetjük. Megtörtént.

Az almafák almákat teremttek. Őseink talán már évszázadok óta ették az almát, de nem tudták megmondani, hogy mit esznek. Nem volt rá szavuk. Talán csak körülírták valahogyan, hogy az a bizonyos valami, amit esznek, micsoda. Itt a feltevéseinkre vagyunk utalva. Tegyük fel, hogy az anya, rendelkezésére álló megfelelő fogalom hiányában ezzel kínálta meg gyermekét az almával:

— Ögyél; ol jó.

— Oljó? — kérdezte erre a gyerek, aki azt hihette, hogy az almának oljó a neve.

— Hát — hagyta rá az anyja.

Tegyük fel, hogy valamelyik testvére vagy játszópajtása el akarta venni a gyerektől az „oljó“-ját. Ez erre így tiltakozott:

— Nem adom az oljomat!

Vagy el is vették tőle. Ekkor így sirt érte:

— Add vissza az oljomat?

Az a gyerek, aki ezt hallotta, ebből arra következtethetett, hogy az alma neve: oljom. Hogy a másik az oljom-át kéri vissza. És a pajtásainak, akik tőle kérdezték, hogy miért sir a másik, ezt a felvilágosítást adta:

— Sir az oljomáért.

Ebből adódott a következő következtelenség. A fiuk, akik a választ tudomásulvették, nem lehettek bizonyosak abban, hogy amaz tárgyesetben gondolja-e az „oljomáért“-et vagy birtokos esetben. Nem lehettek bizonyosak abban, hogy a másik az almáért sir-e vagy az almájáért. Azt gondolhatták, hogy tárgyesetben, az oljomáért, amely esetben a birtokos eset: az oljomájáért. Az ol-jóból tehát oljoma lett.

Hogyan lett az oljomá-ból alma? A következőképpen: a kiejtésben először elsikadt a szó középső magánhangzója, az ó és olj'ma lett belőle. Az olj'ma-ból lett olyma ebből olma, végül ó'ma, illetve óma. A népnyelvben ma is ez a neve. Az irodalmi nyelv az almá-t vette alapul és ebből képezte az almá-t. Egyszerű, mint a bugylibeska. Vagy mint a Kolumbus tojása. Csak rá kell jönni.

Igy vagyunk a pletykával is.

A napokban például elfogott egy asszonyismerősöm az uccán, hogy mondjam csak. Mondjam csak, igaz?

— Igaz bizony, — bólogattam jelentőségteljesen, minden eshetőséggel számotvetve és ennek megfelelő arckifejezést öltve fel.

— Az a szegény Jolán, — csóválta erre a fejét.

Tehát Jolán. Ennyit tudtam már.

— Hát mit szól ehhez? — folytatta. — Ki hitte volna ezt?

— H'ja!... — legyintettem én és szaporán bólogattam tovább, bizonyítva, hogy így van biz ez. A végzet utjai kiszámíthatatlanok. Ki mint vet, úgy arat. Ma nekem, holnap neked. Amennyit a kerék föl, annyit le is. Satöbbi, satöbbi.

— Istenem, istenem... — bólogatott ő is elrévedezve.

Igy bólogattunk és sopánkodtunk egymásnak, kerülgetve a kérdést, mint macska a forró kását és azt várva, hogy a másik beszéljen. Nekem az ügy nem volt sürgős. Különbem nem tudtam volna mit mondani. Csak körülbelül sejtettem, hogy miről van szó. Neki kellett kirukkolnia azzal, ami az oldalát furkálta.

Most jövök a Hajnalnétől, — mesélte — ott is beszéltek...

— Beszéltek mindenfelé, — biztosítottam

Ez a körülmény feljogosította, hogy közlékenyebb legyen:

— Tudja, el sem akartam hinni. Még most sem hiszem. Hát mi történt azzal a szegény Jolánnal?

— Tudja Isten... — taktikáztam és nem hazudtam. Mert én bizony nem tudtam.

— Azt mondják, hogy az udvaron futkos, meztelenül, — közölte.

— Ne beszéljen, — hültem el.

— Hát maga még nem hallotta? — Csodálkozott.

Bevallottam, hogy nem.

Ez kissé elképedtetten, mert tőlem szeretett volna újabb részleteket megtudni, de azután beérte annyival, hogy elujsághatna a dolgot. Kiderült, hogy én semmit sem tudtam. Ahoz képest, amit ő tudott: semmit. Tehát folytonos csodálkozás közepette mesélt el egyre újabb és újabb részleteket arról a rémregényről, amelyről az egész város beszél, míg végül előttem állott a tényállás, mégpedig a következőkben: Jolán megbolondult. Jolán letépte magáról a ruhát és anyaszült meztelenül futkosott az udvaron a hóban. Mialatt a hozzátartozói üldözték, Jolán felfutott az óltetőre és onnét rikoltozott, sőt, kukorékol. Jolán, ha, rájön a roham, tör-zuz. Az anyjának a fejéhez vágta az égő lámpát. A férjét is fojtogatta már. Azt is beszéltek, hogy az megszületett gyermekét, akit pár nappal ezelőtt temettek el, ő maga, Jolán ölte meg egy óvatlan pillanatban, éjjel. Ő nem hiszi ugyan, de hát beszélnek. Ésatöbbi, ésatöbbi.

A tényállás pedig az ügyben mindössze ennyi:

Jolán, aki egyébként közeli rokonom súlyos beteg volt. Hetekig önkívületben feküdt. Aiuat. Önkívületben szülte meg a gyermekét is. Nem tudott róla. Arról sem, hogy meghalt. Már-már életjelt sem adott magáról. Ugy feküdt napokig, mint egy darab fa, nem evett, nem ivott, a szeme pilláját sem mozdította meg. Mindössze huszonnégyóránként sikoltott egyet-egyet, rendszerint ezt:

— Jaj, fejem...!

Mi volt tehát az alapja ennek a rémregénynek, amelyet róla terjesztettek?

A következtelenség.

Erre a következőképpen jöttem rá: a Jolánról terjesztett híresztelések eljutottak Jolán hozzátartozóinak füléhez is, akik ebbe természetesen nem nyugodtak bele. Mindenkit gyanubavettek, aki megfordult a betegnél. Keresték a pletyka értelmi szerzőjét. Nem találták. Egy asszony azonban, akit ugyancsak kérdőrevontak, így védekezett:

— Én csak annyit mondtam az Őrszék nagynénjének, hogy a Jolán nincs esznel.

Ez a közlés szöveget ütött a fejembe. Megsejtettem, hogy a pletyka kiindulópontját itt kell keresni. „Nincs esznel“. A népnyelven azt fejezik ki ezzel, hogy valaki „nincs eszméleténél“. De jelenti azt is, hogy az illető megbolondult. Most már én vettem kezembe az ügyet.

Sorra felkerestem azokat, akik ettől az asszonytól kapták az értesüléseiket és azokat is, akiknek viszont ezek tovább adták. Sziszifuszi vállalkozás volt és messzire nem jutottam, tekintettel, hogy a szóbeszéd a hólabda-rendszer alapján terjedt tovább, mindeztől karéjban, mint a hullám gyűrűje, melyet egy vízbedobott kő indított meg, de annyit mégis sikerült megállapítanom, hogy helyes nyomon indultam el. Az első még csak arról tudott, hogy Jolán megbolondult és sikoltoz. De a második már arról is hallott, hogy őrzöng és tör-zuz. A harmadik: hogy a hozzátartozói nem bírnak vele. A negyedik: hogy letépi magáról a ruhát. Ehez az ötödik már azt is hozzáadta, hogy meztelenül futkos. Ha egyszer letépi magáról a ruhát, akkor valószínű az is, hogy meztelenül futkos, ugye? Az illető jólelkisemrelettel hazudott. Nem hitte, hogy valótlanságot állít. Hol futkos meztelenül? Ezt már a hatodiktól tudtuk meg: az udvaron. Aki őrzöng, sikitoz, tör-zuz, letépi magáról a ruhát és meztelenül futkos, arról feltételezhető az is, hogy kifut az udvarra. Esigyotóbb, ésigyotóbb. A legelképesztőbb és legalaptalanabb pletyka sem érthetetlen, ha számotvetünk az elterjedése körülményeivel. Kezdetben csak egy kis kavics, mely azonban lavinává dagad. Akik a pletykát tudomásul veszik és tovább adják, a hallottakat készpénznek veszik, rideg és száraz tényeknek, amelyek mögött ki tudja mi minden rejtőzik még. Többnyire feltételezik, hogy az, akitől a pletykát hallották, nem is adta elő léggé valószínűen és összefüggően a tényállást. Tehát kikerekítik azt, úgy, ahogyan szerintük a dolog történetét vagy annak történetét kellett s ahogyan ők azt valószínűnek elképzelné tudják. Az udvaron futkos, meztelenül? Hát. Amazok meg kergetik. Nyilván kergetik. Csak nem hagyják futkosni. Akkor pedig az is feltételezhető, hogy menekül előlük. Hová? A földön könnyen elfognak. Tehát a padlásra, vagy a fára. Vagy óltetőre. Az óltetőre mászott? Hát mit csinált ott? Mit? Hát mit csinált volna? Mit csinál egy bolond, ha felmászik az óltetőre? Sikongat. Rikoltozik. Kurjongat. Kukorékol. Hát. De ám. A házat is föl akarta gyújtani. És a többi. Az előzményekből már könnyű rekonstruálni a gyermekgyilkosságot is, amelyet Jolán, szegény, ugyancsak elkövetett, mialatt negyvenfokos lázban feküdt az ágyban és azt sem tudta, hogy a világon van. Milyen nagy lesz a meglepetése, ha felébredve értesül majd, hogy időközben nemcsak gyermeknek adott életet, de az meg is halt, sőt, ő ölte meg.

Hogyan? Mi uton-módon? Amint láttuk. Minden így történik. A világ története egyttal az emberi butaság története. Az emberi butaság csinálja a világtörténelmet. Az ész csak ellenőrzi.

Kisbóry János

**Becsüld meg iróidat,
önmagadat becsüld meg bennük**

Kockarcivénu

Közlő: Bózsó Dezső

1. Kabátom van

2. Ez is lehet mostoha

3. Fával van tele

4. Bőrs betűt keverve

Dezső bácsi postája

Földes Heni. Többiben megírtam már, hogy a 16 esztendő élekor, de még a 26 vagy a 36 sem lehet akadály annak, hogy valaki a Tündérország olvasója legyen. Nem ezért, mintha a Tündérországnak valami csodás vonzóereje volna, hanem mert a gyerekek szeretete kerkülömbőség nélkül egy táborba hozza a jó embereket. Igen a jó embereket, mert aki a gyerekeket szereti, rossz ember nem lehet, vagy ha az lenne, úgy megjavul abban a bűvös körben, ami a gyerekek tiszta lelkéből feléje áramlik.

Azt hiszem 56 esztendő a Tündérország legidősebb „aktív“ katonája, akinek érdekes történetét — ha jól emlékszem — egyszer már elmondtam. A vidéki bácsi szenvedélyes rejtvényfejtő és egyszer tévedésből a Tündérország rejtvényeit is megfejtette, mert azt hitte, hogy felnőtteknek szól. Tévedését csak akkor vette észre, mikor a következő vasárnap olvasta, hogy felvettem a Tündérország „kis“ katonái közé. Azóta állandóan beküldi a megfejtéseket, mert — mint írja — úgy megszerette a Tündérországot, hogy nem tud megválni tőle. Csak arra kér, hogy a sorsolásnál őt ne vegyem számításba, mert nem akarja elvonni a jutalmat a gyerekektől.

Az 56 esztendő bácsi, és a többi sok 16, 26 és 36 esztendő olvasó nem a Tündérországot szereti, hanem a gyerekeket. Ezen pedig nincs mit szűgyelni való, mert ha mindenki a gyermek szeretetéből merítene erőt a maga és mások sorsának intézésére, biztosan hiszem sokkal jobb napokat élne mostanában az emberiség.

Wagner Irénke és Boriska. Mesét szívesen elfogadok leküldésre. Csak tudni kell hogy ki írta, mert a szerző engedélye nélkül nem szabad mesét, vagy verset leküldölni.

Léko Dezső. Rég tagja vagy te már druzsám a Tündérországnak, csak egy kicsit lusta tagja. Most azzal akarod leplezni lustaságodat, hogy újból jelentkezel? No nem baj, az a fő, hogy most szorgalmaddal bepótold az elmulasztottakat. Rejtvényem jó, sorra kerül.

Horváth Lacika. Sajátkezűleg írt első leveledet bocsánatkéréssel kezdted, mert úgy vélel, hogy a megszólítást nem szépen írtad. Pedig olyan szép az írásod, hogy talán még Záróba is elhallatszott örömteli üdvözlésem, ami...or megláttam. Kíváncsian várom további leveleidet.

Lázár Péter. A külön rajzokat szívesen fogadom, de tévedsz, ha azt hiszed, hogy a jutalom odaítélésénél az „protekciót“ jelent. Igazságtalanság volna előnyben részesíteni azokat, akiket az Isten nagyobb tehetséggel áldott meg. A jutalom odaítélésénél az számít, hogy milyen koru gyerekek milyen rajzot, vagy festményt küld be, de persze csak a Tündérországnak megjelent rajzok kerülnek elbírálás alá. Neved a multhéten tévedésből maradt ki, vagy talán későn küldted be a megfejtést?

König Terike. Bélyeg-jutalmadról nem feledkeztem meg, azért késik, mert közben egy kis baj történt. Amikor ugyanis a noviszádi nyerteseknek kiosztottam a bélyegét, több gyerek volt fenn a szerkesztőségben. Mikor a többiek elmentek egy pöttöm kis lány közülük visszajött, csak úgy szepegett a sírástól. Elmondotta, hogy ő is nagyon szeretne kapni ebből a cifra játékból. Utólagos engedelmekkel odaadtam neki a jutalmadat, de azért ne busulj, elküldöm a tiédet is, csak még nem talákoztam azazal a bácsival, aki a bélyegeket felajánlotta. Ne nehezítelj érte, néhány nap múlva elküldöm jól megérdemelt jutalmadat.

Takács Magduska. Boros Gyurika. Nektak is megírtam, hogy ti vagytok az én legkedvesebb olvasóim, akik még nem tudtok olvasni. Nemcsak néktek, nekem is ti nép lesz az a napom, amikor ideérkezik hozzám az első sajátkezű írásotok.

Linden Stefánia, Kapocs Anti. Örülök, hogy felgyógyultatok és ismét egészséggel, jókedvvel olvassátok a Tündérországot.

Butor Oszkár, Diósy Laci és Katica, Dubinyi Antal és Andráskó, Földes Heri, Forró József, Futó Imre és Mariska, Ferró Ottóka, Goetics Mária, Hambalkó Anti, Iváncsics Kató, Kaurics Böske és Vali, Nagy István, Pozanski Mancika, Raiffai Mária, Sipos Mihály, Szabasztján Mancsi, Takács Bözsi és István, Typtyor Bözsike, Tóth Tivadár, Takács Magdus, Wildmann Gyurka, Vörös Mariska. Szeretettel üdvözöllek benneteket a Tündérország táborában. Akiközületek eddig elmulasztotta írja meg pontos címét és hogy hány esztendő.

Talló Ferenc, Borus Erzsé, Kamrát Kati, Wagner Irénke és Boriska, Hajdu Gizella és Mariska, Lázár Péter. Köszönöm a nekem küldött szép rajzokat és képeket.

A reggeli újság vasárnapi ingyen melléklete. — Szerkesztő: Dezső bácsi

Lepény Peti, Fazék Kati, meg a Pajtás kalandjai

Írta: Dezső bácsi

Peték elindulnak a nagyvilágba

Ragyogó napsugár tündöklök az égen, Ily gyönyörű tavaszt nem láttunk már régen. Hullámszik a mezőn ezer színes virág, Szűk a szoba, udvar, eszabít a nagy világ.

Pajtás koma épp a Cirmost csipste nyakon, Mikor meglátta, hogy Peti suttog nagyon. Kattival beszélget tőli a kerítésen, Itt valami készült: Pajtás most légy résen!

Fessétek ki a képet izlésték szerint. A festményt azután küldjétek el a Tündérország szerkesztőségébe.

Aki a legszebb festményt küldi be, a **noviszádi Union cukorkaüzlet** csokoládéját nyeri.

A lestopályázat szubotcai nyertese a **szubotical Raffi cukorkaüzlet** csokoládéját kapja.

Peti s Kati nyilván megegyeztek titkon, Indulnak, de Pajtás ur se marad itthon. A kis kert ajtón lopóznak ki hátul, El sem is bacsuznak a kapufélfátul.

Legelőt a Pajtás ballag ocsendben, szépen, Utána a Peti s Kati kéz, a kézben. Vigán távoznak az othomi szép kertből, Pedig meglátástok, sok baj lesz még ebből...

A beklüldő neve és címe:

Mit kell tudni a megfejtések beküldéséről?

A Tündérország multvasárnapi számában közltem először a megfejtés szelvényét és megírtam, hogy ezental a megfejtéseket ezen a szelvényen kell beküldeni. A megfejtéseket — ki amennyit tud — ráírjátok a szelvényre, a szelvényt kivágjátok és bekülditek hozzám. Akik a Tündérországot bekötésre megőrzik, azok továbbra is külön papírlapon küldik be a megfejtést.

Örömmel állapítom meg, hogy nagyon jól megértették üzenetemet és már az első kísérletre a szelvényen küldték be a megfejtéseket. Nehányan ugyan félreértették a dolgot. A megfejtést beírták ugyan a szelvénybe, de a szelvényt nem vágták ki, hanem az egész Tündérországot beküldték. Iaméltam, hogy csak a kivágott szelvényt kell beküldeni, azontúl aki a képet is kifesti az első oldalt, amelyen a kép van. A képet lekopirozva is kiteshetik azok, akik Lepény Peli, Fazék Kati meg a Pajtás kalandjainak hosszú sorozatát akarják együttesen megőrizni.

Akik tehát eddig tévesen értelmezték a „Megfejtés” szelvény feladatát, ezután már a fenti figyelmeztetés alapján küldjék be a megfejtéseket.

Rejtvények, játékok, mókák és egyéb huncutságok

Megfejtések a Tündérország márc. 12-i számából

Megfejtések a Tündérország március 12-iki számából:
 Betűrejtvények: 1. Tentaleves, 2. Kincskeresők, 3. Feledékeny leány, 4. Évszám, 5. Talány, 6. Számtan feladat.
 Szélmalom rejtvény: Maros vize folyik csendesen.

Pótló rejtvény: Tavasz.
 Keresztrejtvény: Vízszintes 1. Étel, 5. Kínál, 6. Raló, Függőleges 2. Tanul, 3. Li-la, 4. Akar.
 Tréfiás kérdések: 1. Ora, 2. Lovas katoná.

A hibakereső pályázat megjelölése

A multvasárnapi Tündérország meséiben több szót kékkel fordítva nyomtunk, hogy gyakorolhassátok magatokat a hibakeresésben. Az elfordult hibák: kacsmes, ed, za, gye, si, za, né.

A multhei hibakereső pályázat nyertes Maltvasovszky Béla. Könyvjutalmát postán elküldjük Bajmokra.
 A Tündérország mai számában is ta-

lálhattok fordítva nyomtatott szavakat, ha jól kutattok utána. A megtalált hibákat írjátok le a megfejtés szelvénybe, a szelvényt azután vágjátok ki és küldjétek be a Tündérországunk.

A rejtvényeket részben vagy egészben megfejtették, szép tesztiményi küldtek be:

Vida Vera, Szabaszdán Mancsi, Kara Lujza és Palika, Szabó Imre és Erna, Tóth Margitka és Ilonka, Sinkovics Piroška és Ilonka, Dubinyi Antal és Andráská, Koparrecz Juditka és Tibor, Horváth Laci, Márton Eszti, Szilágyi Bözi és Sanyi, Palkó Aranka és Márta, Fejes Lili és Mimi, Putz Ilonka, Barth Ferenc, Barth Józsa, Gerő Magdus, Fodor Ilonka, Sarkózi Emmike, Fodor István, Dréher Jozsi, Völgyi Mariska, Dréher Béla, Bollok Mihály és Lajos, — Schváb Emmi és Julis, Fábri Márta, Ochsensfeld Fülöp, Detár József, Anika Alidi, Trebatóczki Laci, Mészáros Boske, Topolcsányi Ilonka, Der István, Forró Józsi, Jónáthy Szilvia, Fekete Mihály és Mariska, Bollok V. tória, Földesdi Gizike, Téglás Gréti és Pisti, Takács Bözi, Nagyhegyesi Jani és Feri, Mókus Terus, Ökrész Juska, Ökrész Mancika, Kamrát Kató és Józsi, Schwarz Évke, Czoczek Józsi és Rudi, Bérés Mihály és Boske, Kuszli Irénke, Takács István, Bózsó Dezsó és Géza, Futó Imre és Mariska, Kapocs Anti, Typtyor Bözsi, Sörös Zsuzsika, Wagner Irénke és Boriska, Lékó Dezsó, Stein Mira, Alexy Jancsika, Orovezs István, Hajdu Gizike és Mariska, Ökrész Rezsó, Tibay Mariska, Varsányi Irénke, Thurzó Klári, Baksa Irénke, Turi Laci, Pinter Veronka, Gocsics Mária, Wildmann Gyurka, Csizsár Juliska, Csipő Irénke és János, Barczal Irén, Szabó Magduska, Döme Janka, Tóth Zsuzsika és Józsi, Katona Mancika, Csizsár Bözsi, Thurzay Incké, Majsa Péter és Feri, Bala-ton László és Margit, Vizi János és Kálmán, Török András és Janka, Kovács Laci, Madaczki Juliska, Raffai Maria, Klausz Józsa, Hrsay Laci, Nagy Sanyi, Weisz Pisti és Dódi, Zákány Lajos, Toma Katika, Kovács Liduska és Janika, Gábrriel Aca és István, Papp testvérek, Tóth Tivadar, Boros Lajoska és Gyurka, Boros Ilonka, Brezovác Iván, Daniel Józsi és Gizike, Linder Stefánia, Istók Bandi, Baksa Sárilla, Sziller Feréz, Kovács Katka, Idei Mancika és Incké, Paczik Irénke és Ella, Kiss Lídike, Herdi Katika és Stéfi, Török Bözi, Zahner Irénke, Butor Oszkár, Sörös Eszti, Fülöp Katika, Vörös Mariska, Csipő Annuska, Gatter Gizike, Schön Rózsi, Ka-

Hambalkó Antika, Kralyovacska Ria és Anni, Kelemen Mariska és Lajoska, Kovács Laci, N. riska, Béla, Mazány Jani, Barth Józsi, Fülöp János, Fülöp Mariska, Tóth Feri, Szoczek Józsi és Imre, Talló Ferenc és Pali, Diósy Laci és Katika, Kuszli Irénke, Diósy Irénke, Tóth István, és Mariska, Erdős Eszti, Kaurics Boske és Vali, Mókus Terus, Boros Erzi, Schmidt Elza, Klier Ilonka, Fodor Margitka, Begovics Zsuzsika, Labányi Etelka, Tóth Boske, Tóth László és Béla, Simon Lajos, Mókus Laci, Mókus Karesi, Fúrjes Maca és Veronika, Fischer Karesi, Bün Kamilla, Geller Mária és Bözsi, Varga Edit, Báldi Anna, Trencsényi Mariska, Papp Mária és Ilonka, Vadocz Gizike, Vén Rózsi és Öcsike, Mókus Bözsi és Pista, Bartha Ilonka, Kikindai Vera, Schaschek Irma, Ács Ilonka, Lődör Katika, Freund Margitka, Szőke Veronika, Varga Rózsi, Jónás Lajos és Man- ei, Mazány Emmi és Misi, Pálkás Janika, Bozók Katika, Bence Katika és Rózsi, Santha Józsi és Feri, Thomász Rudi, Laci és Józsi, Földes Heni, Juhász Józsi, Kosztolányi Mandi és Sanyka, Nyikos Er- zsi, Fogarassy Rébuska, Nagy Erzsike és Mariska, Simon Édi, Arműszter Laci, Sörös Juliska és Öcsike, Sörös Mariska, Király Bözsi, Vancsik Juliska és Bandika, Nánásy Liduska Schlocher Józsa, Fischer Erzsike, Aranka, Ernő, Kovács Sari, Tóth Borbála, Wéber Márta, Németh József, Nagy István, Erdélyi Milián, Döme Terike Gaál Gizi és Magdi, Willi János, Víz kó jósze és Terike, Katona Imre, Tóth Lajos és Juliska, Hegedűs Irén, Kirchenmayer Bubi, Iváncsevic Kató, Takács Magduska, Molnár Ilonka, Maltvasovszky Béla Sipos Mihály, Szokola Jancsika, Könyg Terike, Velisek Bözsi, Iványi Ferenc, Lázár Péter, Ferró Otika, Dhdás Rózsi és Katica, Körmendi Gizike, Kanyó Matyi, Varga Juliska, Facsar Pista, Papp Árpád és Laci, Szigeti János és Józsi, Nagy Dezsó és Lajos.

A sorshuzásnál Geller Máriának és Ilonkának (Noviszád, Kralyovacska) kedvezett a szerencse. A noviszádi Union cukorkaüzlet csokoládéját a szerkesztőségben vették át. Fodor István (Noviszád, Ustava-szka 28) a noviszádi Hering Studió fényképre szóló utalványt a szerkesztőségünkben vették át. Iváncsevic Kató a szombori Vig fényképszalon kabinekéjére szóló utalványt ottani szerkesztőségünkben vették át. Nagy László könyvjutalmát postán küldték el Becsére.

Lepény Peli és társai kifejtésért Tóth Boske (Noviszád, Detelinára 32) a noviszádi Union cukorkaüzlet csokoládéját a szerkesz-

tőségben vegye át. Jónáthy Szilvia (Noviszád, Nikola Teszla 4) a novi z di Föld Boulevard fényképre szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Forró Józsi a szabolcrai Ruif cukorkaüzlet csokoládéját ottani szerkesztőségünkben vegye át.

Betűrejtvények

1. Simon Lajos

S I M L J O S

ös	ös	ül	ül
ös	ös	ül	ül

2. Thurzay Incké

É

ó	ó	é	é
ó	ó	é	é

3. Wagner Irénke és Boriska

É

ó	ó	é	é
ó	ó	é	é

Találos kérdések

Közi: Klausz Józsi

1. Melyik ör kerek?
2. Melyik ör van üvegtő?
3. Melyik ör négylábú?
4. Melyik ör szur?
5. Melyik ör viágyaz?

Pótló rejtveny

Közi: Freund Margitka

— eri, — ihard, — nna, — ándor, — öli,
 — hi, — ári, — ató, — ranka
 A kezdőbetűk egy nő nevet adnak.

MEGFEJTÉS

Betűrejtvények:

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

Találos kérdések:

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

Kockarejtvény:

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

Pótló rejtvény:

A beküldő neve és címe:

HETI RÁDIOMŰSOR

Európa nevezetesebb hullámhosszai:

Allomás	m	kW	kHz
Nürnberg	217	0.5	1256
London National	261	67	1148
Ostrava	263	11	1139
Bratislava	279	14	1076
Leipzig	259	2.3	1157
Kosice	294	2.6	1022
Zagreb	307	0.8	973
Göteborg	322	15	932
Boroszló	325	1.7	923
Nápoly	331	1.7	905
Brno	342	2.3	878
Barcelona	349	5	859
Strassburg	345	12	869
Grác	352	9.5	851
London Regional	356	45	812
Mühlacker	360	75	833
Hamburg	372	1.7	806
Toul	385	15	779
Bukarest	394	16	761
Katovice	409	16	734
Berlin I.	419	1.7	716
Beograd	431	2.3	696
Stockholm	436	75	689
Róma	441	75	680
Langenberg	473	17	635
Midland Regional	479	38	626
Prága	487	5.5	617
Milánó	501	8.5	599
Brüsszel	509	1.5	580
Budapest I.	550.5	20	590

Vasárnap, március 19.

Beograd. 9: Torna. 9.30: Pravosláv istentisztelet a püspöki templomból. 11: Népdalok gajdán. 12.05: Gramofon. 12.30: a rádiózenekar hangversenye. 1. Wallace: Maritana. 2. Sidney: Geisha. 3. Humphires: Arab dal. A mágius hold. Az öreg zenélő óra. 6. Wetzler: Ahogy tetszik. 13.30: Hírek. 15: Radó Sándor cigányzenekara. 17: Todorovics Ilija saxofon hangversenye. 1. Malneck: Sentimentale Gattin. 2. Vledoft: Valse Erica. 3. Malneck: My good by tu you. 4. Szabolcs: Blues. 5. Kreisler Schön Rosmarin. 6. Brodski: Mi lehet még oly szép, mint a te szerelmed. 7. Eisemann: Valse. 8. Vidoft: Saxophobia. 19: A szremzki karlovci vegyes kórus hangversenye. 20: Prof. Dimitrijevic Milan hegedűhangversenye. 1. Grieg: Sonate f-dur. 2. Wieuxtemps: Reve. 3. Paganini: Sonatina. 21: Hangjáték. 21.40: A rádiózenekar hangversenye. Közreműködik Ninkovics Kornélia a beográdi opera tagja. 1. Strauss Cigánybáró. 2. Moszkovszki: Altató dal. 3. Chabrier: Espana rapszódia. 4. J. Strauss: Denevér. 5. Borkievicz: A baromfi udvarban. 6. Ketelbey: Melodie elgérienne. 7. Waldteufel: Estudiantina. 22.40: Hírek, utána cigányzene.

Budapest I. 9: Hírek, kozmetika. 10: Református istentisztelet a Kálvin-téri templomból. 11: Egyházi népének és szentbeszéd a Jézus Szíve-templomból. Utána: Pontos időjel-időjárás- és vizállásjelentés. Majd: Budapesti Hangversenyzenekar. Vezényel Zsolt Nándor. Weber: Blüvös vadász, nyitány. Mendelssohn: Szentivánéji álom, scherzo. Sain-Saens: Omphale rokkája. Csajkovszkij: Diótörő, szvitt. Welner: Farsang. Liszt: XIV. rapszódia. Strauss János: Denevér, nyitány. 2: Gramofonlemez. 3 A m. kir. földművelésügyi miniszter rádióbeszédje. 3.45: Az iskolán kívüli népművelés rádióbeszédje (Rádió Szabad Egyetem). 4.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Majd: vitéz Berkó István előadása. Közreműködik a m. kir. Mária Terézia 1. honvédegyalozred zenekara Fricsay Richárd vezényletével. 5.45: Békeffi László vidám estje a Zeneművészeti Főiskola nagyterméből. Bevezető. Elmondja Stella Adorján. „A bár.” Előadja Szász Ila. „A feleségem nyaral.” Békeffi László tréfája. Békeffi László konferánssza. Operaparádiák. Előadja Dénes György. A régi Mandl-mulatóban. Előadja Sarkadi Aladár. A pénz minden (kis burleszk). Irtá Békeffi László. Sanzonok, előadja Neményi Lili. Amerika, Auf Wiedersee-

hen, my Dear. Előadja Pártos Gusztáv. Zenei tréfák, utánzatok. Előadja Dénes György és Pethes Sándor. 7.45: Sport- és üggetőeredmény. 8: Nagy Izabella magyar nótákat énekel Bura Sándor és cigányzenekara kíséretével. 9: Guttenberg György jazz-zenekara és Horváth Gyula cigányzenekara Kalmár Pál énekszámával. 10.20: Időjelzés, sporteredmények. 10.30: Skandináv-est. Közreműködik a m. kir. Operaház tagjából alakult zenekar Dohnányi Ernő dr. vezényletével és Frey Emil zongoraművész. Berwald: Symphonie singuliere, Grieg: A-moll zongoraverseny (Frey Emil) Svendsen: Párisi karnevál, II. Peer Gynt, szvitt.

Hétfő, március 20.

Beograd. 11: Műsorbemondás, utána gramofon. 12.05: a rádiózenekar hangversenye. 1. Scubert: Alphonso és Estrella. 2. Beethoven: Rondo a capriccio. 3. Brahms: Cigánydal. 4. J. Strauss: Wienerkinder. 5. Sibelius: Balsazar. 6. Massenet: Scènes dramatiques. Thomas: Mignon. 13.30: Hírek. 15: Meseóra. 15.50 Gramofon. 16: A rádiózenekar hangversenye. 1. Binicski: Drina induló. 2. Dominis: Déli földkeről. 3. Mannferd: Tonwellen. 4. Glinka: Valse fantasie. 5. Paradis: Sphinx. 6. Prichystal: Keleti esküvő. 7. Siede: Indiai esküvő. 17: Német párbeszéd. 19. Alekszandrovics Nada asszony népdalokat énekel. 19.40: Gramofon. 20: Operátvitel a beográdi Nemzeti Színházból. 21.30: Hírek.

Budapest I. 9.15: Gramofonlemez. I. rész: Schubert- és Schumann-dalok. Közben 9.30: Hírek. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. Vizállásjelentés magyarul és németül. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: Eugen Stepat orosz balalajkazenekara. Közben 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 1.30: Tanfolyam a Testnevelési Főiskoláról. Herpich Rezsőné: Bemutató tanítás. 2.45: Hírek, élelmiszerárak, piaci árak. 3.30: A rádió diákkfőelőadása. „Egy régi szerkesztőségben.” 4: Asszonyok tanácsadója (Arányi Mária előadása). 4.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: Bertha István szalonzenekara. Garami Béla: Részletek a Fekete-fehér c. operettből. Strauss Richárd: Rózsalovag, keringő. Huszka Jenő: Csilla belépője a Tündérszerelm c. operettből. Lehár Ferenc: Részletek a Szép világ című operettből. 5.40: „Magyarország szerepe a renaissance művészetben.” Gerevich Tibor dr. előadása. 6.10: A Magyarországi Munkásdalogalek Szövetsége képviselőiben a Grafikai Munkások Senefelder dalkörének és a Budapesti Könyvtörők Dalköre vegyeskarának hangversenye. 7: „Kossuth halálos ágyától a Kerepesi temetőig.” Kovács Dénes előadása. 7.30: A Filharmóniai Társaság hangversenyének ismertetése. 7.40: A Filharmóniai Társaság hangversenyének közvetítése a m. kir. Operaházból. Vezényel Dohnányi Ernő dr. Közreműködik Basilides Mária, Mischa Lewitzky, a Palestrina nőikar és a Bolyai reáliskola gyermekkara. Schumann: Zongoraverseny a-moll (Misa Levitzky), Mahler: III. szimfónia. Utána kb. 10: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: A Pátria jazz-zenekar és Bodrics cigányzenekara Szánthó Gyula énekszámával.

Kedd, március 21.

Beograd. 11: Műsorbemondás, majd a rádiózenekar hangversenye. 1. Meyerbeer: Hugenottak. 2. Dräger: Tündérbárlang. 3. Schinelli: Le cove de la Jungla. 4. Myddleton: Néger álma. 5. Stolz: In Wien hab ich einmal ein Mädel geliebt. 12.05: Gramofon. 13.30: Hírek. 15: Gramofon. 15.30: Radics Divna népdalokat énekel. 16: A rádiózenekar hangversenye. 17. Előadás. 19: Előadás. 20: Zagreb. 22: Hírek, majd cigányzene a Potrosacska Zadrugából.

Budapest. M. Kir. Mária Terézia 1. honvédegyalozred zenekara. Vezényel Fricsay Richárd. Közben 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó. 12.05 Gröber Sári énekel és Székoly Julia zongorázik.

Zongorán kísért Polgár Tibor. 4: »Darius serege elindul.« Lovik Károly előadása. 5: Balettrészletek. Vezényel Polgár Tibor. 6: Francia nyelvoktatás. 6.15: Magyar Tamás hegedű. Zongorán kísért Polgár Tibor. 7: »A szórakozottság.« Tóvölgyi Elemér dr. előadása. 7.30: Bura Károly és cigányzenekara. 8.15: A rádió külügyi negyedórása. 8.30: »Caruso«. Hangjáték. Irtá Halász Gyula és Kristóf Károly. Utána kb. 10.20 Bíró Sári zongorázik. Utána kb. 11.20: Jávör jazz, Varsányi Rudolf énekszámával.

Szerda, március 22.

Beograd. 11: Műsorbemondás, majd gramofon. 12.05: A rádiózenekar hangversenye. 1. Urban: Strossmayer. 2. Schaula: Beograd és környékéről. 3. Dominis: Schabedin. 4. Rubenstein: Dämon. 5. Lortzing: Fegyverkovács. 6. Desprez: Pras d'une tombe. 7 Desprez: Mystérieux présage. Es Par une aube claire. 9. Fiorini: Caprice Cigane. 10. Eilenberg: Estharang. 11. Morena: Amit a Duna mesél. 13.30: Hírek. 15: Gramofon. 15.30: Makszimovics tambura zenekara. 16: Gramofon. 16.30: Jovanovics Dusan. népdalokat énekel. 17. Orvosi előadás. 19: Felolvasás. 19.45: Rapszódia (rádiózenekar) 1. Dominis: III. Jugoszláv rapszódia, 2. Lewandowski: Héber rapszódia, 3. Hartung: H-moll rapszódia, 4. Liszt: II. magyar rapszódia. 20.45 Előadás. Közreműködik Gerasimenko, Szlatin, Dimitrijevic, Szelinszki, Mokranjac. — Novak: Quintett op. 12. a) Allegro molto moderato, b) Andante, régi cseh dal a XV. századból. c) Allegro risoluto. 21.45: Hírek, majd séta Európán át.

Budapest. Virány László szalonzenekara. Kéler Béla: Templomavetés, nyitány. Dohnányi Ernő: Keringő a »Pierette fátyolá«-ból, Jonciere: Lotharingiai János, ábránd, Kalocsay Tibor: Szerenád, Poldini Mese, Karl Sommer: A nap-sütéses cölen, szvitt öt tételben, Debussy: Arabesque I. Fresko: Minnesold, balettszvitt négy tételben, I. Mazurka, II. Andante, III. Allegro IV. Alegro molto, Gomez: II Guarany, nyitány. 12: Déli harangszó. 12.05: Házikvintett. Ailbout: Rokokó szvitt, Kodály Zoltán: Adagio. Liadov: Polka, dr. Schimmel Emilné: Szerenád, Lehár: Napolitana. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 3.30: A rádió diákkfőelőadása. »Római légiók nyomai Erdélyben«. 4: »A tribün útja.« Csűrös Zoltán novellája. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: Balázs-jazz. 5.50: Olasz nyelvoktatás. 6.20: Gramofonlemez. 7.25: M. kir. Operaház előadásának ismertetése. 7.30: A M. kir. Operaház előadásának közvetítése. »A denevér.« Operett három felvonásban. Egy francia vígjáték után írta Hafner és Genée, fordította Evva Lajos. Zenéjét szerzette Strauss János. Az első felvonás után: Pontos időjelzés, hírek. Az előadás után kb. 10.50 Időjárásjelentés. Majd: Csorba Gyula és cigányzenekara.

Csütörtök, március 23.

Beograd. 11: Műsorbemondás, majd gramofon. 12.05: A rádiózenekar hangversenye. Rendla: Szerbiai hangok, egyveleg. Amadei: Impressions d'Orient. Becucci: Tesoro mio. Flovov: Martha. Wieniawski: Obertas. Manfred: Nemzetek táncai. 13.30: Hírek. 15: Diákóra. 16: A rádiózenekar hangversenye. Golemovics: Paraszttánc. Demaret: Far West. Drausmann: Im wogenden Aerenfeld. Dyck: Réve enchanteur. Suppe: Ballada. Meyer-Helmund: Egy este Szentpétervárott. 17: Előadás. 18.30: Francia párbeszéd. 19: Gramofon. 19.30: Petkovics Ljubica asszony népdalokat énekel. 20.05: Átvitel Bécsből. 22: Hírek.

Budapest. 9.15: Állástalan Zenészek Szimfonikus Zenekara. Vezényel Melles Béla. Mozart Szinigazgató, nyitány. Lanner Schönbrunnia, keringő, Puccini: Pillangókisasszony, ábránd, Armandola: Kék pavillon, szerenád, Komzák: Pikáns lapok: egyveleg, Beck Ferenc: Adagio. Dal szöveg nélkül, Hrubby: Lehár-egyveleg. Brahms: Magyar táncok 5. és 6. szám. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. Vizállásjelentés magyarul és németül. 12: Déli harangszó. 12.05 Gramofonlemez. Közben 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 2.45

Hírek, 3.30: A Mezőgazdasági Kiállítás megnyitásának közvetítése. 4: »Kárpátalji népszokások. Szirmay-Kalós Margit felolvasása. 5: A m. kir. földmívelésügyi minisztérium rádióelőadássorozata. Belosics Bálint m. kir. gazdasági felfüggyelő: »A hasznosabb baromfifajták ismertetése.« 5.30: Az Orsz. Pázmány Egyesület irodalmi délutánja a székesfővárosi Vigadó nagyterméből. Az előjáró beszédet Hindy Zoltán mondja. Az Egyetemi Énekkarok énekszámait Vaszy Viktor vezényli. 7: Kárpáthi Ernő gitár-estje. 7.30: Berzeviczy Albert előadása. 8: A bécsi rádióállomás műsorának közvetítése. Brukner: IX. Szimfónia. Vezényel Róbert Heger. Közreműködik Berta Kuirina, Isolde Riehl, Erich Zimmermann, Josef Mannowarda, Franz Schütz a Zenebarátok társaság énekegyüttese és a bécsi szimfonikus zenekar. Utána kb. 10: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Bura Sándor és cigányzenekara. 11.15: Megyeri-jazz Horváth Ernő énekszámával.

Péntek, március 24

Beograd. 11: Műsorbemondás, majd a rádiózenekar hangversenye. 1. Jindra: Éljen Szurmadija. 2. Joksimovics: Dal az ifjúságról. 3. Bosnyakovics: Preludium: Szvoboda: Népdal-egyveleg. 5. Szedlacsek: Egyveleg. 12.05: Gramofon. 13.35: Hírek. 15: Gramofon. 15.30: Torna. 16: A rádiózenekar hangversenye. 1. Janko: Djido. 2. Mokranjac: Hajduk Veljko. 3. Moor: Cseh szvit. 4. Fall: Sztambul rózsája. 5. Housska: Ein Morgen auf der Alm. 6: Sperber: Cigánytanya. 17: Előadás. 19: Binicski Mirszlava asszony Wolff-dalokat énekel. Gebet, Neue Liebe, Er ist es, Verborgenheit Elfenlied, Der Gärtner. 19.40: Szokolelőadás. 20.15: Átvitel Varsóból. 22: Hírek.

Budapest. 9.15: Taksonyi Piroska énekel Szende Magda hegedül és Delkin Guido énekel. Zongorán kísér Polgár Tibor. Közben 9.30: Hírek. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó. 12.05: Házikvintett. Csajkovszkij: Internacionális szvit, Goldmark: Dal, Palmáss Olivér: Nagypó mesél, intermezzo. Debussy: Andante (vonósnégyes), dr. Bókay János: Merengés, Carlo de Fries: Hawai dal, Mikus-Csák István: Chanson melancolique, Frossard: Nymphes et libellules, keringő, közben 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás-és vízállásjelentés. 1.30: Tanfolyam a Testnevelési Főiskoláról. Komlós Ferencné: Bemutató tanítás. 3.30: A rádió diákkézfővárosa. »Demoszthenes beszél.« 4: »Női kézimunkákról.« Ujj Gyuláné felolvasása. 5: Operettrészletek. Vezényel Vincze Zsigmond. Zieher: Szerelmi keringő, nyitány, Kerker: Keringő, Sidney Jones: Görög rabszolga, egyveleg, Fall: Kedves Augusztin — III. felv. előzenéje, Kálmán: Farsang tündére, nyitány, Lehár: Éva, keringő, Szabados Béla: Kuktakissasszony, egyveleg, Vincze Zsigmond: Aranyszörű bárány — Darutollas induló. 6: Mit üzen a rádió. 6.25: Régi magyar nóták. Előadja Elek Szidi és Toll Árpád és Jancsi cigányzenekara. — Dalok. 7.25: »Életmentés.« Novella. Irta és felolvassa Kosztolányi Dezső. 7.25: Mandits-szalózenekar. Csajkovszkij: Keringő a Csipkerózsza balettéből. Urbach: Tavasz virágok Scsumann sirjánál. Losonczy Lajos: Vizió. Smareglia: Magyar táncok. Sarazate: Romanza Andaluza (hegedűn előadja Pichler Róbert). Stephanides: Tangó lirico. 8.45: Dutka Ákos és Juhász Gyula költői estje. 9.45: Gramofonlemezek. 10.45: Károlyi Árpád cigányzenekara. Közben 11: Gróf Teleky Pál angolnyelvű előadása: »The world jamboree, 1933.

Szombat, március 25.

Beograd. 11: Műsorbemondás, majd gramofon. 12.05: A rádiózenekar hangversenye. 1: Weber: Der Freischütz. 2. Csajkovszkij: Jolante. Delibes: Balletszvit. 4. Heinecke: Waldstandchen. 5. Kéler Béla: Lepkevadász. 6. Waldteufel: Sista. 13.30: Hírek. 15: A közönség kedvenc lemezei. 16: Lankovics Stefica asszony hangversenye. 1. Krsztics: A nimfa. 2. Hatze: Az anya. 3. Gounod: Tavasz. Mascagni: Rosa. 5. Grieg: Szeretlek. 6. Marchesi: La folletta. 7. Gofovac: Nem tudtam. 18.30: Rádió-

zenekar hangversenye. 1. Frantlovics: Policsevics. 2. Gervais: A vidám Szrémségből. 3. Panizzi: Strimpellata amorosa. 4. Leopold: Minaret. Kálmán: Csárdáskirálynő. 19: Rádióceveges. 19.30: Gramofon. 20: Operaátvitel a zagrebi Nemzeti Színházról. Kb. 21.30: Hírek. Az opera után tánczene a Ratnicski Domból.

Budapest. 9: Hírek. 10: Egyházi zene és szentbeszéd a budavári koronázó főtemplomból. 12: Déli harangszó. Majd A M. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar. Karnagy Fridl Frigyes. Cornelius: Cid, nyitány. Bizet: Róma, szvit. Szabados: Magyar táncszerep. Beethoven II. szimfónia. Szünetben: »Rádiókrónika«. Elmondja Papp Jenő. 2: Gramofonlemezek. 2.55: A M. kir. Operaház előadásának ismertetése. 3: A M. kir. Operaház előadásának közvetítése. »János vitéz.« Daljáték három felvonásban. Szövegét Petőfi elbeszéléséből írta Bakonyi Károly. Zenéjét Heltai Jenő verseire Kacsóh Pongrác dr. Újra hangszerelte Buttykai Ákos. 6.30: »A repülés ügye Amerikában«. Magyar Sándor előadása. 7: Kerpely Jenő gondolkodik és Kósa Károly zongorázik, zongorán kísér Polgár Tibor. Mozárt: Fantázia és Fuga C-dur. Schumann: Adagio és Allegro, op. 70. Kerpely. Kelen Hugó: Változatok magyar témára. Haydn Szonáta A-dur. Oopper: Ballada. Popper: Menuette. Goems: Slatarello. 8: »Vidám balesetek a szinpadon«. Stella Adorján előadása. 8.30: Pontos időjelzés. Sport- és ütetőversenyeredmények, esetleg hírek. 8.45: A Budapesti Hangverseny Zenekar Strauss János-estje a székesfővárosi Vigadó nagyterméből. Vezényel Hans Knappertsbusch. Utána kb. 10.45: Horváth Résző és cigányzenekara.

A Lajtabánság bélyegkiadásai

A trianoni szerződés értelmében Nyugatmagyarország egy részét 1921-ben Ausztriához csatolták. Magyarország az átadandó területeket rendben kiírtette — azonban, a kiírítás és az osztrákok bevonulása közötti rövid időközben, a pillanatnyilag gazdátlan országrészt szabadcsapatok vették birtokukba. Hatalomrajutásuk bizonyítására a „Felkelő magyarok által megszállt Nyugatmagyarország 1921 augusztus—szeptember“ felülnyomások sorozatát bocsátották ki. 1921 október 4-én Felsőőrön kiáltották a szabad „Lajtabánságot“, ami viszont egy új sorozat kibocsátását vonta maga után, úgyhogy a forgalomban lévő magyar postabélyegeket „Lajtabánság posta“ felülnyomással látták el. A kibocsátók igen ügyes üzletemberek voltak — amit bizonyít az is, hogy a bélyegeket 50%-os felárral árusították. A felülnyomott bélyegek rövidesen elfogytak, illetve biztos kezekbe kerültek, miért is a lajtabánsági postaiszolgálat egy végleges sorozat kiadását tervezte és egyben megbízást adott a szükséges bélyegminták megrajzolására.

Miután a belföldi, a megszállt területen működő nyomdák mindaddig kizárólag szerény újságok és nyomtatványok készítésére kaptak megbízást és ennek megfelelően primitív gépekkel voltak felszerelve, úgyhogy a gondosabb nyomást követelő új sorozat elkészítését a bécsi Paulussen & Co. cégre bízták. A bécsi nyomda a rendelt mennyiséget november közepéig teljes egészében leszállította — az első példányok november 10-én kerültek forgalomba.

Alapul véve azt a tényt, hogy az osztrák posta már 1921 december 3-tól kezdődőleg, vagyis a felkelők elvonulása után átvette a postaforgalom felügyeletét és irányítását, megmagyarázható ezen lajtabánsági sorozat ténylegesen használt példányszámának ritkasága. Az osztrák hatalomátvétel első napjaiban a postahivatalok nem rendelkeztek kellő mennyiségű osztrák postabélyeg felett, úgyhogy a postaiszolgálat engedélyével a visszamaradt lajtabánsági bélyegeket postaforgalomban felhasználták.

A fentemlített 3 hivatalos kiadason kívül még egy sereg más, különböző felülnyomással ellátott kiadást ismertünk — azonban mindezek kibocsátásáról, kibocsátási napjáról és helyéről igen keveset tudunk.

Az összes Európa és tengerentúli hiánylista szerint is legolcsóbban szállítja: „Orient“ trgovina maraka Djordje Sigmund, Beograd, Terazija

Újdonságok és hírek

Brazília. Vassouras város 100 éves jubileumára téglalap alakú nagy emlékbélyeg került kiadásra: 200 Reis értékben, vörös színben.

Argentína. Az ismert La Plata város 50 éves jubileumára megjelent emléksorozat öt értékből áll: 5, 10, 15, 20 és 30 cent.

China. Tang Yep Kai képevel kiadásra került emléksorozat csak néhány napig volt kapható. A bélyegek ezek: 2 c. olivzöld, 5 c. sárgászürke, 25 c. kékesszürke, 1 dollár karmin.

BELFÖLD:

30 dináros bélyegünk, mely most van forgalomban, szintén „Wagner“ nélkül lett most kiadva.

Rendellenességek (Abarten) az 1.50 din., 0.75 din. bélyegeinknél. Az 1.50 din. bélyegeinknél eddig ezen nyomtatási hibák fordultak elő: 1. A cirilbetűs (felső) „Jugoslavia“ felirásban: a) pont a „J“ és „U“ között; b) az „U“ betű hosszabb farkkal balra; c) pont a ciril „J“ betű első függőleges vonásánál fent; d) fehér pont a ciril „J“ közepén; e) a ciril „J“ (első betű) farkkal jobbra. Ezen utolsó hiba csak rövid ideig volt a lemezen, most ki van javítva. Azért régebbi (1932 május—június) anyagban találhatjuk még ezen hibás példányokat, melyek ma más mint ilyenek belföldi bélyegkereskedőinknél — persze többszörös árban — piacon vannak. — 2. A latin (jobboldali) értékjelölésnél: fehér pont az „1“ számon előtt. 3. Azután még fehér pont a gallérnak elején az áll alatt. A 75 parásnál eltérő színelkülbségek vannak: sötét palaszürke és szürkés-zöld.

A Srpski Filatelistiki Klub“ Beogradban megtartandó évi közgyűlését, amelyen különösen az összes jugoszláv bélyeggyűjtők szövetségének megalakítása került napirendre. A terv azért nem valósult meg eddig, mert a szabályzat egyes pontjai körül véleménykülbségek támadtak a kiküldöttek részéről. Remény van azonban, hogy talán egy általánosabb összkonferencia keretében sikerül majd ezen ellentéteket elsimítani és az annyira szükségesnek mutató országos bélyegszövetséget megteremteni. Elnökké E. Derocco, titkárrá S. Gyorgyevics, pénztárossá Ly. Cvetkovics, könyvtárossá dr. M. Radivovics lett megválasztva.

A Noviszádi Filatelisták Egyesületének márc. 15-én, szerdán megtartott összejövetelén, amelyen a tagok igen szép számmal voltak jelen, ifj. Menráth József fölolvasást tartott arról, hogy mennyire szükséges és fontos, hogy a bélyeggyűjtő a szakirodalmat is tanulmányozza és elméletileg magát kiképezze. Ezzel kapcsolatban kérjükk filatelistáinkat, hogy akiknek nélkülözhető filatelista könyveik, régi folyóirataik vannak, ezeket esetleg az egyesület könyvtára részére átengedni sziveskedjenek. — Ugy-szintén sziveskedjenek legalább bejelenteni az egyesület könyvtárábanál (Klampfer Imre, „Schmolka“ vállalatnál) hogy milyen filatelista kézikönyvekkel rendelkeznek, hogy egyes kérdésekben tudhassák a tagok, kihez fordulhatnak felvilágosításért. — Március 22-én általános csereest lesz márc. 29-én pedig egy szép jugoszláv gyűjtemény gyakorlati bemutatásával való bemutatása és ismertetése.

A 7000 kg. skari

A Noviszádi filatelisták Egyesülete azt határozta, hogy ennek árverésén közösen vesz részt. Vagyis a tagok a kiküldött egyesületi bizottságnál lejegyzik azon mennyiséget, amelyre reflektálnak és befizetik legkésőbb márc. 29-ig a megfelelő összeget. Licitálás után a vételár szerint mindenki megkapja a megfelelő mennyiséget az egyben megvett tömegből. Vidékiek is belföldiek tagoknak és ennek révén szintén résztvehetnek egy a vételnél. (Belföldi közlési díj 10 din., tagsági díj 5 din. havonként félre előre befizetve. Jelentkezni lehet: Neupauer Ödön titkárnál, Noviszád, Wilsonov trg 2. Telefon 20-90).